

MÖ 6.Yüzyıl - MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 1

1. İlkel insan, evrenin başlangıcını kozmogoni mitosları ile açıklamaya çalışmıştır. Felsefi düşünce ise varlığa “Arkhe nedir?” sorusu bağlamında düşünsel bir çaba ile yaklaşır. İnsanın evreni anlama çabası mitolojik temel üzerinden kalkarak logos’la felsefi ve bilimsel bir kimliğe doğru yol almıştır.

Buna göre, Mitos’dan Logos’a geçiş ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mitoslar kurmacaya dayanırken logos akla ve gözleme yer verir.
B) Evreni anlama çabası ontolojik bir sorun halini almıştır.
C) Logos’la bilimsel ve felsefi düşüncenin yolu açılmıştır.
D) Her ikisi de evreni anlama çabasından ortaya çıkmıştır.
E) Logos, mitolojinin doğuşuna kaynaklık etmiştir.

2. Miletli Thales’in “Her şeyin ana maddesi sudur.” iddiası onun filozof yanını; “MÖ. 585 yılında güneş tutulması olacaktır.” ifadesi onun bilim insanı yanını göstermektedir. Felsefe tarihine baktığımızda bunun gibi pek çok örnekle karşılaşırız.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Bilim ile felsefe birbirinden farklı bilgi alanlarıdır.
B) Felsefe ile bilim aynı yöntemi kullanır.
C) Bilim ile felsefenin konuları farklıdır.
D) Tüm bilimler felsefenin alt dalıdır.
E) Bilim ile felsefe iç içedir.

3. Felsefenin ortaya çıkışı “Evrenin ana maddesi nedir?” sorusuyla olmuştur. Doğanın bilinmesini temel alan bu soru zamanla yerini “İnsanın bu dünyadaki yeri ve ödevi nedir?”, “Mutluluk nedir?”, “Ahlaki bir yaşayış mümkün müdür?” sorularına bırakmıştır. Bu durumda “aşırılıklardan kaçın”, “mutlu olmak için ölçülü ol” gibi ahlaki yargılar felsefenin konusu haline gelmiştir.

Bu parçaya dayanarak felsefe ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Felsefe nesnel konularla ilgilenmeye başlamıştır.
B) Felsefe önemini kaybetmiştir.
C) Konusu doğadan insana doğru yönelmiştir.
D) Metafizik ağırlık kazanmıştır.
E) Bilginin sınırları ile ilgilenmiştir.

4. Felsefenin ortaya çıktığı Antik Çağ’da Yunan felsefesi doğayı konu edinmiştir. Pers savaşları sırasında filozoflar doğadan insana yönelmiş ve mutluluk, ahlak, toplum yaşamı gibi konuları sorgulamaya başlamıştır. İskender’in Doğu seferleri ile farklı bir kültür ve inanç sistemi ile karşılaşan felsefe bu defa da dinsel unsurları kendisine konu edinmeye başlamıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Bilimsel gelişmeler felsefi gelişmeleri tetiklemiştir.
B) Felsefe, üretildiği çağın koşullarından bağımsızdır.
C) Felsefi gelişmeler filozofların özel ilgi alanıyla bağlantılıdır.
D) Felsefe gündelik hayatın sorunlarına çözüm bulmak için yapılan bir etkinliktir.
E) Toplumsal siyasal gelişmeler ile felsefe arasında sıkı bir ilişki vardır.

5. Ege adalarında verimli topraklar azdır. İçilebilir ve tarımda kullanılabilir suyu temin etmek büyük bir sorundur. Mevcut koşullarda Ege adalarında yaşayanlar deniz ticareti yapmak zorunda kalmışlardır. Deniz ticareti yapan adalılar Anadolu, Mısır, Filistin, Karadeniz ve Venedik gibi ülkelere giderek farklı insanlarla iletişim kurmuş ve yeni yaşam biçimleriyle karşılaşmışlardır. Böylece felsefi düşünce yeni açılımlar kazanmıştır.

Buna göre felsefenin başlaması için gerekli olan ön koşul hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Farklı kültürlerle etkileşimin sağlanması
B) Uygun bir dile sahip olunması
C) Maddi refah seviyesinin düşük olması
D) Felsefeyle soyluların uğraşması
E) Felsefeyle uğraşanların sosyal hayatta üstünlük sağlaması

6. Varlık felsefesi ilk defa Antik Yunan’da, doğa filozoflarının varlığın ana maddesinin; başka bir deyişle ana ilkesinin ne olduğunu sormalarıyla ortaya çıkmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi varlık felsefesinin öncelikle cevap aradığı sorudur?

- A) Her şeyin kendisinden çıktığı öz nedir?
B) Varlığın bir varoluş amacı var mıdır?
C) Varlıklar nasıl sınıflandırılabilir?
D) Varlıkta bir değişim var mıdır?
E) İnsan, varlığı bilebilir mi?

MÖ 6.Yüzyıl - MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 1

7. Sokratesçi bilgi edinme yöntemine diyalog ya da karşılıklı konuşma yöntemi diyebiliriz. Bu yöntem ironi ve mayotik olmak üzere iki evreden oluşmaktadır. Birinci evre olan ironi de gerçek bilgiye giden yolu sanılara saplanarak kapatan insanın, zihinsel arınmasını gerçekleştirmesi amaçlanır. Çünkü Sokrates'e göre ancak hiçbir şey bilmediğini bilen insan, bilgiye açık insandır.

Bu parçada bilgi edinme sürecinde ilk olarak aşağıdakilerden hangisinin yapılması gerektiği vurgulanmaktadır?

- A) Doğuştan getirilen bilgilerin farkedilmesini
B) Bilgilerin doğruluğuna inanılmasının
C) Bilgi edinmek için eleştirel olmak gerektiğinin
D) Bazı şeylerin bilinemeyeceğinin bilinmesinin
E) İnsan aklının sınırlı olduğunu kabul etmesi gerektiğinin

8. MÖ 5. yüzyılın ortalarından itibaren Antik Yunan'da görülen siyasi, ekonomik ve toplumsal gelişmeler felsefe açısından da yepyeni bir dönemin başlangıcına neden olmuştur. Sofistler ile birlikte felsefenin konusu insan, kültür, tarih ve ahlak alanlarına yönelmiştir. Sofistlerin bu konularda başlattıkları tartışmayla felsefe önemli bir yol katetmiştir.

Buna göre Sofistlerin felsefeye yaptığı katkı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığa ilişkin sorgulamalar yapmışlardır.
B) Varlığı bütüncül bir bakış açısıyla ele almışlardır.
C) Felsefenin ilgi alanının genişlemesini sağlamışlardır.
D) Felsefi sorunları birden fazla yöntemle incelemişlerdir.
E) İnsanın genel geçer doğru bilgiye ulaşabileceğini göstermişlerdir.

9. Sofistlerle birlikte felsefenin yönünün değiştiğini söyleyebiliriz. Sofist filozoflar, doğa filozoflarının araştırdığı arke problemini felsefenin konusu olmaktan çıkarmış ve ilk defa "Doğru bilgi mümkün müdür?" sorusunu sormaya başlamışlardır. Onlara göre bilgi insandan insana değişmektedir çünkü her insan farklı duyumlarla bilgiler elde etmektedir.

Buna göre Sofistlerle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Sofistlerle birlikte bilgi, felsefenin konusu haline gelmiştir.
B) Sofistlere göre değişmez, genel geçer bir bilgi yoktur.
C) Sofistler varlığın mutlak bilgisinin elde edilebileceği iddiasındadır.
D) Sofistler doğa felsefesi ile ilgilenmemişlerdir.
E) Sofistler epistemolojik problemlere yönelmiştir.

10. Platon'a göre içinde yaşadığımız nesnelere evreni gelip geçici evrendir. Asıl olan evren içinde yaşadığımız evrenin de dayanağı olan idealar evrenidir. İdealar evreni ancak akıl yoluyla kavranabilir. İnsanların nesnelere dünyasında algıladıkları ise idealar dünyasının bir yansımasıdır.

Bu parçada aşağıdaki görüşlerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Akıl doğru bilgilere ulaşmada tek başına yeterli değildir.
B) Kesin bilgi, içinde yaşadığımız nesnelere dünyasının bilgisidir.
C) Duyum ve deneyim doğru bilginin güvenilir kaynaklarıdır.
D) Kesin bilgi duyu verileriyle değil, akıl ile elde edilir.
E) Doğru bilgiye ulaşmak imkânsızdır.

11. Platon'un Menon adlı diyalogunda Sokrates, okuma yazma bilmeyen genç bir köleye geometri problemi çözdürme isteğindedir. Problemin geometriden seçilmesi bir rastlantı değildir. Çünkü böyle bir problemin çözümüne duyumlar yardım edemez. Genç köle problemi çözer; böylece Sokrates insan aklının apriori bilgiyle donatılmış olduğunu da ispat etmiş olur.

Buna göre Platon'un temel iddiası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutlak bilginin var olmadığı
B) Bilgilerin doğuştan var olduğu
C) Deney öncesi bilginin mümkün olmadığı
D) Deneyimlerin doğru bilginin kaynağı olduğu
E) Doğru bilgiye ulaşmak için bir bilginin rehberliğine ihtiyaç olduğu

12. Pyrrhon nesnelere kaygan, belirlenemez ve eşit değerdede olduğu, duyumlarımızın ve görüşlerimizin yanlış ya da doğruyla bir ilgisinin olmadığı düşüncesine sahiptir. Bu nedenle ona göre mutlak yargı ve değerlendirmeden kaçınılmalıdır.

Pyrron'un bu görüşlerinin dayandığı temel varsayım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kesin bilgiye ulaşmak olanaksızdır.
B) Şüphe ile mutlak bilgiye ulaşılabilir.
C) Her türlü bilginin kaynağı duyumdur.
D) Bilgi karşıt görüşlerin uzlaştırılmasıyla oluşur.
E) Bilgiye ancak doğruyu aramaktan vazgeçildiğinde ulaşılabilir.

MÖ 6.Yüzyıl - MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 2

1. Platon'a göre asıl varlık hiç değişmeyendir. İçinde yaşadığımız dünyada ise her şey değişir. Bu dünyadaki değişen varlıklar, varlıklarını değişmeyen varlıklara borçludur.

Bu açıklamada Platon'un varlık anlayışında söz edilen "değişmeyen varlık" anlamına gelen kavram aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Ruh ve madde
- B) Fenomen
- C) Madde
- D) İdea
- E) Oluş

2. Aristoteles Nikomakhos'a Etik adlı eserinde şöyle der: "O halde erdem tercihlere ilişkin bir huy; akıl tarafından ve akli başında insanın belirleyebileceği, bizle ilgili olarak ortak alanda bulunma huyudur. Bu biri aşırılık, öteki eksiklik olan iki kötülüğün ortasıdır. Kötülük etkilenimlerde ve eylemlerde gerekenden aşırısı ya da eksikliğidir. Erdem ise ortayı bulmadır."

Buna göre Aristoteles için erdem aşağıdaki değerlerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Deneyim kazanma
- B) Hak peşinde koşma
- C) Tutarlı olma
- D) Ölçülü olma
- E) Bencil olma

3. I. Hiçbir şey var değildir.

II. Olsa da bilinemez.

III. Bilinse de başkasına aktarılamaz.

Sofist Gorgias'ın bu üç iddiasından hangileri ontolojik bir yargı bildirmektedir?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) Yalnız III.
- D) I ve II.
- E) I ve III.

4. Antik Yunan'da doğa filozofları doğada bir çokluk olduğunu gözlemişler ve bu çokluğu bir birliğe bağlı olarak açıklamaya çalışmışlardır. Bu anlamda doğa filozoflarının arkhe sorunuyla ilgilendiklerini ve varolanların kendisinden meydana geldiği ilk maddeyi belirlemeye çalıştıklarını söyleyebiliriz.

Buna göre doğa filozoflarının cevap aradığı soru öncelikle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her şeyin kendisinden çıktığı ilk neden nedir?
- B) Varlığın bir varoluş amacı var mıdır?
- C) Varlıklar nasıl sınıflandırabilir?
- D) Varlıkta bir değişim var mıdır?
- E) İnsan varlığı bilebilir mi?

5. Herakleitos' a göre gerçekte değişmeyen tek şey değişimin kendisidir. Değişmedeki değişmezliği sağlayan şey ise logos (akıl) dur.

Buna göre Herakleitos'un "varlığın ne olduğu" na ilişkin cevabı aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Oluş
- B) İdea
- C) Madde
- D) Fenomen
- E) Hem madde hem düşünce

6. Demokritos'a göre gerçek, cisimsel olan atomlar ve atomların hareketleridir. Algı ve düşünme; bu iki ruh olayı ona göre vücudumuzdaki atomların en hafifi, en düzü olan ateş atomlarının hareketidir. Platon için ise kavramlar birer gerçektir. Bir yanda asıl varlıkların dünyası olan idealar dünyası vardır ve kavramlar bu dünyaya aittir. Öbür yanda ise duyulan tek tek nesnelerin dünyası olan görünüşler dünyası vardır.

Buna göre Demokritos ve Platon'un görüşleri aşağıdakilerden hangisinde doğru sırayla verilmiştir?

- A) Materyalizm - Düalizm
- B) İdealizm - Materyalizm
- C) Fenomenoloji - İdealizm
- D) Entüsyonizm - Materyalizm
- E) Materyalizm - İdealizm

MÖ 6.Yüzyıl - MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 2

7. Herakleitos "varlık vardır" der. Ama bu varlık sürekli değişim halindedir. Bu düşüncesini anlatmak için de o ünlü sözünü söyler: "Bir nehirde iki defa yıkanılmaz."

Buna göre Herakleitos' un "varlık nedir" sorusuna vereceği cevap aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlık ruh ve maddedir.
B) Varlık fenomendir.
C) Varlık maddedir.
D) Varlık ideadır.
E) Varlık oluştur.

8. Aristoteles'e göre her eylem bir iyiye yönelir. Fakat insanların farklı farklı iyi anlayışları vardır. Kimi zengin olmak, kimi şan şeref elde etmek, kimisi ise haz peşinden koşmak ister. Fakat tüm bunlar kendi başlarına istenen ya da değerli olan şeyler değildir. Kendi başına istenen ve başka her şeyin kendisi için istendiği tek şey ise mutluluktur. Dolayısıyla insansal eylemin ulaşmak istediği en yüksek iyi mutluluktur.

Bu parça, ahlak felsefesinin temel sorularından hangisine bir cevap içermektedir?

- A) İyi, güzel ve hoş arasında bir ilişki var mıdır?
B) Evrensel bir ahlak yasası mümkün müdür?
C) Değerler zaman içerisinde değişir mi?
D) İnsan eylemlerinde özgür müdür?
E) Ahlaki eylemin amacı nedir?

9. Sokrates çıktığı mahkemede idama mahkum edilir. Öğrencileri; "Seni haksız yere idam ediyorlar, seni kurtarmak için geldik." derler. Sokrates öğrencilerinin bu teklifini kabul etmez. "Ben eleştirdiğim insanlar gibi davranmam, kaçmam. Diğer insanlar gibi mahkemede yalvarıp ağlayarak affımı isteyemem. Doğru olarak bildiğim şeyleri, eylemlerimle hayata geçiririm." der.

Sokrates'in bu tavrını en iyi açıklayan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuralların değişmesi zor olsa da bizim elimizdedir.
B) Felsefe pratik hayatta her zaman işe yaramayabilir.
C) Düşüncelerimizi ne pahasına olursa olsun savunmalıyız.
D) Bizim doğrularımızla başkalarının doğruları aynı olmayabilir.
E) Yaşamımızı çıkarılara göre değil, belli ilkelere göre şekillendirmeliyiz.

10. Aristoteles Nikomakhos'a Etik adlı eserinde şöyle der: "... erdemli olmakta, kötülük yapmakta aynı şekilde elimizdedir. Elimizde olan şeyleri yapmakta yapmamak da bizim tercihimizdir. Öyleyse iyi olan şeyleri yapmak elimizdeyse, çirkin olan bir şeyi yapmamak da elimizde; iyi olan bir şeyi yapmamak elimizdeyse çirkin olan bir şeyi yapmak da elimizde..."

Aristoteles'in bu görüşünden aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılabilir?

- A) İnsan eylemlerinde özgürdür.
B) Hiç kimse bilerek kötülük yapmaz.
C) İyi ve kötü göreceli kavramlardır.
D) İnsan eylemlerinden sorumlu değildir.
E) Ahlaki normlar doğuştan edinilir.

11. Ksenofon'un "Sokrates'ten Anılar"ında şu sözlere rastlıyoruz: "Ölçülü olmalıyız çünkü ölçülü olan ölçsüz olandan daha hoş yaşar. Alçakgönüllü olmalıyız çünkü övünme zarar ve utanç getirir. Dostlar edinmeye çalışmalıyız çünkü sadık bir dost en yararlı şeydir. Toplum işlerine karışmaktan kaçınmamalıyız, çünkü bütünün iyiliği tek tek kişilere de iyilik getirir."

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin insan hayatındaki önemi vurgulanmıştır?

- A) Erdemli olmanın
B) Özgür olmanın
C) İtaatkar olmanın
D) Vicdanlı olmanın
E) Adil olmanın

12. Sokrates'e göre kimse kötü bildiği bir şeyi isteyerek yapmaz. Zaten insanın kötü bildiklerini iyi bildiklerine üstün tutması doğasına aykırıdır. İnsan her zaman iyiyi ister, ancak iyi sandığı aslında çoğu zaman kötüdür, böylece bilmeyerek kötüyü yapmış olur. O halde iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan, korkulacak şeyleri korkulmayacak şeylerden, yapılması gerekeni yapılmaması gerekenden ayırt edebilen bir insan kötülük işlemeyecektir.

Sokrates'in bu görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ahlak, iyi ideasına dayanır.
B) İyi, kişinin istediğidir.
C) En yüksek iyi hazdır.
D) Erdem bilgidir.
E) İyi, görecelidir.

MÖ 6.Yüzyıl - MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 3

1. Bilimsel gelişmelerin başlangıcının MÖ 6. yüzyılda İyonya'da ortaya çıktığı düşünülmektedir. İyonya'daki bilim daha çok felsefeyle bir arada olmuştur. Thales bir matematikçi ve fizikçi; Herakleitos fizikçi; Pisagor, Platon ve Öklid ise birer geometriciydi.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimde ilerlemenin olmadığına
- B) Bilimlerin felsefenin içerisinde çıktığına
- C) Her bilim insanının felsefeye başvurduğuna
- D) Bilimin ancak uygun koşullarda gelişebileceğine
- E) Bilimin ortaya çıktığı andan itibaren kesin bilgiler ürettiğine

2. Protagoras'a göre "insan her şeyin ölçüsüdür." Burada ki insan bireysel insandır ve bu bireysel insanın algıları doğru ve yanlış belirleyicisi olmaktadır. Bireysel algıları temele alan Protagoras için ahlaki alanda da bir görelilik söz konusu olmaktadır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan ahlaki değerleri toplumda hazır olarak bulur.
- B) Nesnel ve evrensel bir iyi söz konusu olamaz.
- C) Ahlak alanında rölatif ilkeler olamaz.
- D) İnsan algısı mutlak iyiyi kavrayabilir.
- E) Ahlaki yargılar bilgiyle belirlenir.

3. "Her şey üzerine birbirine zıt iki söz söylemenin mümkün olduğu" nu söyleyen Protagoras için önemli olan herhangi bir şeyi ispat etmek değil, karşıdakini ikna etmektir.

Buna göre Protagoras'ın düşünceleri aşağıdaki görüşlerden hangisiyle ifade edilir?

- A) Entüsyonizm
- B) Realizm
- C) Rölativizm
- D) Rasyonalizm
- E) Kritisizm

4. Demokritos, Anaxagoras'ın görüşünde belirir gibi olan telos kavramını, yani kendi içinde bir ereğe sahip olma durumunu kabul etmediği gibi, tesadüf kavramını da açık olarak reddeder. O'na göre "Tesadüfün sözünü etmemiz yalnız bilgisizliğimizden ileri gelir; bir olayın nedenini bilmedik mi, bunu tesadüfle açıklamaya kalkışırız." der.

Parçaya göre Demokritos'un reddettiği iki kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Erek - rastlantı
- B) Zorunluluk - erek
- C) Rastlantı - nedensellik
- D) Amaç - nedensellik
- E) Mekanizm - determinizm

5. Sokrates göre felsefi bilgi, tüm yaşamı sorgulayan ve yaşamı bütünlüğünde anlamaya çalışan zihinsel bir etkinliktir. Ancak böylesi bir zihinsel etkinlik insanı gerçek anlamda erdemli kılar. Çünkü yalnızca felsefi düşünüş bize gerçek anlamda sorgulanmış ve temellendirilmiş rasyonel amaçlar sunar. İşte ancak bu anlamıyla bilgi kişiyi erdemli kılabilir.

Bu parçada Sokrates, insanın erdem sahibi olmasında aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamıştır?

- A) Felsefi bilginin
- B) Gerçeğin bilgisinin
- C) Doğaya uygun yaşamının
- D) Sürekli olarak hayatı sorgulamanın
- E) Gerçekçi amaçlar için çabalamanın

6. Sokrates'e göre erdem ve bilgi aynı şeydir; doğru davranış ancak doğru bilgiyle mümkündür. Ahlaklı olmak için iyiyi bilmek gerekir. Kimse bilerek kötülük etmez. Kötülük bilgi eksikliğinden kaynaklanır.

Sokrates'in bu görüşlerine dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Erdem gelip geçici bir bilgidir.
- B) Deneysel bilgi erdemın kaynağıdır.
- C) Kötülük olmadan iyiliğin değeri yoktur.
- D) İnsanın erdemli olmasının temelinde bilgi vardır.
- E) Kötülük de iyilik gibi insanın seçimlerine bağlı olarak ortaya çıkar.

MÖ 6.Yüzyıl - MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 3

7. Sokrates'e göre, insanın kendi üzerindeki egemenliği olan ölçülülük için gerek duyulan tek şey, iyiye ve kötüye ilişkin bilgidir. Çünkü insan, kendisinin ne olduğunu, hayata geçirilmesi gereken en temel ihtiyaçlarının, yeteneklerinin ve arzularının neler olduğunu bildiği takdirde ancak kendi üzerinde tam bir denetim ve hakimiyet kurabilir. Bu yüzden Sokrates' e göre yalnızca bu kavrayıştan yoksun olan budalalar ölçü ve kural tanımazlar.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Cehalet mutluluk getirir.
B) Özgürlükler sınırsız olmalıdır.
C) Mutlak iyiye ulaşmak mümkün değildir.
D) Erdemli olabilmek öncelikle kendini tanımaktan geçer.
E) Ahlaki kararlar kişinin arzu ve isteklerine bırakılmalıdır.

8. Atina sokaklarında gençlerle felsefe yaparak yönetimi eleştiren Sokrates, bu yaptıklarından sorumlu tutulup ölüm cezasına çarptırılmıştır. Öğrencileri Sokrates'e kaçması gerektiğini söylediği halde o, karakterinin bir özelliği olan ahlaki duyarlılığı, dürüstlüğü ve cesareti nedeniyle kaçmayı reddederek baldıran zehri içerek ölmüştür.

Bu parçada aşağıdaki kavramsal ilişkilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) İyi ve kötü
B) Erdem ve yaşam
C) Mutluluk ve haz
D) Ödev ve istenç
E) Vicdan ve özgürlük

9. Stoacılar göre insan dünya denen tiyatro sahnesinde bir oyuncudur. Oyunu o yazmamıştır, rolünü kendisi belirlememiştir. Onun rolü, Tanrı ya da kozmosa egemen olan ilke tarafından belirlenmiştir. O yapamayacaklarının bilincinde olmalı, yapabilecekleri şeyleri bilmeli, istencini bu yolda kullanma erdemine sahip olmalıdır.

Buna göre Stoa ahlaki için aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan kendi özünü belirleyen bir varlıktır.
B) Mutluluk toplumsal yaşamla mümkündür.
C) İnsan iradesinden bağımsız bir iyi ve kötü yoktur.
D) İnsan, doğanın belirlenmiş yasasını kabullenirse mutlu olur.
E) İnsan eylemlerinin sorumluluğunu yüklenen özgür bir varlıktır.

10. I. Thales: "Varlığın ana maddesi sudur."
II. Anaximenes: "Varlığı varlık yapan havadır."
III. Herakleitos: "Tüm var olanların özü ateştir."
IV. Platon: "Asıl var olanlar idealardır."
V. Demokritos: "Varlığın ana maddesi atomdur."

Buna göre varlığı ele alış tarzı diğerlerinden farklı olan düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

11. Platon'a göre iki farklı masa vardır: Bir yanda üzerinde yemek yediğim masa, diğer yanda masa ideası. Aristoteles'e göre ise dört başka masa vardır: Maddesi, amacı, formu, sebebi olan masa.

Buna göre, iki filozofun "masa" kavramını farklı şekillerde açıklamalarının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığa bakış açıları
B) Tutarlı olmaları
C) Bilime değer vermeyişleri
D) Nesnel düşünceleri
E) Taklitçi olmaları

12. Felsefe tarihi içerisinde, filozoflar varolanı tanımlamak için varlığın gerisinde, ona temel olan bir şey aramışlardır. Herakleitos, varlığın ilkesi, değişmeden kalan şeye 'ateş' derken Demokritos, varolanın temelinde, 'atomlar' olduğunu söylemiştir. Platon' da ise değişen dünyanın varlık sebebi değişmeyen, maddi olmayan 'idea'dır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Varlık tanımlanamazdır.
B) Varolan her şey gerçektir.
C) Varolanların gerisinde genel bir ilke vardır.
D) Varlık, felsefenin konusu dışında kalmaktadır.
E) Varlığı anlamak için olgusal dünyayı incelemek yeterlidir.

MÖ 6.Yüzyıl - MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 4

1. Sokrates'ten önce felsefe tarihinde başlıca iki düşünce bir-birinin karşıtı olarak yerleşmiştir. Elea okulu denilen birinci düşünceye göre varlık vardır, yokluk yoktur. Hareket ve değişme görünüşten ibarettir. Asıl varlık mutlak sükündür.
- Parçada ifade edilen birinci düşüncenin karşıtı olan görüş aşağıdakilerden hangisi olabilir?**

- A) Parmenides'in birlik - çokluk düşüncesi
- B) Demokritos'un atomculuk öğretisi
- C) Herakleitos'un oluş düşüncesi
- D) Platon'un idealar öğretisi
- E) Aristoteles'in dört neden açıklaması

2. Töz'ün genel anlamı altta bulunan, değişen durumlara ve niteliklere karşı kalıcı olan, bir başka şeyde değil, kendi kendisiyle, kendi kendisinde var olandır. Başka bir deyişle töz, varoluşu için başka bir şeye ihtiyaç duymayan şeydir.

Buna göre aşağıdaki filozof ve görüş eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Thales – “Her şeyin kökeninde su vardır.”
- B) Herakleitos – “Ateş tüm var olanların ilk ve gerçek temelidir.”
- C) Pythagoras – “Toprak, hava, su ve ateş olarak belirlenen dört öge her şeyin temelidir.”
- D) Anaksimandros – “Her şeyin kendisinden çıktığı ana madde sonsuz ve sınırsızdır.”
- E) Demokritos – “Her şeyin kendisinden çıktığı şey atomdur.”

3. **Aşağıdaki seçeneklerden hangisi Sofistlere ait bir özellik değildir?**

- A) Tek tek bireylere değer vermişlerdir.
- B) Önergelerin nasıl kanıtlanıp çürütüldüğü ile ilgilenmişlerdir.
- C) Her türlü yasayı doğanın üzerinde tutmuşlardır.
- D) Herkesin eşit olduğu düşüncesini geliştirmişlerdir.
- E) Eş anlamlılık, gramer gibi konularda çalışmışlardır.

4. “Hiçbir şey var değildir.

Var olsa da bilinemezdi.

Bilirse de başkalarına aktarılamazdı.”

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Gorgias'ın temel düşüncesi olan insan bilgisinin sınırlılığının nedenleri arasında gösterilemez?

- A) Geçmişte olanlar tam olarak hatırlanamaz.
- B) Şimdi olanlar hakkında yeterince bilgi sahibi olunamaz.
- C) İnsan sınırlı bir varlık olarak her şeyi bilemez.
- D) Doğru bilgi her yerde ve her kişiye göre doğrudur.
- E) Gelecekte olacaklar hakkında öngörüle bulunmazdır.

5. “Bir kimsenin bütün hayatına rehber olabilecek bir şey var mıdır?” sorusuna: “Karşılıklı davranış kelimesi kullanılamaz mı? Kendine yapılmasını istemediğin şeyi başkalarına yapma diyerek cevap vermiştir. Bu söz “altın kural” olarak bilinir.

Konfüçyüs'e ait görüşlere yer veren bu açıklama öncelikle aşağıdaki felsefe alanlarından hangisi ile ilgilidir?

- A) Bilim felsefesi
- B) Siyaset felsefesi
- C) Bilgi felsefesi
- D) Ahlak felsefesi
- E) Sanat felsefesi

6. Protagoras bilgiyi doğru olmaya değil, yararlı olmaya bağlar. Ona göre bir sanı, bir başka sanıdan daha doğru olmayabilir ama daha iyi, daha yararlı olabilir. Erdem bir yurttaş olarak üstün ve yetkin olmaktır. Bunun içinde yararlı bilgiye ihtiyaç vardır. Günlük yaşantımızda da bilginin sorunlarımızı çözmesi, hayatımızı kolaylaştırması ön planda değil midir?

Bu parçada bilgi konusunda aşağıdaki görüşlerden hangisine yönelik bir açıklama yapılmaktadır?

- A) “Pratik anlamda iş gören bilgi doğrudur.” diyen pragmatizme
- B) “Doğru bilginin kaynağı akıldır.” diyen rasyonalizme
- C) “Bilginin kaynağı duyumlarımızdır.” diyen empirizme
- D) “Bilimsel bilgi doğrudur.” diyen pozitivizme
- E) “Bilgilerimiz doğrudan ve aracsız sezgi ile gelir.” diyen entüisyonizme

MÖ 6.Yüzyıl - MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 4

7. Aristoteles'e göre bilmek, nedeniyle bilmektir. Bir şeyle ilgili bilgiye sahip olduğumuzu ancak o şeyin nedenini kavradığımızda anlarız. Bu nedenler nelerdir ve sayıca ne kadardır? Her çalışma bilmek amacını taşıdığına göre ve her bir nesne konusunda 'ne için'i kavramadıkça o nesneyi bildiğimizi düşünmediğimize göre şu açık: oluş, yok oluş ve her tür doğal değişme üzerine bunu yapmalıyız ki, onların ilkelere bilip araştırdığımız her nesneyi bu ilkelere götürmeyi deneyebilelim. Nedenler dört tane olduğuna göre doğa bilimcisine düşen bunların hepsi üzerine bilgi edinmek: 'ne için?'i bütün bunlara indirgerse; yani maddeye, biçime, hareket ettirici ve ereksel nedene indirgerse doğaya uygun olarak açıklama yapmış olacaktır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi açıklanmaktadır?

- A) Araştırılan konunun bazı nedenlerinin özellikle bilinmesi gerektiği
B) Doğa bilimcilerinin araştırmalarında kullanması gereken yöntemlerin neler olduğu
C) Tam anlamı ile bilmenin tüm nedenleri anlamaya bağlı olduğu
D) Değişim probleminde madde ve form arasındaki ilişkinin nasıl kurulduğu
E) Maddelerinin birden fazla maddenin birleşmesi ile oluşan bir form olduğu

8. Bazı kaynaklar felsefenin Antik Yunan'da başladığını söylerken, bazı tarihçiler felsefenin menşeyini Hellen âleminin ötesine, barbarlara kadar götürürler. Laertios Diogenes, "Filozofların Hayatı" adlı eserinde Pers ve Mısırlılarda da felsefenin var olduğundan bahseder. Burnet, felsefenin Yunan kaynaklı olduğunu söylerken, İskenderiyeli Numenius ve Lampius, Yunan dünyasının Mısırlılar, Sümerliler ve Hintlilerin düşüncelerinin bir kompozisyonundan oluştuğunu düşünmektedir.

Parçadan yola çıkılarak ulaşılabilecek en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe Antik Çağ Yunan düşüncesi ile başlamıştır.
B) Antik Yunan düşüncesinden önce felsefenin başladığına ilişkin kesin kaynaklar bulunmuştur.
C) Felsefi düşünce mirasına pek çok millet ve kültür katkıda bulunmuştur.
D) Felsefenin menşeyinin araştırılması anlamsızdır.
E) Felsefedeki önermeler ve kavramlar felsefenin menşei bakımından önemlidir.

9. • Türk kozmolojisinin önemli bir düşüncesi olan Yer-Gök ikilemi İran ve Çin düşüncesinde de mevcuttur. Kudret sahibi Gök Tanrı düşüncesi Türklerden Çinlilere geçmiştir.

- Eski Pers kültüründe Hintlilerden gelen fikirlere rastlanmıştır. Eski Pers dilinde yazılmış metinlerde Hint bilim ve kültürünün önemli etkileri belirlenebilir.

Bu iki örnek aşağıdaki varsayımlardan hangisini kanıtlamaktadır?

- A) Kültürü güçlü olan toplumlar diğer toplumlara daha kolay etkiler.
B) Felsefi düşünce öncelikle Pers kültüründe görülmüştür.
C) Hint kültürü Pers kültürünü egemenliği altına almıştır.
D) Toplumlar diğer toplumların düşünce ve kültür dünyasından etkilenirler.
E) Her düşünce ve kültür, eskisine göre daha güçlüdür.

10. Bir ırmağa iki kez giremezsiniz, çünkü her girişinizde yeni sular gelmiştir. İnsanda bu ırmaktaki su gibi sürekli değişir. İkinci kez ırmağa girdiğinizde başkalaşım geçirmişsinizdir. Bu durum özdeş olanın, karşısına dönüşmesi şeklinde gerçekleşen bir değişimdir.

Bu açıklamadaki değişim felsefede aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) İroni (Alay) B) Maiotik (Doğurtma)
C) Aposteriori D) Apriori
E) Diyalektik

11. "Her tehlike için, kişiyi ölümün elinden kurtarabilecek pek çok yol vardır, yeter ki o kişinin her şeyi söyleyebilecek ya da yapabilecek kadar ar damarı çatlamış olsun! Bundan, yani ölümden, o kadar da zor değil kaçıp kurtulmak, çok daha zor olan kötülükten kaçıp kurtulmaktır. Zira, o daha hızlı koşar ölümden. Ben, yaşlı ve yavaş biri olarak daha yavaş tarafından yakalandım, suçlayıcılarım ise becerikli ve hızlı olduklarından daha hızlı olan kötülük tarafından yakalandılar. Ben şimdi sizin tarafınızdan idam cezası hükmü giydirilmiş olarak ayrılıyorum aranızdan, onlar ise hakikat tarafından fesatlığa ve adaletsizliğe mahkûm edilmiş olarak."

Sokrates'in savunmasından alına bu metne göre Sokrates'in yaşam ilkesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Ölçülü olmak
B) Kendini bilmek
C) Toplumsal faydaya göre hareket etmek
D) Bencil insan doğasının isteklerine göre davranmak
E) Hazlardan uzaklaşıp, orta yolu bulmak

MS 2.Yüzyıl - MS 15.Yüzyıl Felsefesi - 1

1. Gazali'ye göre akıl hakikatin tümünü değil, belli bir kısmını bilebilmektedir. Hakikatin tümü ise akılı aşan bir durumdur. Akıl, hakikate değil ama kendi sınırları içerisindeki bilgiye ulaşabilme imkânına sahiptir. Hakikat hiçbir şekilde aklın kendi kavrayış sınırı ile sınırlandırılabilir bir şey değildir. Bütün varlığın zemini olan ontolojik gerçeklik yani hakikat akli da aşığı için, rasyonel düşünceye kapalıdır.

Buna göre hakikat akıl ilişkisi Gazali'ye göre en genel anlamda nasıl ifade edilir?

- A) Akıl, sınırlı bir varlık olduğundan hakikati kavrayamaz.
B) Mutlak bilgiye ulaşmada akıl yeterlidir.
C) Sezgiyle hakikat kavranamaz.
D) Akıl Tanrı'yı bilime aracıdır.
E) Tanrı rasyonel bir varlıktır.
2. Farabi'ye göre, Tanrı varlığını kendisinden başka hiç bir şeye borçlu olmayan zorunlu varlıktır. Mümkün varlıkların varlığa gelme nedeni ise zorunlu varlıktır. Mümkün varlıklar Tanrı'dan sudur(taşma) eder.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Töz Tanrı'dır.
B) Tanrı, özü gereği zorunludur.
C) Farabi idealizmin temsilcisidir.
D) Varlık hem madde hem düşüncedir.
E) Mümkün varlıklardaki nedensellik zinciri Tanrı'da son bulur.
3. Farabi var olan her şeyin Tanrı'nın bir yansıması, ondan zorunlu bir taşmanın sonucu ortaya çıktığını ileri sürer. Tanrı özü itibarıyla akıl olduğundan ondan taşan şeyler de akılsaldır. Böyle olduğu içindir ki insan akılla gerek var olanların gerekse de Tanrı'nın bilgisine erişebilir. Doğru ve erdemli bir yaşam işte bu bilgiye uygun bir yaşam olacaktır.

Buna göre Farabi, erdemli yaşamın ilkelerini aşağıdakilerin hangisinde bulmaktadır?

- A) İnsansal ilişkilerde
B) Metafizik alanda
C) Ödev duygusunda
D) Doğal koşullarda
E) Koşulsuz buyrukta

4. Orta Çağ Avrupa'sına baktığımızda kilise ve din adamları Hristiyanlığa ve İncil'e uymadığı gerekçesiyle her türlü bilimsel çalışmaya karşı çıkmıştır. Hatta bu bilimsel çalışmalarını yapanlar en ağır şekilde cezalandırılmıştır. İşte bu yüzden Orta Çağ'ın diğer ismi "karanlık çağ" olmuştur.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Din, bilimsel çalışmaları etkilemiştir.
B) Bilim insanı bilim yapabilmek için uygun ortamı bula mamıştır.
C) Orta Çağ Avrupa'sında bilimsel çalışmalar tamamen durmuştur.
D) Bilimin bugünlere gelmesinde bazı bilim insanları ağır bedeller ödemiştir.
E) Orta Çağ Avrupa'sında kilise ve din adamları bilimin önündeki en büyük engel olmuşlardır.
5. Evrende birbirinden farklı o kadar çok varlık var ki. İnsanın bu varlıklardan birini sevmemesi onu yaratana bir saygısızlıktır. Her şeyi yaratan Allah olduğuna göre, Allah'ın yarattığı bir şeyi nasıl sevmeyiz. İşte bu nedenle "Yaratılanı severiz, yaratandan ötürü".

Yunus Emre'nin düşüncesine dayandırılarak yazılmış bu parçadan yola çıkarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bir yaratıcının olduğuna
B) Yaratılanların çeşitlilik gösterdiğine
C) Sevginin kaynağının yaratıcı olduğuna
D) Yaratılanın, onu var edene duyulan sevgiden dolayı sevildiğine
E) Sevginin yaratan tarafından yaratılanlara eşit dağıtıldığına
6. Orta Çağ Avrupa'sında birçok alanla birlikte felsefe de dinin yani kilisenin egemenliği altına girmişti. Felsefe dinin çizdiği sınırlar içerisinde dolaşıyor ve dini temellendirmeye çalışıyordu. Dinin egemenliğini güçlendirmek için elinden geleni yapıyordu.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine kesinlikle ulaşamaz?

- A) Orta Çağ'da felsefe ve din aynı amaçlara hizmet etmiştir.
B) Felsefe, tarihte farklı amaçlara hizmet etmiştir.
C) Orta Çağ Avrupa'sında din adamları felsefeyi yaygınlaştırmaya çalışmışlardır.
D) Orta Çağ'da felsefe dinin bazı sorularına cevaplar aramıştır.
E) Orta Çağ Avrupa'sında felsefenin temel konusu din olmuştur.

7. İbn Rüşd'e göre tabiat da her şey insanla uyumludur. Ateş, hava, su ve toprak insan varlığına uygundur. Bu uygunluğu sağlayan varlık yaratıcıdır.

Bu görüş İslam felsefesinde aşağıdaki delillerden hangisi ile isimlendirilir?

- A) İnyet
B) İhtira
C) Hüdus
D) Ontolojik
E) Düzen ve amaç

8. Farabi "El Medinetü'l Fazıla(Erdemli Şehir)" isimli eserinde toplumun mutluluğunu bilgili ahlaklı, adaletli devlet adamlarına bağlar. Devleti yönetenler güzel konuşmalı ve kendini halkın mutluluğuna adanmalıdır. İnsanlar hayatın aldattıcı zevklerini yaşam tarzı haline getirdiğinde Allah'ın varlığı hakkındaki gerçeği kaybederek cahil şehir toplumunu oluşturur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Erdemli Şehir'in özelliklerinden olamaz?

- A) Toplumun Allah'ın iradesine uygun davranması
B) Yöneticilerin retoriğin inceliklerini bilmesi
C) İnsanların mutluluğunun amaçlanması
D) Bilge ve adil yöneticilerin varlığı
E) Dünyevi ihtiyaçların öncelenmesi

9. Avrupa Orta Çağ'da, dogmatik düşünce yapısının etkisiyle bilim, felsefe, teknik ve sanat gibi alanlarda bir durgunluk dönemi geçirdiğinden 5. ve 10. yüzyıllar arasında bu alanlarda önemli gelişmeler olmamıştır. İslam dünyasında ise bilim ve felsefede önemli gelişmeler olduğu için bu dönemi verimli geçirmiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimsel ilerlemeler birikimsel bir süreçtir.
B) Felsefe, bilim ve sanatın yol göstericisidir.
C) Bilim ve felsefe her dönem birbiriyle karşılıklı ilişki içerisinde olmuştur.
D) Bilimsel çalışmalar çağın düşünsel, toplumsal ve siyasi koşullarından etkilenir.
E) Bilim ve felsefenin eleştirel bakış açısı Orta Çağ'da en üst seviyeye ulaşmıştır.

10. Gazali'ye göre duyular aldattıcı, akıl ise çelişkili yargılar verebildiğinden yanıltıcıdır. Gerçeğin bilgisine ulaşmanın tek yolu inançtır. Tanrı'nın bilgisine yine Tanrı'nın insana vermiş olduğu bir yetiyle; kalp gözüyle ulaşılabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Gazali için söylenebilir?

- A) Hakikatin bilgisi fenomenlerin içinde saklıdır.
B) Hakikati kavramanın yolu sezgidir.
C) Tüm bilgiler doğuştan insanda bulunur.
D) Kesin, genel geçer ve doğru bilginin kaynağı akıldır.
E) Duyu verilerinin akılla işlenmesi doğru bilgiye giden yoldur.

11. Mevlana'ya göre iyiyle kötü ayrılmaz bir bütündür. Her iyinin içinde bir kötü; her kötünün içinde bir iyi vardır. İyiliği ve kötülüğü bünyesinde barındıran insanoğlu da zaaflarına yenik düşerse kötülük yapabilir. İyilikse yalnızca bilgiyle temellendirildiğinde açığa çıkar.

Mevlana'nın bu öğretisine göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İyi ve kötü iç içedir.
B) Kötülük cehaletten kaynaklanır.
C) İyi eylemlerin temelinde bilgi vardır.
D) İyilik bilge insanın davranışlarında açığa çıkar.
E) İnsanın eylemlerinin temelinde yer alan ahlaki yargılar görelidir.

12. Türk-İslam filozofu Farabi, devleti, erdemli şehir ve erdemsiz şehir olarak ikiye ayırır. Erdemli şehir; iş bölümü ve sosyal dayanışmanın, hukukun ve sosyal adaletin tam olarak uygulanması için, bilge ve ahlaki erdemleri ilke edinmiş bir kişi tarafından yönetilmelidir. Platon ise; "Devleti kim yönetmelidir?" sorusuna, "filozoflar" diye cevap verir. Çünkü filozoflar, yönetimi en iyi bilen insanlardır. Bu anlamda en zor eğitimden başarıyla çıkan filozoflar kral olmalı ve ülkeyi yönetmelidir.

Bu iki düşünüre göre, ideal bir devletin yöneticilerinde bulunması gereken temel nitelikler aşağıdakilerden hangileri olmalıdır?

- A) Erdem, bilgelik
B) Adalet, merhamet
C) Ölçülülük, fazilet
D) Bilgelik, cesaret
E) Erdem, ileri görüşlülük

MS 2.Yüzyıl - MS 15.Yüzyıl Felsefesi - 2

1. “Devlet, toplumun haklarını mı, yoksa bireyin hakkını mı koruyacaktır?, Devlet için fertlerin feda edilmesi doğru mudur?, Devletin toplumsal ilişkileri düzenleme amacı ne olmalıdır?...” Bu sorulara ilişkin Batılı filozoflar kadar, İslam bilginlerinin eserleri ve devlet içindeki etkinlikleri de, güçlü ve adil yönetimlerin oluşmasına kaynaklık etmiştir. Yusuf Has Hacip “Kutadgu Bilig”, Farabi “El Medinetü'l Fazıla”, Gazali “Nasihât-ül Mülük”, Maverdi “El Ahkâm-mü's Sultaniye”, İbni Haldun “Mukaddime” gibi eserlerle adil devletin temel prensiplerini ortaya koymuşlar ve Batı filozoflarına ilham kaynağı olmuşlardır.

Bu parçada anlatılmak istenen temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İslam filozofları siyaset felsefesinin kurucularıdır.
B) İslam coğrafyasında, batı kökenli siyasetin etkisi fazladır.
C) İslam dünyasında siyaset felsefesi, batıdan daha çok gelişmiştir.
D) Türk-İslam bilginleri değerli eserleri ile batının düşünürlerini etkilemiştir.
E) Batıda siyaset felsefesi, kendi toplumsal değişimlerine göre şekillenmiştir.

2. Orta Çağ Avrupa'sında bilimsel etkinlikler skolastik düşüncenin etkisi nedeniyle durma noktasına gelmiş, bilim kilisenin kontrolüne girmiştir. Diğer taraftan İslam dünyasında 8. ve 12. yüzyıllar arasında bilim çok parlak bir dönem geçirmiştir. Bu dönemde Harezmi; aritmetik ve cebir astronomi ve coğrafyada, Biruni; astronomi, jeoloji, matematik, fizik, coğrafya ve tarihte; İbn-i Sina ise tıpta önemli çalışmalar ortaya koymuştur.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bilimin ilerleme sürecinde kimi zaman kesintiler yaşanmaktadır.
B) Bilim evrensel bir etkinlik olarak farklı coğrafyalarda yürütülebilmektedir.
C) Bilimsel çalışmalar günümüzde teknolojinin imkânlarına da başvurmaktadır.
D) Bilim uygun toplumsal koşulların olduğu medeniyetlerde gelişme imkânı bulur.
E) İnsanın bilme merakı birçok engele rağmen varlığını farklı koşullarda sürdürür.

3. Felsefe, İlk Çağ'da Yunan mitolojisi, doğa olaylarını açıklamada yetersiz kaldığından dolayı Tanrısal açıklamaları eleştirmesine karşın, Orta Çağ'da dine çok yaklaşmıştır. Orta Çağ'da felsefe, hem İslam dünyasında hem de Hristiyanlıkta dinsel inançları temellendirmek için kullanılmıştır.

Bu parçada aşağıdaki düşüncelerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Felsefe, tarihsel sürecinde dönem dönem din ile etkileşim içine girmiştir.
B) Felsefe, toplumun değer yargılarından bağımsızdır.
C) Felsefe, ilk zamanlar metafizik kavramları ele almıştır.
D) Felsefenin amacı dinsel inançları sorgulamaya hizmet etmek olmalıdır.
E) Felsefe, evrende bütün olup bitenleri akla dayalı açıklama amacıyla olmuştur.

4. Aristoteles'in ilk neden görüşü etkisi ile Aquinalı Thomas tarafından öne sürülen bu kanıtla göre; her şeyin bir nedeni olduğu fikrine dayanarak evrende var olan bütün varlıkların kendinden önce gelen bir varlık nedeniyle var olduğu düşünülür. Geriye doğru gidildiğinde mantıksal olarak bir ilk varlığın olması gerektiğini ve o varlığın Tanrı olduğunu öne sürer.

Bu parçada Tanrı'nın varlığına yönelik kanıtlardan hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Ontolojik kanıt
B) Kozmolojik kanıt
C) Ahlaki kanıt
D) Düzen kanıtı
E) Teleolojik kanıt
5. Farabi'ye göre, zihnimizin dışında var olan ilk varlık gerçek ve asıl varlıktır. O, her şeyin ilk sebebi, ezeli ve ebedi, maddesiz ve şekilsiz olandır. Özü itibarıyla saf akıl ve saf mantıktır.

Buna göre, Farabi'nin varlık görüşü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Töz, Tanrı'dır.
B) Varlığı idea olarak kabul eder.
C) İlk varlık, olgusal dünyaya içkindir.
D) Gerçek varlık, soyut ve cisimsizdir.
E) İlk varlık tüm varlıkların var olma nedenidir.

MS 2.Yüzyıl - MS 15.Yüzyıl Felsefesi - 2

6. İbni Haldun "Mukaddime" adlı eserinde asabiyet kavramı üzerinde durur. Asabiyet kabileyi veya topluluğu bir arada tutan, düşmanlara karşı koymada birlik ve beraberlik sağlayan bir güçtür. Devletlerin bir organizma gibi doğup, gelişip öldüğünü yani yıkıldığını düşünen İbni Haldun'a göre, devleti dağılmaktan koruyan güçlü asabiyet duygusudur. Başka bir deyişle asabiyet zayıflığı devleti yıkılmaya sürükler.

Bu parça İslam felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisi ile ilgilidir?

- A) Yaratıcının varlığını kanıtlama
B) İrade özgürlüğü
C) Toplumsal yaşam
D) Bilgi
E) Ruhun ölümsüzlüğü

7. Yaratılmış her varlığı sevmek gerektiğini söyleyen Anadolu bilgeleri için insanı sevmek iyi, sevmemek kötüdür. İyilik yapmak, hoşgörülü olmak, Tanrı'ya giden yolda en önemli değerlerdir. İnsanı sevmek Tanrı'yı sevmektir.

Anadolu bilgelerine ait olan bu görüşler aşağıdaki sözlerden hangisiyle en doğru şekilde ifade edilmiştir?

- A) Hoşgöründe akarsu gibi ol.
B) Doğruluk seni bulmaz, sen eğri isen.
C) Yaradılanı sevdik, yaradandan ötürü.
D) Kibir bele bağlanan ağır bir taş gibidir.
E) Ya olduğun gibi görün ya görüdüğün gibi ol.

8. Aşağıdakilerden hangisi Hristiyan felsefesinin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Kutsal metinlerin doğruluğu merkeze alınmıştır.
B) Akıl yoluyla dinin temellendirmesi yapılmaya çalışılmıştır.
C) İncanın bilgiyi mümkün kıldığı düşüncesi egemendir.
D) Felsefede yeni yöntemlerin kazanıldığı bir dönemdir.
E) Tanrı'nın varlığını kanıtlamaya çalışmışlardır.

9. İslam felsefesi MS 7-12. yüzyıl arasında İslam dininin kabul gördüğü, bünyesinde farklı milletlerin bulunduğu geniş bir coğrafyada ortaya çıkmış ve yayılmıştır.

Bu açıklamadan hareketle İslam felsefesi için aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Akıl ile imanı uzlaştırmaya çalışmıştır.
B) Belli bir topluma özgü değildir.
C) Antik Yunan felsefesinden etkilenmemiştir.
D) Toplumsal yaşama yönelik problemleri ele almıştır.
E) Tümeller problemi belli başlı problemleri arasında yer alır.

10. Anselmus, Tanrı'nın varlığını "Tanrı" kavramından çıkarır. Ona göre bu kavramı bir varlık için kullanıyorsak, o gerçekten vardır. Tanrı kendisinden daha büyük ve yetkin olan bir varlığın tasarlanamayacağı varlıktır. Descartes ise Tanrı'yı "mükemmel varlık" olarak düşünür ve Tanrı'nın varlığını kanıtlamaya çalışır.

Verilen düşünürler, Tanrı'nın varlığına ilişkin aşağıdaki kanıtlardan hangisine dayanmaktadır?

- A) Ahlaki kanıt
B) Ontolojik kanıt
C) Kozmolojik kanıt
D) Düzen kanıtı
E) Amaçlılık kanıtı

11. İbni Haldun'a göre devlet, toplumsal bir varlık olarak birarada yaşamak zorunda olan insanlar arasında saldırı ve zulümleri önlemek için kurulmuş bir müessesedir. Eğer ortada uyuşmazlıkları önleyecek bir erk olmazsa çatışmalar insanlığın yok olmasına neden olabilir. Bu ihtiyaçları karşılayabilecek üstün bir otoriteye sahip olan kurum ise devlettir.

İbni Haldun'un bu görüşünden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Devlet toplumun devamı için gerekli olan zorunlu bir güçtür.
B) Devlet, mutlak bir güç olarak sınırsız yetkilerle donatılmalıdır.
C) Devlet, insanların sosyal, psikolojik ve biyolojik ihtiyaçlarını karşılar.
D) Devlet insanların kendi aralarında yaptıkları bir sözleşmeyle kurulmuştur.
E) İnsan, hak ve özgürlüklerini kendi iradesi ile tek taraflı olarak devlete devretmiştir.

15. Yüzyıl - 17. Yüzyıl Felsefesi - 1

1. Hayali ve var olmayan şeyleri ele alıp bunları gerçek problemleri çözmek için kullanabilme becerisi Thomas More'un yaşadığı döneme özgü bir yeniliktir. O bu yeniliği soyutlama aleminden alarak siyasi ve toplumsal dünyaya taşıdı. More yaşadığı dönemde bu dünyaya yeni pencereden bakmayı "hiçbir yerde" anlamına gelen Ütopya adını verdiği çalışmasının başlığıyla ifade etti.

Buna göre More'un "bakış açısını" aşağıdaki sorulardan hangisi belirlemiştir?

- A) Bürokrasi gerekli midir?
- B) Sivil toplum ne demektir?
- C) İdeal devlet düzeni olabilir mi?
- D) Bireyin temel hakları nelerdir?
- E) Evrensel ahlak yasası mümkün müdür?

2. Hobbes'a göre insan doğası gereği bencil bir varlıktır. Sürekli kendi çıkarları peşinde koşar. Durum böyle olunca güçlü zayıfı ezmeye başlar ve bazı bireylerin mal ve can emniyeti tehlike altına girer. İnsanların birbirlerine zarar vermelerini engellemek için ortak uzlaşma ile devlet denen yapı kurulur.

Hobbes'un bu düşüncesinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Devlet yapay bir kurumdur.
- B) İktidar olmak için her yol denenebilir.
- C) Devlet güçlülerin egemenliğindeki bir kurumdur.
- D) Ekonomik çıkarlar toplumun huzurunu bozmaktadır.
- E) İnsan kendi çıkarlarını arka plana atabilen bir varlıktır.

3. Bir toplumun temelini oluşturan şey o toplumun üyelerinin geçmişte veya şimdi; dolaylı veya açık bir şekilde dile getirdikleri rızaları değilse nedir? Öyleyse işe insanın en doğal haliyle veya Hobbes'un deyimiyle savaş, Locke'un deyimiyle barış, Rousseau'nun deyimiyle ise inzivaya çekilmekle başladıktan sonra, insanın kendi rızasıyla, toplumsal bir sözleşme sürecine varıldığı görülmektedir.

Buna göre "toplumların devlet olma" sürecini en iyi ifade eden yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Devlet sonradan insanların ortak iradelerinin bir araya gelmesiyle ortaya çıkmıştır.
- B) Devlet güçlü olanların kurduğu baskı ile ortaya çıkmıştır.
- C) Devlet fikri farklı toplumların ürünüdür.
- D) İnsanlar ve devlet hep var olmuştur.
- E) Bir toplumun temeli eşitlik fikridir.

4. Locke, pıncardan akan suyun ayrı ayrı her bir kişiye ait olmasına rağmen, testideki suyun sadece testiyle su çekene ait olduğunu savunur. Emek, suyu eskiden müşterek ve eşit biçimde çocuklarına ait olduğu doğanın ellerinden alarak çıkarmış ve böylece emekçi, suyu kendisine edinmiştir. Kişi bunu artık dilediği gibi kullanabilir.

Locke'un bu düşüncesi aşağıdaki ifadelerden hangisi ile uygunluk gösterir?

- A) Bireylerin doğaya uygun yaşamaları gerektiği
- B) Üretim araçlarının devletin tekelinde olması gerektiği
- C) Bireyin çıkarları ile toplumun çıkarlarının aynı olduğu
- D) İnsanların özgürlüklerinden doğan özel mülkiyetin varlığı
- E) Üretim faaliyetlerinin toplum yararı gözetilerek yapılması gerektiği

5. Locke'a göre çocuk, tatlının acı olmadığını çelişmezlik ilkesinin zihnindeki varlığından değil, tecrübe ederek öğrenir. Mantığın temelinde yer alan bu genelgeçer ilkeler doğuştan var olsaydı, çocuk tecrübe etmeden önce bu ayrımı yapabilirdi.

Locke'un bu görüşünden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilgilerimizin kaynağı akıldır.
- B) Bütün bilgilerimiz doğuştan gelir.
- C) Bilgilerimiz zamanla değişir.
- D) Bilgilerimiz yaşantılar sonucu öğrenilir.
- E) Bilgilerimiz sezgisel akıl yoluyla kazanılır.

6. Descartes'e göre ruhun öz niteliği düşünmedir. Maddenin temel niteliği yer kaplamadır. Ruh ile madde birbirinden özce farklı olan ve birbiriyle uzlaşamayan iki cevherdir.

Buna göre Descartes'in dualizmi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Varlığın ruh ve madde olarak ayrı iki yönü vardır.
- B) Ruh-madde aynı niteliklere sahiptir.
- C) Asıl varlık ruhtur.
- D) Maddenin varlığı ruha bağlıdır.
- E) Maddenin öz niteliği düşüncedir.

15. Yüzyıl - 17.Yüzyıl Felsefesi - 1

7. Hobbes'a göre her varlık cisimdir ve cisimdeki her olay bir harekettir. Ruh da bir cisim olduğuna göre, algılarımızın, duygularımızın ve düşüncelerimizin temelinde maddi hareketler vardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Hobbes'un varlık görüşüyle kesin olarak bağdaşmaz?

- A) Ruhsal ve cisimsel varlıklar mekanik hareket kanunlarına bağlıdır.
B) Varolan duyuşal yoldan algılanabilir.
C) Cisimler varolanların temelini oluşturur.
D) Ruhsal olayların temelinde madde bulunur.
E) Varolan her şeyin öz'ü ruhtur.

8. **Varlığın "ruh ve madde" olarak ikili bir yönü olduğunu; "ruh"un temel eyleminin düşünme, "madde"nin temel eyleminin de yer kaplama olduğunu öne süren görüş aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Rasyonalizm
B) Realizm
C) Materyalizm
D) Düalizm
E) İdealizm

9. Hobbes'e göre insan doğası gereği bencildir. Her şeyde olduğu gibi ahlakta da egemen olan "çıkar"dır. Bu nedenle insanın iştah ve isteğinin konusu her ne ise, onun kendisi adına "iyi" diye adlandırdığı şey de odur.

Buna göre Hobbes için "iyi" nin ne olduğunu belirleyen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Erdem
B) Kişisel çıkar
C) Akıl ve bilgelik
D) Bilinçli olmak
E) Arzular

10. Hobbes "Yoksula yardım ettim, çünkü bu onu sevindirdi; onun sevindiğini görmek de beni mutlu etti." der.

Buna göre Hobbes için ahlaki eylemin temelinde aşağıdakilerden hangisinin bulunduğu söylenebilir?

- A) Ahlaki değerler
B) Öz çıkarını korumak
C) Güç ve güvenlik aramak
D) Ötekilere karşı sorumluluk
E) Kendi varlığını toplum için feda etmek

11. Descartes'a göre insan yetkin olmayan varlıktır. Ancak yetkin olmayan insanın zihninde "yetkin varlık" düşüncesi bulunmaktadır. İnsan kendi kendine yetkin varlık düşüncesini koyamaz. Çünkü insan yetkin varlık değildir. O hâlde insana bu düşüncüyü bir yetkin varlık vermiştir. Bu varlıkta Tanrı'dır.

Tanrı'nın varlığına ilişkin verilen bu açıklama aşağıdaki kanıtlardan hangisine dayanmaktadır?

- A) Ontolojik kanıt
B) Kozmolojik kanıt
C) Ahlaki kanıt
D) Psikolojik kanıt
E) Teolojik kanıt

12. Rönesans'ın doğuşuyla Orta Çağ sonrası adeta unuttuğumuz "insan"ın yeniden keşif süreci başlamıştır. Bu süreç yeni bir insan tanımını, yeni bir hayat duygusunu ve yeni bir dünya görüşünü ortaya çıkarmaya başlamıştır. İnsan temelli bu "yeni hayat", günlük yaşamı etkileyip değiştirmekle birlikte, siyaset felsefesinde de radikal dönüşümler yaratmıştır. Artık yazılan ve konuşulan her şeyde özgürlük, adalet ve eşitlik kavramları öne çıkmaya başlamıştır. Ortaya çıkan talepleri karşılamak için elbette yönetim sistemleri de ya kendini bu sürecin gereklerine teslim etmiş ya da yok olmak zorunda kalmıştır.

Bu parçada anlatılmak istenen temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rönesans, siyaset felsefesi için bir başlangıç noktasıdır.
B) Siyaset felsefesi ortaya attığı fikirlerle, bilimlere etkilemiştir.
C) Yönetim biçimlerindeki değişimler, ekonomik yapıyla doğrudan ilişkilidir.
D) İnsan var olduğu süreç içinde ideal düzen arayışıyla ütopyalar üretmiştir.
E) Rönesans ile birlikte özgürlük ve adalet talepleri yönetim şekillerini etkilemiştir.

15. Yüzyıl - 17. Yüzyıl Felsefesi - 2

1. Descartes'a göre doğruluk, hiçbir kuşkuya ve yanlış anlamaya yer vermeden, hem bize kendisini zorla kabul ettiren, zorunlu olarak bilincine vardığımız hem de kendisini diğer bilgilerden ayırdığımız bilginin özelliğidir.

Buna göre Descartes, bilginin doğruluğunu aşağıdakilerden hangisine dayandırmaktadır?

- A) Yararlı olmasına
- B) Açık ve seçikliğine
- C) Gerçeklikle uygunluğuna
- D) Diğer bilgilerle uyumlu olmasına
- E) Çoğunluk tarafından kabul edilmiş olmasına

2. İlk ve Orta Çağ boyunca felsefenin temel problemi metafizik olmuştur; önce varlığın neliğini sorgulayan filozoflar daha sonra onun bilgisinin nasıl edinileceği konusunu ele almışlardır. Bu durum modern felsefeyle tamamen değişmiştir; bilimdeki gelişmelerden etkilenen ve bilimi temellendirmeye çalışan modern filozofların temel konusu artık bilginin kendisi olmuştur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Felsefe bilimsel gelişmelerle kesin bilgiye ulaşmıştır.
- B) Felsefenin temel konusu her zaman için ontolojidir.
- C) Bilimsel gelişmeler varlığa farklı yaklaşımları doğurmuştur.
- D) Modern dönemde felsefenin öncelikli konusu epistemoloji olmuştur.
- E) Tarihsel süreç içerisinde felsefenin konuları değişmemiştir.

3. Descartesçı şüphe iyimser ve kahramanca bir şüphedir, o felsefe binasının inşa edilmesinden önce gelen bir alan temizlemedir; ilk hareket noktasıdır. Yeni bir felsefe kurmak için daha önceki bütün bilgilerin iradi olarak bir yana bırakılması, yok sayılmasıdır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Şüphe, insana iyimser ve sarsılmaz bir ruh hali sağlar.
- B) Nesnel doğrular yoktur; tüm bilgi şüpheyle karşılanmalıdır.
- C) Şüphe, doğruya ulaşmanın hizmetine sunulmuş bir yöntemdir.
- D) Duyulara dayalı bilginin yanıltıcılığı nedeniyle doğru bilgiye ulaşamaz.
- E) Zihin bilgileri tasdik etme veya inkar etme gücüne sahip olmadığından her şey şüphe ile karşılanmalıdır.

4. Bir parça mumu yanmakta olan bir ateşin hemen yanına koyduğumuzu düşünelim. Mum yavaş yavaş eridikçe, muma ait tüm duyuşal özellikler değişim geçirir. Bu durumda rahatlıkla şunu söyleyebiliriz; algılarımız aracılığı ile nesneden aldığımız bilgi, sürekli bir değişim halindedir. Nesneye ait özellik sürekli değişirken, biz yine de belli bir nesneye bakmaya devam ettiğimizi düşünürüz. Nesnenin, değişimler geçirmesine rağmen aynı nesne olduğu bilgisi gözlemsel deneyimlerimiz aracılığı ile öğrendiğimiz bir şey değil; doğuştan sahip olduğumuz bilişsel bir durumdur.

Descartes'in verdiği bu örnekten hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Şeylerin doğası kavranamaz olduğundan bunlara ilişkin hiçbir yargıda bulunmamalıyız.
- B) Algılar değişenin bilgisini, akıl ise değişimin ardında değişmeden kalanın bilgisini verir.
- C) İnsan ruhunda gizli olarak bulunan bilgiler, doğru sorularla açığa çıkartılmalıdır.
- D) Algılar yanıltıcı olduğundan tüm bilgimiz görelidir.
- E) Mutlak bilgi, tümellerin bilgisini anımsamadır.

5. Descartes'a göre hem duyularımız hem de aklımız bizi yanıltabilir. Bu nedenle hayatımızda bir kez olsun her şeyden şüphe etmek gerekir. Bu şüphe, kendisinden kuşku duyulmayacak kadar apaçık bilgiye ulaşmamızı sağlayacaktır. Bu kesin bilgiye ulaştıkça şüphe sona ermektedir.

Buna göre Descartes'la ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kendisinden şüphe edilemeyecek kadar apaçık bilgiler vardır.
- B) Kendisinden şüphe edilemeyecek mutlak bir bilgi yoktur.
- C) Şüphe, kesin bilgiye ulaşmada bir yöntemdir.
- D) Duyular doğruluğun tanığı olamaz.
- E) Şüphe, gelip geçici bir araçtır.

6. Metodik şüphe yöntemi üzerinden varlık anlayışı oluşturan Descartes, önce düşüncenin varlığına, daha sonrada bedenin varlığına ulaşır. O'na göre, evrende görülen bütün varlıklar, düşünce/ruh ve beden/madde birlikteliğinden ibarettir.

Buna göre Descartes'ın varlık anlayışını aşağıdaki kavramlardan hangisi ifade eder?

- A) Sensüalizm
- B) Düalizm
- C) Plüralizm
- D) Monizm
- E) Sembolizm

15. Yüzyıl - 17.Yüzyıl Felsefesi - 2

7. Spinoza'ya göre özgür bir ruh kararlarını akıl yoluyla alır. Ahlaksal yaşam aklın tutkulara karşı savaşıdır. İnsanı özgür olmayıştan özgürlüğe yükseltme olanağı ancak ahlaksal yaşamda bulunur. Tutkular insanı köle yapar, insan düşünme halindeyken özgürdür.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Özgürlük bir bilinç gerektirir.
B) Özgürlük ahlaksal yaşamla mümkündür.
C) Ahlaki yaşamın önündeki engel tutkulardır.
D) Akılla tutkuları yenmek ahlaksal yaşamın amacıdır.
E) İnsan tutkularını yaşadıkça özgürlüğünü gerçekleştirir.

8. Hobbes'a göre insan, doğası gereği bencil bir varlıktır ve tüm eylemlerinin temelinde ben sevgisi vardır. İnsanın yaşamdaki amacı kendini korumak ve kendi çıkarlarını gerçekleştirmektir. Bunun için başkalarının çıkarlarını görmezden gelerek yalnızca kendi iyiliği ve mutluluğu için davranır.

Hobbes'un görüşünden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Evrensel bir ahlak yasası yoktur.
B) İnsan özgürlüğü evrensel bir değerdir.
C) Ahlaki değerler insandan ve toplumdaki bağımsız olarak vardır.
D) Bir eylemin değerini, en çok sayıdaki insan için en çok yararı belirler.
E) İnsanın özgürlüğü tutkularını yenmesiyle sağlanabilir.

9. Bazı düşünürler, toplumsal düzen yozlaştığında ve bireyin gereksinimlerini karşılayamaz hâle geldiğinde, haksızlıkları giderecek, sorunları ortadan kaldıracak ideal toplum düzenleri tasarlamışlardır. Düşünürlerin adalet, eşitlik, özgürlük gibi kavramlar üzerine tasarladıkları bu devlet düzenine ütopya adı verilir.

Buna göre ütopyalar için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Var olan devlet anlayışlarına ilişkindirler.
B) Ahlaki değerlere daha çok önem verirler.
C) Devlet düzenini reddeden anlayışa sahiptirler.
D) Zaman içinde gerçekleştirmeleri umut edilir.
E) İnsanları korkutan baskıcı yönetimlerin oluşumu amaçlanı.

10. Felsefe tarihinde bazı düşünürlerin toplum tasarımları kurguladıklarını görmekteyiz. Thomas More'un "Ütopya"sı, Campanella'nın "Güneş Ülke"si yeryüzünde gerçekleşmesi mümkün olmayan devlet tasarımları üzerine yazılmış eserlerdir.

Filozofları bu tarz bir toplum tasarımına iten temel düşünce aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) İnsanların yaşam standardını yükseltme isteği
B) Toplumda kültürler arasındaki çatışma
C) İdeal bir toplum düzeni kurma hayali
D) İnsana verilen değer artması
E) İnsanların özgür olma isteği

11. İdeal toplum düzeni arayışı siyaset felsefesini her dönem meşgul etmeyi başarmıştır. Bu arayışla üretilen ütopyalar insanlığı ideal topluma ulaştırma amacını taşıırken, yönetim biçimlerinin tahlilleri üzerinden ilerlemiştir. Bunu ilk kez sistemli biçimde yapan Platon, devletini matematik ve akıl üzerine kurmuş, insanlığa mutlu geleceği sunmak istemiştir. Sonraki ütopyalarla birlikte "Mükemmel yaşam içinde mutlulukla özgürlük eşit öneme sahip olabilir mi? Yöneten duygularını kullanmadan bir robot gibi yönetilenlere eşitlik ve adalet sağlayabilir mi?..." gibi sorunlar ortaya çıkmıştır. İdeal düzen arayışı ile ütopyaların yarattığı belirsizliklerden ortaya çıkan "distopyalar" ise bu soruların olumsuz cevaplarını ve oluşan korkutucu sonuçlarını göstermek için yazılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Distopyalar, ütopyalardan daha çok ilgi görmüştür.
B) Ütopyalar, matematiksel yapıya dayalı bir bilimsel mantıkla kurgulanmalıdır.
C) Ütopyaların gerçekleşmesi, yöneticilerin bilgili ve yetenekli olmasına bağlıdır.
D) Ütopyalar, bugünkü var olan siyasi devlet mekanizmalarını ortaya çıkarmıştır.
E) İdeal yönetim biçimi arayışı sonucunda ütopya ve distopya ortaya çıkmıştır.

12. Spinoza'ya göre doğa, sonsuz bütün özleri kapsar. Tanrı da sonsuz ve bütün özleri kapsar. Tanrı ve doğa aynı özelliklere sahiptir. Aralarında hiçbir fark yoktur. Doğa, Tanrı'dır; Tanrı, doğadır.

Spinoza'nın Tanrı anlayışı aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Materyalizm
B) Agnostizizm
C) Deizm
D) Panteizm
E) Politeizm

18.Yüzyıl - 19.Yüzyıl Felsefesi - 1

1. Kant'a göre duyular aracılığı ile deneyim sahibi olunan ve zihnin a priori formları ile bilinen fenomenal dünya bilginin konusu olan dünyadır. Ancak fenomenal dünyanın gerisinde ne tür bir gerçeklik olduğu asla bilinemez.

Bu açıklamada Kant, aşağıdakilerden hangisine dair bilginin imkansızlığını dile getirmektedir?

- A) Varlık
B) Metafizik
C) Duyu
D) Bilim
E) Deney

2. Kant bir kitabında metafizik için "bu bilim ki, başka her şeyde bilgisiz olan herkes, onda kesin bir yargıda bulunmaya cesaret ediyor, çünkü bu alanda gerçekten de, esaslı olanı boş laftan ayırt edecek kesin bir ölçü yoktur" der.

Bu açıklamada Kant metafiziğin hangi özelliğinden bahsetmektedir?

- A) Objektif bir bilgi dalıdır.
B) Nesnel bir ölçüt yoktur.
C) Sınırları iyi belirlenmiştir.
D) Evrensel bir ölçüte sahiptir.
E) Diğer bilgi dallarından bilimsel olmasıyla ayrılır.

3. Hegel'e göre her şey bir amaç doğrultusunda varlığa geldi. Bu amacı belirleyen geist'tir. Geist başlangıçta soyuttu ama kendini somut olan doğada gerçekleştirdi. Ama doğada geist kendine yabancılaştı. Soyut olan geist artık somuttu. Bu çelişkiden kurtulmak isteyen geist insan aklının ürünü olan devlette, kültürde kendini gerçekleştirerek kendini tanımış olur.

Bu parçada açıklanan süreç aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A) Patristik
B) İroni
C) Skolastik
D) Diyalektik
E) Ödev ahlaki

4. Bir doktor hastasını hayata döndürmek için ameliyata girer. Bütün bilgisini ve becerisini kullanarak hastasını kurtarmak için uğraşır. Ama her zaman sonuç istenilen gibi olmaz. Ne kadar uğraşsa da hastasını kaybedebilir. İ.Kant' a göre bu doktorun yaptığı eylemler ahlaki olarak iyidir ve bu doktor iyi bir doktordur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bizi mutlu eden eylemler iyidir.
B) Bize haz veren eylemler iyidir.
C) Fayda sağlayan eylem ahlaki bir eylemdir.
D) Eylemlerimizin temelinde ödev olmalıdır.
E) Yaratıcıya olan sevgimiz bizi iyi eyleme yöneltir.

5. Kant'a göre; "Bir satıcının deneyimsiz bir müşteriyi aldatmaması ödevde uygun bir eylemdir. Yoğun alışveriş yapılan bir dükkanda akıllı bir tüccar da böyle bir şey yapmaz; herkes için genel bir fiyat koyar. Öyle ki küçük bir çocuk bile herkes gibi oradan alışveriş yapabilir. Böylece insanlara dürüstçe hizmet edilmiş olur; ama bu, o tüccarın bunu ödevden dolayı ve dürüstlük ilkelerine dayandığı için yaptığına inanmamız için yetmez..."

Buna göre bir eylemin ödevde uygun olmasının ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Topluma hizmet etmesi
B) Özgürce yapılmış olması
C) Kişisel çıkarıya dayanması
D) Temelinde iyi niyetin bulunması
E) Diğer insanların araçsallaştırılmasına

6. Kant, "Bir doğa güzelliği güzel bir şeydir; sanat güzelliği ise bir şey hakkında güzel bir tasarımdır." der. (Kant, Yargı Yetisinin Eleştirisi)

Bu görüşüyle Kant aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Doğa güzelliğiyle sanatsal güzelliğin birbiriyle çeliştiğini
B) Sanatsal güzelliğin doğa güzelliğinin bir taklidi olduğunu
C) Doğada güzel olan bir şeyin sanatta da güzel olacağını
D) Hem doğadaki hem de sanattaki güzelin yaratıcı bir edimin ürünü olduğunu
E) Doğal güzelliğin var olan; sanat güzelliğinin ise oluşturulan bir şey olduğunu

18.Yüzyıl - 19.Yüzyıl Felsefesi - 1

7. Stuart Mill; en özgür toplum diye tabir edebileceğimiz toplumsal yapılarda bile istediğimiz gibi davranamayacağımızı ifade etmekte ve bundan yakınmaktadır. Ona göre istesek de istemesek de sonuçta hepimiz bize sorulmaksızın oluşturulmuş belli sınırlar içerisinde kendimizi bulduğumuz egemenliğin biçimlerine uygun biçimde davranmak zorunda kalırız. "Sıcak bir günde konuşmamı mayoyla yapmaya kalksaydım çok tatsız sonuçlarla karşılaşmıştım. Ya sahip olduğum kürsümü kaybeder ve yahut hastaneye kapatılırdım. Kendisi dostum olan psikiyatrist muhtemelen, benim ona ve topluma göre anormal düşüncelerimi iğnelerle düzeltmeye girişirdi. Bu aslında gerek toplumsal yapıda gerekse özgürlüğüyle övünen İsviçre Üniversitesi'nde bile böyledir."

Bu parçada eleştirilerek anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal adalet olmaksızın ideal düzen sağlanamaz
B) İdeal devlet düzeninin temelinde eşitlik yer almalıdır.
C) Birey ve devlet ilişkisinde esas olan bireyin özgürlüğü olmalıdır.
D) Düzenin sağlanması için hukukun üstünlüğünden vazgeçilebilir.
E) Egemenlik biçimlerinden en ideal olanı geleneksel egemenliktir.
8. Kant'a göre bir eylem; bir eğilimden ya da kişisel bir duygudan dolayı değil de, bir ödev bilincinden dolayı gerçekleşmişse ahlaki bir eylem olabilir. Buna göre bir kişi örneğin, bir yoksula kendi içindeki acıma duygusundan dolayı para vermişse bu eylem ahlaki değildir. Ancak aynı kişi, 'yoksullara yardım etmek gerekir.' diyen bir ödev bilinciyle yoksula para vermişse, o zaman bu kişinin eylemi ahlaki bir eylem olur.

Buna göre bir eylemin ahlaki değerini belirleyen temel ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eylemin yöneldiği kişinin yoksul oluşu
B) Eyleme hangi ilkedan hareketle karar verildiği
C) Eylemin sonuçlarının fayda getirecek oluşu
D) Eylemin özgür tercihlerle gerçekleşip gerçekleşmediği
E) Eylemin toplumun beklentileri doğrultusunda gerçekleşmesi
9. Kant'a göre insanın ahlaki sayılabilmesi için eylemlerini hiçbir çıkar duygusuna bağlamaması gerekir. İnsan öyle davranmalıdır ki eylemin dayandığı ilke herkes için bir ilke olsun. Herkes eylemlerinde insanı bir araç değil amaç olarak görmelidir.

Buna göre Kant için ahlaki eylemin amacı nedir?

- A) Tanrının varlığına inanmak
B) İnsanı mutlu edecek şeyleri bulmak
C) Erdemli eylemler peşinde koşmak
D) Eylemleri karşılıksız ödev duygusu ile yapmak
E) Bilgilerin kaynağını evrensel ilkelere aramak

10. Hume'a göre nedensellik diye gördüğümüz şey bir olaydan sonra başka bir olayın gelmesidir. Bu iki olay arasında birinin neden diğerinin ise sonuç olduğunu ve aralarında nesnel, zorunlu bir bağ olduğunu bize bildiren bir izlenimimiz yoktur. Sadece olayların art ardalığını görmemizin bizde oluşturduğu psikolojik temelli bir alışkanlık vardır.

Buna göre nedensellik ilkesi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Aklın apriori bir kategorisidir.
B) Olaylar arasında bulunan nesnel bir bağıdır.
C) Sezgi ile elde edilen apaçık bir fikirdir.
D) Psikolojik temelli algısal bir yanılmadır.
E) Duyum ve izlenimlerin yarattığı deneyimlerle kazanılır.

11. W. James'e göre şeyler teorik birtakım anlamlarından dolayı doğru ya da gerçek değildir. Bunların gerçek hayatta bir uygulaması, olumlu bir etkisi olmalıdır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Şeylerin kendisi bilinemez.
B) Gerçek, akla uygun olandır.
C) Edinilen bilgi olgusallıkla örtüşüyorsa doğrudur.
D) Şeyler bilinç içeriği haline getirildiğinde özüne ulaşılabilir.
E) Şeylere dair bilgimizin doğruluk ölçütü, onun hayatımıza sağladığı yararadır.

12. Comte'a göre sadece olgular konu edilmeli, olguların arkasındaki ilk nedenler ya da özlerle uğraşılmalıdır. Çünkü bu "öz" ve "ilk neden"ler gözlenemezler; onlar metafizik karakterlidirler. Bilimsel bilginin amacı gözlem ve deneyle olguların bilgisine ve bunlardan hareketle doğa yasalarına ulaşmak olmalıdır. Ancak bu tür bir bilgiyle gelecekteki olayları önceden bilmek ve düzenlemek mümkün olacaktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Comte'un görüşleriyle çelişmektedir?

- A) Metafizik öğeler reddedilmelidir.
B) Bilmek önceden görebilmek içindir.
C) Olgular arasında değişmez ilişkiler vardır.
D) Doğru bilgilere ulaşmak, varlığın özünü kavramakla mümkündür.
E) Bilim duyumların bize sağladığı olgular arasındaki ilişkileri araştırmalıdır.

18.Yüzyıl - 19.Yüzyıl Felsefesi - 2

1. Max Weber, siyaset felsefesinde egemenlik kavramına ilişkin birtakım çıkarımlarda bulunmuştur. Ona göre üç tür egemenlik bulunmaktadır. Bunlar monarşi ve feodal yönetimlerde görülebilen töre ve toplumsal normlara göre şekillenen geleneksel egemenlik; halkın, bir kişinin kahramanlık ve karakterinin gücüne duyduğu itaat ve saygısıyla oluşan karizmatik egemenlik; yönetimin anayasa ve hukuka uygun olarak seçimle şekillendiği rasyonel egemenliktir.

Buna göre Weber'in egemenlik türlerini açıklarken kullandığı ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireyler arası ilişki biçimi
B) İktidarın gücünün kaynağı
C) Sınıflar arası ilişki biçimleri
D) Toplumsal kurumların doğası
E) Bürokrasinin yönetimdeki etkinliği
2. **Aşağıdakilerden hangisi 18. yüzyıl - 19. yüzyıl felsefesinin özellikleri arasında yer almaz?**
- A) Düşünce özgürlüğü desteklenmiştir.
B) Akla güven duyulmuş ve akılcı düşünce artmıştır.
C) Özgürlüğü engellediği düşüncesiyle siyasi ve dini otoritelere karşı gelinmiştir.
D) Aydınlar ve yazarlar sınıfı oluşmuştur.
E) Akıl, iman ve inanç gibi konular tartışılmıştır.
3. Öyle hareket et ki; eylemlerinde olabildiğince çok mutluluğu, olabildiğince çok haz ile, olabildiğince çok insan için gerçekleştirebil.

“Bentham”

Buna göre Bentham'ın ahlak ilkesi aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilebilir?

- A) Toplumsal faydacılık
B) Ödeve uygunluk
C) Bireysel hazcılık
D) İlimli ortaya uygunluk
E) Bilgiye dayalılık

4. Hegel'e göre varlık tez, antitez ve sentez olmak üzere bir oluş sürecinden geçer. Örneğin bir tohumda bir ağaç ve ağaçta bir elma olma gücü vardır. Tohumdan; yeniden meyvenin içinde tohum olma süreci bir döngüdür.

Bu açıklama aşağıdaki felsefe kavramlarından hangisi ile ifade edilir?

- A) Mayotik
B) Paranteze alma
C) Diyalektik
D) Ödeve uygunluk
E) Güçler ayrılığı

5. 18 - 19. yüzyıl sonlarına doğru özellikle Fransız İhtilali'nin etkisiyle aristokrasi rejiminin ortadan kaldırılması, düşünsel alanda duygu ve düşüncenin ideal formlarda ifade edilmesinin sağlayan özgür bir ortam hazırlamıştır. Böylece edebiyatta toplumun bütün sınıflarına hitap eden, duygu ve coşkunun önemli olduğu ve sade bir dilin kullanıldığı bir akım doğmuştur.

Bu parçada ifade edilen akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sembolizm
B) Romantizm
C) Klasizm
D) Realizm
E) Natüralizm

6. Hobbes, Locke ve Rousseau gibi bazı filozoflar devletin “toplumsal sözleşme” yolu ile sonradan oluşturulmuş bir kurum olduğunu savunurlar. Devlet kurulmadan önce ise insanların doğa durumu denilen bir durumda yaşadıklarını belirtirler.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal sözleşme yapılmasının nedeni olarak gösterilebilir?

- A) Bir başkasının vereceği zarardan korunmak
B) Doğa durumundaki sınırsız özgürlüğü sürdürmek
C) Özgür ve eşit yaşam olanaklarını sınırlamak
D) Yapay durumun zorunluğunu ön plana çıkarmak
E) Yasaların yapıldığı toplum tarafından belirlendiğini kanıtlamak

18.Yüzyıl - 19.Yüzyıl Felsefesi - 2

7. Felsefe tarihçileri Berkeley'in idealizminde, gerçekliğin bireyin zihinsel algısına indirgendiğini belirtirler. Berkeley'e göre varlık öznenin algısına dayanır. Oysa Hegel'deki idealizm; akıl, tin ya da zihin denen insandan bağımsız bir gerçekliğe bağlıdır. Bu gerçeklik "Geist" tir.

Buna göre öncelikle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Varoluş özden önce gelir.
B) Varolmak algılanmış olmaktır.
C) Hegel'e göre, varlık zihninin yansımasıdır.
D) Berkeley'e göre gerçeklik insan zihninden bağımsızdır.
E) Berkeley'in idealizmi subjektifken Hegel'inki objektiftir.

8. Victor Hugo'nun Sefiller romanının kahramanı olan Jean Valjean, sefil bir yaşam sürmektedir ve sürekli hırsızlık yapıp suç işler. Hapisten çıktığı sırada, soğuk bir gece, perişan bir vaziyette kentin rahibinin kapısını çalar ve o gece evinde kalmasına izin vermesini ister. Rahip onu evine alır. Fakat sabaha doğru Jean Valjean rahip uyanmadan onun gümüş takımını çalıp kaçır. Yolda polis yakalar onu ve doğruca rahibin evine götürür. Bunun üzerine rahip "Ona gümüşleri ben verdim." diyerek yalan söyler ve "yalan söylemek kötüdür." gibi genel bir değer yargısını çığner. İşte rahibin bu yalanı Jean Valjean'ın hayatında bir dönüm noktası olacak ve zamanla kendisi sefilleri koruyan bir insan olacaktır.

Bu parçanın ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Erdem doğuştan gelen bir beceri olduğundan öğretilemez.
B) Genel kabul gören değer yargıları her insani durumda geçerli olmayabilir.
C) Bir durumda kötü sonuç veren bir eylem evrensel yasa olarak kabul edilemez.
D) Toplumda çoğunluğun uyduğu ilkeler bize genel-geçer ahlak yasalarını verir.
E) İnsan özgür iradesiyle yaptığı eylemlerden her zaman sorumlu değildir.

9. Bir dükkânınız var ve meyve satıyorsunuz. İnsanlar sizden alışveriş yaptığı sürece kibar davranıyorsunuz, para üstünü eksiksiz veriyorsunuz. Çünkü böyle davranırsanız insanların size güven duyacağını, dükkânınıza daha sık gelerek alışveriş yapacaklarını düşünürsünüz. Bu durumda Kant'a göre, iyiyi gerçekleştirmiş olsanız bile, eyleminizin ahlaki bir değeri yoktur.

Buna göre ahlaki eylemin değerini belirleyen ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eylemin başka bir amaç için araç olarak kullanılması
B) Evrensel bir ahlak yasasının varlığı
C) Ahlaki eylemin kendinde bir amaç olması
D) Eylemin dayandığı ilkenin kişiden kişiye değişmesi
E) Eylemin pratikte bir yarar sağlaması

10. Kant'a göre, herkesi kapsayan ve bireyin hiçbir gerekçe olmaksızın kabulleneceği bir ahlak yasası olmalıdır. Bu ahlak yasası bireyler için buyruk (emir)tur. Bu buyruk bir amaca yönelik olmayıp, amacı kendisinde olan bir yapıdır. Bu buyruk kişi tarafından iyi niyetle kabullenilirse de ödev niteliği taşır.

Buna göre bir davranışın ahlaki olması aşağıdaki koşullardan hangisine bağlıdır?

- A) Bireyleri mutlu etmesine
B) Bir amaca yönelik olmasına
C) Toplumsal değerlere uygunluğuna
D) Toplumsal yarar sağlamasına
E) Ödeve kişinin kendi isteğiyle uymasına

11. Kant'a göre bilginin ham maddesi duyulardan gelir. Duyular aklın doğuştan getirdiği kategorilerin içine girer. Bu kategorilerde şekil olarak akıl ilkeleri ile işlenir ve böylece bilgi meydana gelir.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bilginin oluşmasında, duyular tek başına yeterli değildir.
B) Kesin ve doğru bilgilere ulaşmak mümkün değildir.
C) Duyu verileri kategoriler sayesinde şekil alır.
D) Duyularla gelen bilgiler, akıl ilkeleri ile işlenir.
E) Tüm insanlarda aynı kategoriler mevcuttur.

20.Yüzyıl Felsefesi - 1

1. Husserl'e göre bilmek, fenomenin içindeki özü kavramaktır. Bunun için de ilk yapılması gereken nesnenin özüne ait olmayan rastlantısal özelliklerin bir kenara bırakılması yani paranteze alınmasıdır. Ancak varlığın özüne ait olmayan bilgiler paranteze alındığında özün bilgisine ulaşılabilir.

Buna göre fenomenolojik bir yöntem olan paranteze almanın amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öznel doğruya ulaşmak
- B) Aşkın varlığın bilgisine ulaşmak
- C) Varlığın özünün bilgisine ulaşmak
- D) Varlığın bilgisine ulaşamayacağını göstermek
- E) Nesnelerin duyular aracılığı ile algılanmasını sağlamak

2. "Her din bir Tanrı anlayışı; her Tanrı anlayışı da bir varlık anlayışıdır." diyen İonna Kuçuradi'nin bu sözlerini destekleyen ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlık anlayışına dayanmayan Tanrı anlayışı yoktur.
- B) Dinden bağımsız bir felsefi düşünce olamaz.
- C) Her inancın bir felsefi alt yapısı vardır.
- D) Tanrı olmadan varlık olamaz.
- E) Varlık Tanrının bir yaratımıdır.

3. Sartre'a göre insan için varoluş özden önce gelir. O, özünü kendi tercihleriyle ve eylemleriyle gerçekleştirecek, yani varoluşunu şekillendirerek özünü ortaya koyacaktır. Kahraman ya da korkak olmak, insanın kendi yaptıklarıyla ilgili bir sonuçtur.

Bu parçada ileri sürülen görüşler aşağıdaki akımlardan hangisine aittir?

- A) Nihilizm
- B) Utilitarizm
- C) Egzistansiyalizm
- D) Ödev ahlakı
- E) Hedonizm

4. Klasik bilim anlayışına göre; "Bilim insanı, her türlü ön yargısını, kültürel ve dini düşüncelerini bilimsel çalışmalara bulaştırmadan laboratuvarın dışında bırakmalıdır." Kuhn'a göre ise, insan sosyal bir varlıktır. İçinde yaşadığı toplumun değerlerinden, mevcut bilim anlayışından etkilenir. Bilimsel çalışmalarda bu durumu göz ardı etmemek gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Kuhn'un görüşünü destekler niteliktedir?

- A) Bilim devrimlerle ilerler.
- B) Bilim insanı tarafsız olmalıdır.
- C) Bilimsel çalışmalar objektif olmalıdır.
- D) Bilim insanı, geçmişin bilim anlayışından kopmalıdır.
- E) Bilim insanının bakış açısını içinde yaşadığı toplumun değerleriyle birlikte düşünmek gerekir.

5. Kuhn'a göre bilimsel gelişmeler düz bir doğru şeklinde ilerlemez. Bilimsel araştırmalar statik bir süreç değildir. Bu süreç birikimden ziyade değişimle gerçekleşir. Bu değişim ise sıçramalar şeklinde gerçekleşir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimsel savlar olgusal doğrulamaya uygun olmalıdır.
- B) Bilim, bilim insanlarının sergilediği bir etkinliktir.
- C) Bilim, devrimsel olarak ilerleyen dinamik bir süreçtir.
- D) Bilim içinde yaşanan toplumsal koşullardan bağımsız olarak gelişir.
- E) Bilim, bilim insanlarından bağımsız ilerleyen tarihsel ve birikimsel bir süreçtir.

6. Wittgenstein'a göre dil ve dünya arasındaki ilişki çok önemlidir. Ona göre dil, gerçekliğin resmidir. Bu sebeple dil analizi yapmak gerçekliğin ne olduğunu anlamak için çok önemlidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Dil doğuştan kazanılır.
- B) Dilsel ifadeler, gerçekliğe bağlıdır.
- C) Gerçekliğin varlığı dile bağlıdır.
- D) Farklı diller, farklı dünyalar yaratır.
- E) Dil ile kültür birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.

20.Yüzyıl Felsefesi - 1

7. Dilin gerçekliğin bilgisini verip vermediğini araştırmıştır. Ona göre biz, dışımızdaki gerçekliği dildeki önermelerle ifade ederiz. Dilin mantıksal bir yapısı olduğunu ileri sürer. Bu yapı içinde önermeler, olguları yansıtır. O hâlde dilin mantıksal yapısını çözümlerse doğru bilgiye, gerçeğin bilgisine ulaşabiliriz.

Bu görüşleri savunan filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kant
B) Wittgenstein
C) Locke
D) Hume
E) Husserl

8. Hartmann'a göre ontolojinin problemleri metafiziğin problemleriyle aynı değildir. Ontoloji sadece varlık konusuyla ilgilidir. Metafiziğin problemlerinden farklı olarak, ontolojinin bazı problemleri zamanla çözülebilir hale gelmiş ve felsefenin alanından çıkarak bilimin konusu olmuştur.

Buna göre metafiziği ontolojiden ayıran temel fark aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bazı sorunlara çözüm üretmesi
B) Varlığın var olup olmadığını sorgulaması
C) Varlığı reel gerçekliği içinde ele alması
D) Varlığa yönelik bilimsel bakış açılarını sorgulaması
E) Bilimsel olarak çözümlenemeyen önermelerle uğraşması

9. Sartre'a göre "İnsanda varoluş özden önce gelir. İnsan özgür olmaya mahkumdur. Nasıl yaşayacağına özgür iradesiyle karar verir."

Buna göre insanla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Evrensel yasalara uyduğu sürece vardır.
B) Yaptığı her eylemin belirleyicisidir.
C) Önce var olur, sonra özünü gerçekleştirir.
D) Eylemlerini belirleyebildiği sürece özgürdür.
E) Nasıl yaşayacağına kendisi karar verir.

10. İnsan akli, olguları ve varlıkları sınıflandırmadan yanadır. Olgular, olaylar, varlıklar, nesnelere arasında genellikle benzerlik ilkesine dayalı olarak kurulan ilişkiler, bağlantılar, başka deyişle varolanı mantıkla anlaşılır kılma, dünyanın karmaşık yapısını yalına dönüştürmede çok işe yarar.

E. Cassirer'in bu görüşü aşağıdaki yaklaşımlardan hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Bütüncülük
B) İndirgemecilik
C) Mantıkçılık
D) Faydacılık
E) Akılcılık

11. Kuhn'a göre yeni bir paradigma ortaya çıktığında, eski paradigma çöker. Bilim bu paradigma çerçevesinde yeniden kurulur ve artık ihtiyaç duyulmayan bir önceki paradigma kullanılmaz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Eski paradigma, yeni sorunların çözümünde yetersiz kaldığında yeni bir paradigmaya ihtiyaç duyulur.
B) Paradigma konusunda bilim adamlarının uzlaşması paradigmanın geçerliliği için önemlidir.
C) Bilim, bilim adamlarının ortak kabul ettiği ve asla değişmeyen paradigmatlarıyla yol alır.
D) Bilim, bilim adamlarının ortak kanısı sonucu oluşmuş paradigmatlarla ilerler.
E) Bilim adamlarının benimsediği paradigma ihtiyaçlara göre belirlenir.

12. Bilimi ürün olarak gören R. Carnap'a göre, bilimde önemli olan şey, ortaya çıkan sonuçlardır. Bu sonuçlar dile ortaya konulduğundan dilin kavram ve önermeleri üzerinde durulmalı ve günlük dilin çok anlamlılığından uzak bir bilim dili oluşturulmalıdır.

R. Carnap'ın düşüncesine göre aşağıdakilerden hangisi bilim felsefesinin konusunu ifade eder?

- A) Bilimin uygulanabilir olması
B) Bilimsel paradigmatların güvenilirliği
C) Bilimin sonuçlarının tutarlılığı
D) Olguların betimlenebilir olması
E) Bilimin mantıksal yapısına uygun bir dilin geliştirilmesi

20.Yüzyıl Felsefesi - 2

1. Bergson'a göre bize hem doğruyu hem de iyiyi gösterecek olan kendi içimizdeki sestir. Çünkü bizim dışımızda, bizden bağımsız bir doğru ya da iyi yoktur. Yani bir insana yardım edip etmeyeceğimize dair bilgiyi bize ancak kendi içimizdeki ses verebilir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Evrensel ahlak yasasının içselleştirilmesi doğru davranışı gerçekleştirmemizi sağlar.
- B) Evrensel ahlak yasasının temelinde sezgi vardır.
- C) Eylemlerimize yön veren ahlak yasası nesnedir.
- D) Evrensel bir ahlak yasası yoktur.
- E) Tüm ahlaki değerler görelidir.

2. Varlık olmanın hakikatine ilişkin çözümlenmeler, yaşama yansıyan yönleri ile pek de ikna edici görülmezler. Bundandır ki, yaşam imkânlarının değer ölçütü olarak kullanılması, gerçeklik arayışlarında yeni yaklaşımların oluşmasını sağlar. Pratik değeri olan her şeyin meşru kabul edilmesi 20.yy'ın önemli bir özelliğidir.

Parçada sözü edilen yaklaşım aşağıdakilerde hangisidir?

- A) Realizm
- B) Yeni ontoloji
- C) Egzistansiyalizm
- D) Materyalizm
- E) Pragmatizm

3. Bir eşyanın özüne ulaşabilmek için onun öz dışındaki tüm niteliklerinin bir kenara konulması gerekir. Örneğin karşımızda duran bir ağacın tüm duyuşsal özelliklerini soyutlayarak ya da yok varsayarak bu ağacın özünü yakalayabiliriz.

Parçada anlatılan varlık görüşü aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Platon'un idealizmi ile
- B) Nietzsche'nin nihilizm ile
- C) Marx'ın materyalizmi ile
- D) Husserl'in fenomenolojisi ile
- E) Spinoza'nın panteizmi ile

4. Tüm felsefenin ve insanın en büyük sorunu bireysel varoluştur. Felsefe tümel ve kavramsal olana değil, öznel ve kişisel olana yönelmelidir. İnsanın kendi varoluşunun anlamı araştırılmalıdır.

Bu açıklama aşağıdaki felsefi görüşlerden hangisi ile ilişkilidir?

- A) Egzistansiyalizm
- B) Pragmatizm
- C) Nihilizm
- D) İdealizm
- E) Pozitivizm

5. Nermi Uygur, "Felsefenin Çağırısı" adlı eserinde "Bir felsefe sorusu nedir?" sorusunu sorar. Bu sorunun kendisi, felsefe sorusunun ne olduğu konusunda bize bir ipucu verir. Felsefe sorusu "Nedir?" sorusudur. "Bilgi nedir?", "Güzel nedir?", "Devlet nedir?" birer felsefe sorusudur.

Buna göre felsefe sorusu için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Nedensel açıklamalar gerektiren sorulardır.
- B) Olgusal dünyaya ilişkin sorulardır.
- C) Kesin cevapları olan sorulardır.
- D) Bilime yol gösteren sorulardır.
- E) Nelik ve anlam sorularıdır.

6. İnsan ilk önce vardır, sonra şu ya da budur. İnsanoğlu yaşamından başka bir şey değildir. O eylemlerde bulunmaktan başka bir şey yapamaz. Düşünceleri birtakım tasarımlar, duyguları da girişimlerdir. İstemesek de her birimiz evrensel değerler merdiveninin bir basamağını oluştururuz.

Buna göre Sartre'in görüşü ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) İnsan evreni sorgular.
- B) İnsanı insan yapan yaşamıdır.
- C) Varoluştaki düşünceler esastır.
- D) İnsanın özü tutarlı olmasıdır.
- E) Evrensel değerlere göre yaşamak gerekir.

20.Yüzyıl Felsefesi - 2

7. Varoluş, dünyada yer kaplamak ya da sadece nefes alıp vermek değildir. Hayvanlar da yer kaplarlar ve nefes alıp verirler. Ama var olmanın ne anlama geldiğini düşünmezler. Bunlar kendinde varlıktır. İnsan ise amacı kendisi olan varlıktır. İnsan istediği kadardır. Bu yüzden de kendisi için varlıktır.

Parçada görüşlerine yer verilen düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kierkegaard
B) Sartre
C) Nietzsche
D) Dewey
E) Hartmann

8. Bir eşyanın özüne ulaşabilmek için onun öz dışındaki tüm niteliklerinin bir kenara konulması gerekir. Örneğin karşımızda duran bir masanın tüm duyuşsal özelliklerini soyutlayarak ya da yok varsayarak bu masanın özünü yakalayabiliriz.

Parçada ifade edilen varlık görüşü ve temsilcisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İdealizm - Platon
B) Nihilizm - Nietzsche
C) Materyalizm - Marx
D) Fenomenoloji - Husserl
E) Panteizm - Spinoza

9. "Estetik varoluş" aşamasının en belirleyici özellikleri duyu deneyinde daima gerçeklik yerine olanaklılığın yeğlenmesi, bir öznenin yaşadığı bölük pörçük deneyimler, ironi ile kuşkuculuğun yok sayıcı kullanımı ve elden geldiğince can sıkıntısından kaçıştır. "Etik varoluş" ile anlatılmak istenen dinsel aşama; dinsel bir yaşam sürdürülürken dâhi edinilmesi olanaklı bir yaşam görüşü.

Bu parçada görüşleri açıklanan düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dewey
B) Hartmann
C) Sartre
D) Nietzsche
E) Kierkegaard

10. Yeni Ontoloji, varlığı dört katmanlı gerçeklik olarak ele almaktadır. Bu yaklaşıma göre varlık, bilinçten bağımsız olarak vardır. Dünya, her biri birbirinden ayrı dört katmanın bir araya gelerek oluşturduğu bir bütündür. En altta nesnelere, canlılar, sonra ruhlular varlıklar ve en üstte değer üreten insan. En altta fizik, en üstte felsefe vardır.

Buna göre "Yeni Ontoloji" ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dış dünya onu bilenden bağımsız değildir.
B) Varlık, çeşitlilik içeren bir bütündür.
C) İnsan en üst katmanda yer alır.
D) Varlık en alttan üste doğru ilerler.
E) Varlık felsefi bir problemdir.

11. Varoluşçuluk (Egzistansiyalizm), varlığın genel ve soyut çerçevede sorgulanmasını doğru bulmaz. İnsan doğrudan oluşun öznel ve somut göstergelerine yönelir. Çünkü insan diğer nesnelere gibi değişmez bir özün varlığı değildir; kendi özünü kendisi belirlemek zorunda olan bir varlıktır.

Buna göre aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

- A) Nesnelere özünü insan belirler.
B) Evrendeki tek gerçeklik insandır.
C) İnsan koşulsuz özgürlüğe sahiptir.
D) İnsan olmanın özü aynı kalmaktadır.
E) İnsanın amacı özneliği aşmaktır.

12. Hartmann, tek düze bir varlık alanı üzerinde varlığın sorgulanmasını doğru bulmaz. Bunun için de varlıkları; inorganik, organik, ruhsal, tinsel gibi katmanlara ayırır. Hartmann'a göre varlıkların sınıflandırılması, bir bakıma diğer görüşler için de birbiriyle çatışmayan yaklaşım alanları oluşturacaktır.

Buna göre Hartmann'ın "Yeni Ontolojisi" için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Karşıt yaklaşımlar arasında uzlaşma alanı oluşturur.
B) Ontolojik düşünceye bilimsel nitelik kazandırır.
C) Varlık konusunu sorun olmaktan çıkarır.
D) Felsefi problemlerin çözümünü kolaylaştırır.
E) Yeni felsefi düşüncelerin oluşmasını önler.

Psikoloji Bilimini Tanıyalım - 1

1. I. Davranışları belirleyen fizikötesi faktörler
II. Öğrenme türleri
III. Organizmanın çevre ile ilişkisi
IV. Ruh
V. Uyarıcı tepki bağı
- Verilen konulardan hangileri psikolojinin inceleme alanına girer?**

A) I, II ve III.   B) I, III ve IV.   C) II, III ve V.
D) II, IV ve V.   E) III, IV ve V.

2. Psikoloji insan davranışlarının nedenlerini, niçinlerini araştırır. Bir bilim olarak psikoloji "insanlar nasıl olmalıdır?" sorusunu değil, "insanlar nasıldır?" sorusunu araştırmaktadır.

Psikolojinin bu özelliğini aşağıdakilerden hangisi en iyi ifade eder?

- A) Yaşamı mutlu hale getirerek unsurları belirlemek
B) Ahlaki yargıların davranışlarda gerçekleştirilmesini sağlamak
C) Değer yargılarını gerçeklerle karşılaştırmak
D) Gerçekleri olduğu gibi tespit etmeye çalışmak
E) İnsanların toplumsal normlara uymasını sağlamak

3. Psikoloji bir bilim olarak ruh gibi üzerinde deney ve gözlem yapılması imkansız olan konular üzerinde durmamalıdır.

Buna göre psikolojinin ruh gibi konuları araştırması bilimin aşağıdaki özelliklerinden hangisine aykırıdır?

- A) Eleştirelilik
B) Bilimsellik
C) Nesnellik
D) İlerleyicilik
E) Evrensellik

4. **Aşağıdakilerden hangisi psikolojinin inceleme alanına girmez?**

- A) Bireyin ilgisi ve yetenekleri
B) Bireyin davranışlarının, içinde bulunduğu gruptan nasıl etkilendiği
C) Bireyin yeteneklerine uygun öğrenme yöntemleri
D) Bireylerin günlük yaşamdan kaynaklanan ruhsal sıkıntıları
E) Davranış bozukluğu olan kişilerin ilaçla tedavi edilmeleri

5. Davranışçı psikologlara göre kişinin iletişim kurmayı düşünmesi bir davranış değildir; kişinin konuşması bir davranıştır.

Buna göre davranışçı psikoloji ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılr?

- A) Duygu ve düşünceleri araştırır.
B) Anormal davranışları tedavi eder.
C) Bilinçaltı öğeleri inceler.
D) Davranışın görünmeyen yönüyle ilgilenir.
E) Gözlenebilen davranışları konu edinir.

6. **Aşağıdakilerden hangisi biyolojik yaklaşımın bakış açısına uygun bir örnek olabilir?**

- A) Patronu tarafından azarlanan bireyin eve gelince çocuğuna kızması
B) Çocukluk yaşantılarının yetişkinlik dönemindeki davranışları etkilemesi
C) İnsan davranışlarının bir bütünlük oluşturması
D) Organizmada salgıladığı hormonlara bağlı olarak saldırganlık ve korku oluşması
E) Davranışların nedenlerinin bireye sorularak öğrenilmesi

Psikoloji Bilimini Tanıyalım - 1

7. "Bilim insanların, araştırmalarında dikkat etmesi gereken bazı ahlaki ilkeler vardır."

Aşağıdakilerden hangisi bu ilkelerden biri değildir?

- A) Araştırma yaparken insanın bio-psişik bütünlüğüne zarar vermemek
- B) Bilimsel yöntemle kanıtlanmayan hiçbir veriyi doğru kabul etmemek
- C) Kendine ait olmayan bulguları kendisininmiş gibi göstermemek
- D) Konuyla ilgili ön yargılarını araştırmalarına yansıtılmak
- E) Kendi uzmanlık alanı ile ilgili araştırma ve bulgular hakkında bilgi sahibi olmamak

8. Psikoloji, insan davranışlarını tarafsız bir şekilde gözlemleyip anlamayı amaçlayan bir bilimdir.

Aşağıdakilerden hangisi psikolojinin bu amacına ters düşer?

- A) Davranışları iyi ve kötü şeklinde sınıflandırmak
- B) Davranışları tanımlamak
- C) Davranışları sayısal verilerle ifade etmek
- D) Davranış üzerindeki gözlemlerden genellemelere ulaşmak
- E) Davranışların biyolojik kökenlerini araştırmak

9. Psikolojik araştırmalarda öznel kabuller ve kültürel tercihlerden uzak durma çabası bilimin hangi niteliğine uygun bir tutumdur?

- A) Sistematiçlik
- B) Akılsallık
- C) Tekrarlanabilirlik
- D) Nesnellik
- E) Olgusallık

10. Aşağıdakilerden hangisi davranışları incelemek için psikoloji çalışmalarında başvurulan bilimsel veri kaynaklarından birisi olamaz?

- A) Hazır istatistiksel bilgiler
- B) Sayısal gözlem kayıtları
- C) Yayın arşivleri
- D) Deney sonuçları
- E) Deneklere ilişkin ön yargılar

11 ve 12. soruları aşağıda verilen açıklamalara dayanarak cevaplayınız.

Bir fabrikada yeni makineler kullanılmaya başlanmış, ancak işçiler alışık oldukları sistem değişince yeniliğe direnç geliştirmişlerdir. Bu durum verimi düşürmüştür. İşyeri psikoloğu bu sıkıntıyı aşmak için işverene işçileri yönetime katarak fikirlerine değer verilmesini önermiştir. Bunu kanıtlamak için işçilerin iki gruba ayrılmasını sağlamıştır. 1. grup yönetime ortak edilerek üretime devam etmiş, 2. grup ise eski koşullarda çalıştırılmıştır. Periyodik olarak grupların üretim verimlilikleri ölçüldüğünde 1. grupta verimlilik yükselirken 2. grupta artış gözlenmemiştir.

11. Verilen deneyde bağımsız değişken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çalışma ortamının iyileştirilmesi
- B) Yönetime katılım
- C) Yeni makine kullanımı
- D) Yönetici davranışları
- E) İşgücü verimliliği

12. Deneyin bağımlı değişkeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yönetici davranışları
- B) Yönetime katılım
- C) İşçi vasıfları
- D) Ücret artışı
- E) İşgücü verimlilik artışı

Psikoloji Bilimini Tanıyalım - 2

1. Yeni iş yerinde uyumsuzluk yaşayan bir işçi üzerinde araştırma yapmak isteyen bir endüstri psikoloğu, kişinin ailesi ve eski iş yerindeki çalışma arkadaşlarından topladığı bilgilerden faydalanarak bu sorunu çözmeye çalışmaktadır.

Bu psikoloğun kullandığı araştırma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğal gözlem
- B) Vak'a çalışması
- C) Anket çalışması
- D) İlişkisel çalışma
- E) Deneysel çalışma

2. İstatistiksel korelasyon, iki değişken arasındaki bağıntıyı belirlemek için kullanılan bir yöntemdir. Aralarında bağıntı bulunan değişkenlerin değişme yönleri farklı ise korelasyon negatiftir.

Buna göre aşağıdaki değişkenlerden hangileri arasında negatif korelasyon yoktur?

- A) Deneme sayısı – hata miktarı
- B) Öğrenme derecesi - unutmama miktarı
- C) Tekrar sayısı - başarı düzeyi
- D) Yorgunluk – dikkat süresi
- E) Başarı – kaygı düzeyi

3. İki değişken arasındaki ilişki aynı anda artıp, aynı anda azalıyorsa buna pozitif ilişki denir.

Buna göre aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi arasında pozitif ilişki vardır?

- A) Uzun boy - güzel konuşma
- B) Eğitim düzeyi - saldırganlık
- C) Zekâ - öğrenme
- D) Yorgunluk - dikkat
- E) Enflasyon - alım gücü

4. Türk Psikologlar Derneğinin Etik Yönetmeliği, psikoloji mesleği ve biliminin standartlarını belirlemek ve bu standartları en yüksek düzeyde uygulamak ve korunmak için vardır.

Bu yönetmeliğin etik açıdan öncelikli işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Etik ilkeler meslektaşların ortak değerlerini belirler.
- B) Topluma sunacakları hizmetler için psikologlara zemin hazırlar.
- C) Psikologların planlama yapabilmelerine yardımcı olur.
- D) Günlük uygulamalarında, psikologların kendilerini değerlendirmelerine yardımcı olur.
- E) Psikologların karşılaştıkları etik ikilemleri çözebilme için yol gösterir.

5. İnsan sosyal bir varlık olduğu için kişilik özellikleri de sosyal grupların etkisi altındadır.

Buna göre insanların kişiliklerine sosyal ortamların etkisini incelemek isteyen bir psikolog hangi psikoloji alt dalından yararlanmalıdır?

- A) Eğitim psikolojisi
- B) Klinik psikoloji
- C) Gelişim psikolojisi
- D) Deneysel psikoloji
- E) Sosyal psikoloji

6. **Personel seçimi, personel eğitimi, iş analizi, kaza önleme, iş doyumunu gibi alanlarda araştırma yapan psikolojinin alt dalı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Eğitim psikolojisi
- B) Endüstri psikolojisi
- C) Sağlık psikolojisi
- D) Klinik psikoloji
- E) Sosyal psikoloji

Psikoloji Bilimini Tanıyalım - 2

7. Psikolojinin temel bilim çalışmaları sonucu elde edilmiş olan bilgilerini, bilişsel, duygusal ve davranışsal bozuklukların teşhis ve tedavisi amacıyla kullanan psikolojinin alt dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Klinik psikoloji
- B) Endüstri psikolojisi
- C) Örgüt psikolojisi
- D) Kişilik psikolojisi
- E) Gelişim psikolojisi

8. Öğrenciler psikolojinin alt dalları konusunda birbirlerine bilgi aktarmaktadırlar:

Mehmet : Deneysel psikoloji biyolojik süreçlerle davranış arasındaki ilişkiyi inceleyen fizyolojik psikoloji ile yakından ilgilidir.

Emre : Gelişim psikolojisi çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, yaşlılık psikolojisi gibi dallara ayrılır.

Yasemin : Sosyal psikoloji birey ve toplumun karşılıklı etkileşimini inceleyen bir psikoloji dalıdır.

Ahmet : Bilişsel psikoloji bellek, hatırlama, unutma, algılama, düşünme, problem çözme gibi zihinsel faaliyetlerle ilgili deneyler yapar.

Kemal : Kişilik psikolojisi bireylerin en iyi kişilik modellerini benimsemeleri için çalışmalar yapar.

Buna göre hangi öğrencinin verdiği bilgi yanlıştır?

- A) Mehmet
- B) Emre
- C) Yasemin
- D) Kemal
- E) Ahmet

9. • Yeni testler geliştirmek
• Mevcut testlerin kullanılabilirlik derecesini artırmak
• Testlerden elde edilen verileri işlemek için istatistiksel teknikler geliştirmek

Verilen amaçlar aşağıdaki psikoloji alt dallarından hangisine aittir?

- A) Sosyal psikoloji
- B) Deneysel psikoloji
- C) Gelişim psikolojisi
- D) Endüstri psikolojisi
- E) Psikometrik psikoloji

10. Psikolojinin sosyalleşme, sosyal olgu, gruplar, inanç ve tutumlar, liderlik, kamuoyu araştırmaları gibi konularda yakın ilişkide olduğu, gerektiğinde ortak çalışma yürüttüğü bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sosyoloji
- B) Coğrafya
- C) Antropoloji
- D) Ekonomi
- E) Tarih

11. İnsan yaşamı doğa koşullarından, kültürden, gelir dağılımından, ülkenin yönetim biçiminden etkilenir.

Buna göre psikolojinin aşağıdaki bilim dallarından hangisi ile ilişkili olduğu söylenemez?

- A) Siyaset
- B) Sosyoloji
- C) Coğrafya
- D) Ekonomi
- E) Fizik

12. Psikoloji insan ve hayvan davranışlarını inceleyen bilim dalıdır. Hayvanlar üzerine yapılan incelemeler sayesinde hem hayvan davranışları çözümlenmekte, hem de insan davranışları hakkında yordama yapma imkanı oluşmaktadır.

Buna göre psikolojinin hayvan davranışlarını inceleyen aşağıdaki bilim dallarından hangisiyle yakınlıkta olması beklenir?

- A) Sosyoloji
- B) Antropoloji
- C) Ekoloji
- D) Zooloji
- E) Biyoloji

Psikolojinin Temel Süreçleri - 1

1. 8 yaşına yeni girmiş olan Aral tek yumurta ikizi olan Tuna'ya göre bedensel büyüme açısından geride olmasına rağmen, ailesi her ikisini de aynı futbol okuluna yazdırmıştır. Futbol okulu eğitmeni aynı grupta çalıştırdığı iki kardeşi bir süre sonra ayırarak, kas gelişimi daha geride olan Aral'ı özel program uyguladığı gruba almıştır.

Bu durumun nedeni aşağıdaki faktörlerden hangisidir?

- A) Zeka türleri
- B) Bireysel farklar
- C) Sosyal çevre etkisi
- D) Psikolojik faktörler
- E) Gelişimsel hastalıklar

2. Doğuştan donanım büyük ölçüde genlerden kaynaklanır, edinilmiş donanım ise fiziksel, sosyal ve kültürel çevreden kaynaklanır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde doğuştan donanımın rolü en fazladır?

- A) Yürüme
- B) Futbol oynama
- C) Şiir ezberleme
- D) Roman yazma
- E) Proje hazırlama

3. Edinilmiş donanımın doğuştan donanımdan farkı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyümeye bağlı olması
- B) Genetik kodlara dayanması
- C) Ergenlik döneminde elde edilmesi
- D) Olgunlaşmaya bağlı olması
- E) Öğrenmeyle kazanılması

4. "Yaşam boyu gelişim" kavramı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Gelişim sürecini açıklar.
- B) Gelişimi döllenme ile başlayan ve ölüm ile sona eren bir süreç olarak ifade eder.
- C) Gelişim sürecinde sürekli bir değişim olduğu düşüncesine dayanır.
- D) Gelişimi dönemlere ayırarak inceler.
- E) Gelişim orta yaşa kadar devam eder, sonrasında gerileme başlar.

5. Babaannem ben 18 yaşındayken emekli olmuştu. Babam ve annem gibi çevremizdeki birçok kişi onun bir köşesine çekilip evde oturacağını, iyice elden ayaktan düşükten sonra da monoton bir hayat yaşayacağını düşünüyorlardı. Ama benim azimli babaannem dedemle evlenince birinci sınıfta yarım bıraktığı yüksek öğrenimine tekrar başladı ve inanır mısınız üç ay sonra yüksek başarı derecesiyle benimle birlikte üniversiteden mezun oldu. Babaannemle gurur duyuyorum. O herkese yaşlılık döneminde de bireylerin zihinsel olarak aktif olabileceğini gösterdi.

Aşağıdaki yargılardan hangisi bu olayı destekler niteliktedir?

- A) Bireyin gelişimi büyüme ile sona erer.
- B) Olgunluk dönemi gelişimin son evresidir.
- C) Gelişim döllenme ile başlar, ergenlikte sona erer.
- D) Gelişim doğumdan ölüme kadar devam eder.
- E) Orta yaş ve yaşlılıkta gelişme durur.

6. I. İdeolojik kavramlarla ilgilenme
II. Soyut önermelerle mantıklı düşünme
III. Evrensel ahlak ilkelerini benimseme
IV. Otoriteye itaat etme
V. Ahlaki konular üzerinde akıl yürütme

Verilenlerden hangisi Kohlberg'in açıkladığı gelenek sonrası ahlaki döneme özgü özelliklerden biri değildir?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

Psikolojinin Temel Süreçleri - 1

7. “Anlaşılmamak” kaygısının en yoğun yaşandığı gelişim dönemidir. Bu dönemde ebeveynler eleştirmeden, yargılamadan ve küçümsemeden dinlemeli, bireyin kendisini gerçekleştirmesine izin vermelidir.

Bu parçada açıklaması yapılan gelişim dönemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yenidoğan B) Son Çocukluk C) Ergenlik
D) Yetişkinlik E) Yaşlılık

8. I. Dürüstlük, güven ve saygı dolu bir aile atmosferi yaratmak
II. Yaşa uygun imkanlar ve özgür bir ortam sunmak
III. Kazanılması istenen davranışlar için sürekli baskı kurmak

Verilenlerden hangileri ergenlik dönemindeki bireyin anne-babasının benimsemesi gereken bir tavidir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) II ve III.

9. Aşağıdakilerden hangisi ergenlik dönemi bilişsel gelişimine özgü davranışlardan biri değildir?

- A) Soyut düşünme ve nedenselliği farketme
B) Mantık kurallarına dayalı gelişmiş dil kullanma
C) Sembol kullanımında gelişme
D) Felsefe, din, politika ve etikle ilgilenmeye başlama
E) Cinsiyete bağlı olarak gelişen bedensel değişme

10. I. Evlenme ve çocuk sahibi olma
II. Kimlik duygusunu geliştirme
III. Mesleki kariyer yapma

Verilenlerden hangisi ergenlik dönemi gelişim görevlerinden biridir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) I, II ve III.

11. Henüz 9. sınıfa başlamış olan Emre'nin bedeninin farklı bölümlerinde hızlı bir büyüme olmaktadır. Emre'nin yaşadığı ani ve hızlı bedensel değişiklikler kendini beğenmesine ve kendilik değerini sorgulamasına sebep olabilir.

Buna göre Emre'nin içinde bulunduğu gelişim dönemi ve üzerinde etkili olan gelişim faktörü eşleştirmesinden hangisi doğrudur?

- A) Çocukluk dönemi – Bilişsel
B) Çocukluk dönemi – Fizyolojik
C) Ergenlik dönemi – Fizyolojik
D) Ergenlik dönemi – Psikomotor
E) Yetişkinlik dönemi – Fizyolojik

12. Aşağıdakilerden hangisi ergenlik döneminde kazanılması beklenen gelişim görevleri arasındadır?

- A) Evlenme ve kariyer edinme
B) Derin bir entellektüelleşme
C) Cinsiyet farklılıkları ile mahremiyeti öğrenme
D) Kendi davranışları üzerinde otokontrol kurma
E) Fiziksel olarak kendini kabullenme

Psikolojinin Temel Süreçleri - 2

1. Ergenlik dönemini psikososyal gelişimin önemli bir bölümü olarak değerlendiren Eric Erikson'a göre ergen birey farklı kimlikleri deneyebilir, bir an tercih ettiğinden vazgeçip, başka kimlikler üzerinde durabilir.

Bu açıklamadan hareketle ergenliğe denk gelen bir diğer dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kimlik bunalımını çözme dönemi
- B) Soyut işlemler dönemi
- C) Somut işlemler dönemi
- D) Psikoanalitik dönem
- E) Cinsel kimlik oluşum dönemi

2. I. Kopya çeken öğrenciyi öğretmenin yakalaması
II. Bireyin kaynağı bilinmeyen ani bir gürültü duyması
III. Şiddet olaylarından korkan birinin bir kavganın ortasında kalması
IV. Sınav heyecanı olmayan öğrencinin sınava girmesi
V. Kişinin çıplak gözle güneşe bakmaya çalışması

Verilen örneklerden hangisinde uyarıcının organizmayı harekete geçirmesi beklenmez?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

3. Çevredeki ısı, ışık ve gürültü düzeyi, ödül ve ceza miktarı gibi değişkenler davranışları ortaya çıkaran uyarıcı sebepler olarak düşünülebilir.

Organizmanın dışından kaynaklanan bu uyarıcıları ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çevresel değişken
- B) Katılımcı değişkeni
- C) Bağımsız değişken
- D) Görev değişkeni
- E) Bağımlı değişken

4. Uzayda yolculuk yapan araştırmacıların, astronotların sosyal ilişki yoksunluğundan kaynaklı uyarıcı gereksinimleri artar ve davranışlarında çeşitli farklılaşmalar belirir. Astronotların yolculuk dönüşlerinde ruhsal çöküntü yaşamaları söz konusu olabilir.

Parçada belirtilen sorunun nedeni aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıklanabilir?

- A) Yetersiz uyarılma
- B) Aşırı uyarılma
- C) Alışma
- D) Duyum eşiği
- E) Duyarsızlaşma

5. Psikoloji laboratuvarlarındaki çalışmalara gönüllü denek olarak katılan Ayşe ve Seval, diğer deneklerle birlikte sestem yalıtılmış bir odada yatağa yatırılmışlardır. Gözlerine yarı şeffaf gözlükler takılarak yatakta kıpırdamadan yatmaları istenmiştir. Yemek ve ihtiyaç molası süreleri de kısa tutulmuştur. Hareketleri engellenerek dış uyarıcılardan mahrum bırakılan Ayşe ve Seval iki ya da üç gün sonra kendilerine yüksek ücretler teklif edilmesine rağmen deneyi devam etmemişlerdir.

Bu deneyde denekler üzerinde aşağıdaki kavramlardan hangisinin etkisi araştırılmıştır?

- A) Aşırı uyarılma
- B) Uyum yeteneği
- C) Uyarım düzeyi
- D) Yetersiz uyarılma
- E) Duyusal uyum

Psikolojinin Temel Süreçleri - 2

6. Psikolojide, aşırı ve yetersiz uyarılma sonucunda organizmanın bozulan uyumunu yeniden sağlama çabasına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anlama
- B) Kavrama
- C) Dengelenme
- D) Uyarılma
- E) Fark eşiği

7. Genel uyarılmışlık hâliyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Fiziksel olarak ölçülemeyen bir durumdur.
- B) Kişinin bilincinin açık ve tamamen uyanık olması durumudur.
- C) Kişinin enerjisini yapacağı işe vermeye hazır olmasıdır.
- D) En düşük genel uyarılmışlık hâli derin uyku hâlidir.
- E) Şiddetli heyecanların yüksek düzeyde yaşanmasına yol açabilen durumlardır.

8. Bir ayakkabı atölyesine girdiğimizde tutkal, deri ve lastik kokusunu boğazımızı yakacak düzeyde alırız.

Ayakkabıcının ise bu kokuyu farketmemesi aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

- A) Duyarılılaşma
- B) Duyarsızlaşma
- C) Alışma
- D) Algılama
- E) Motivasyon

9. Bir psikolog mesleğinin ilk yıllarında davranış bozukluğu gösteren kişileri gördüğü zaman üzülmemektedir. Fakat bu tepkisi daha sonraki yıllarda çok fazla sayıda davranış bozukluğu olan birey gördükten sonra azalmıştır.

Psikoloğun davranışındaki bu değişiklik aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A) Alışma
- B) Duyarsızlaşma
- C) Üst duyum eşiği
- D) Yetersiz uyarılma
- E) Aşırı uyarılma

10. Tekrarlanan uyarıcının organizma üzerinde giderek artan bir etki yaratması durumuna karşılık organizmanın davranışının şiddeti artar.

Buna göre ortaya çıkan durumu aşağıdakilerden hangisi doğru ifade eder?

- A) Organizmanın duyarlılığının artması
- B) Tekrar eden uyarıcının var olması
- C) Uyarıcı tekrarlarının azalması
- D) Ortamda uyarıcı bulunmaması
- E) Organizmanın uyarıcıyı fark etmemesi

11. Burak yardım etmek için annesiyle beraber pazara gitmiştir. Annesi aynı tezgahın ilk önce 3000 gr domates, arkasından 3000 gr salatalık almıştır. Domatesi sol elinde salatalığı sağ elinde taşıyan Burak bir süre yürüdüktan sonra sol elinde taşıdığı domatesin daha ağır olduğunu fark etmiştir. Başka bir sebze tezgâhının önünde durduklarında merakla taşıdığı iki ayrı poşetin tartılmasını rica etmiştir. Tartım sonucunda domates 3250 gr. salatalık ise 2750 gr gelir.

Burak'ın eşit ağırlıkta olması beklenen iki ayrı poşetin eşit olmadığını tartım öncesi farketmesi aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

- A) Alt duyum eşiği
- B) Fark eşiği
- C) Üst duyum eşiği
- D) Duyum eşiği
- E) Mutlak eşik

Psikolojinin Temel Süreçleri - 3

1. I. Duyu organları tarafından alınabilecek güçte olması
II. Sağlıklı duyu organlarına sahip olunması
III. Ödül ya da cezanın bilinmesi
IV. Uyarıcının beklentiye uygun olması

Bir uyarıcının organizma tarafından alınabilmesi için verilenlerden hangileri gerekli değildir?

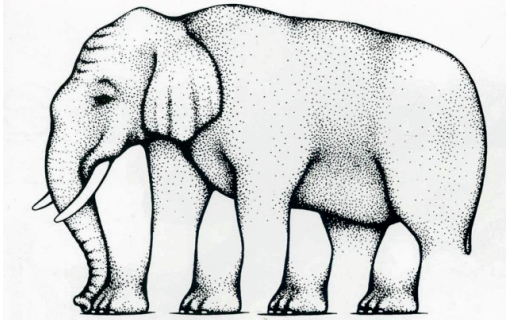
- A) Yalnız I.   B) Yalnız III.   C) III ve IV.
D) I, II ve IV.   E) II, III ve IV.

2. Bir basketbol maçını birlikte izleyen iki arkadaş rakip takım taraftarı oldukları için aynı maçla ilgili farklı beklentilere sahiptir. Maçta meydana gelen pozisyon ve skorları birbirlerinden farklı algılamakta ve zıt duygular yaşamaktadırlar.

Parçaya dayanarak algıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Beklentilere bağlıdır.
B) Görecelidir.
C) Objektiftir.
D) Bireysel özelliklere bağlıdır.
E) Tutumlara göre şekillenir.

3.

Gestalt yaklaşımının algı kuramı, şekilleri algılama biçimimizle ilgilidir. Bu görsel öğede beliren fil şekli bütüne ait parçaların tamamından ibaret değildir. Bu parçalar arasında karşılıklı bir ilişki vardır ve sadece bir parçada yapılan düzenleme bile şeklin bütünü baştan aşağı değiştirebilir.

Bu metinde aşağıdaki kavramlardan hangisine ilişkin bir açıklama yapılmıştır?

- A) Algıda organizasyon   B) Algısal değişmezlik
C) Zaman algısı   D) Derinlik algısı
E) Algıda seçicilik

4.

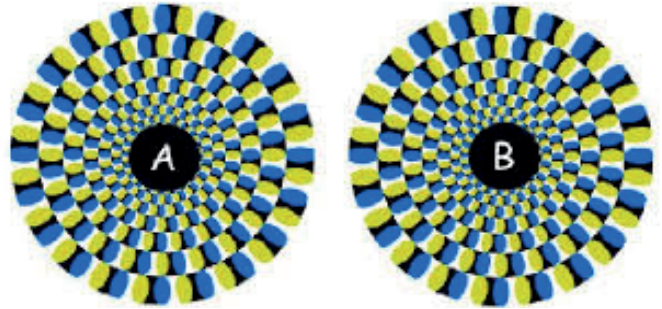

Yukarıdaki fotoğrafa dikkatle bakıldığında doğrusal çizgi biçimindeki rayların uzaklaştıkça birbirine kavuşacakmış gibi görüldüğü fark edilecektir.

Bu durum alginın aşağıdaki hangi özelliği ile açıklanabilir?

- A) Nesne algılama
B) Algısal değişmezlik
C) Şekil-zemin algısı
D) Algıda seçicilik
E) Derinlik-uzaklık algısı

5.

Yukarıdaki A ve B şekillerinin ikisine birden odaklanarak bakıldığında, sola dönüyor izlenimini edinmiş olmalısınız. Oysa şekillerde böyle bir hareket gerçekte bulunmamaktadır.

Bu örnekte olduğu gibi bir olayın gerçekte olduğundan farklı şekilde algılanması aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıklanır?

- A) Şekil değişmezliği
B) Şekil – zemin algısı
C) Halüsinasyon
D) İllüzyon
E) Derinlik algısı

Psikolojinin Temel Süreçleri - 3

6.

Bu şeklin bazı bölümleri eksik olsa da, şekli el olarak algılarız.

Bu açıklama aşağıda verilen algılamada örgütleme ilkelerinden hangisini örneklendirmektedir?

- A) Süreklilik
- B) Yakınlık - uzaklık
- C) Şekil - zemin algısı
- D) Tamamlama
- E) Benzerlik

7. Bir yıldır yurtdışında çalışan babasının eve dönüşünü bekleyen Ozan, dışarıdan gelen erkek seslerini babasının sesine benzetmekte ve her seferinde heyecanla açmak için kapıya yönelmektedir.

Bu olayda Ozan'ın sadece erkek seslerine dikkat etmesi aşağıdaki kavramlardan hangisine örnektir?

- A) Algıda seçicilik
- B) Algıda örgütleme
- C) Algıda değişmezlik
- D) Algıda gruplama
- E) Algı yanılması

8. "Misafir olarak gittiği bir evde çocuğun eve girer girmez yerdeki oyuncakları fark etmesi" **algıyı etkileyen faktörlerden hangisi ile açıklanabilir?**

- A) İlgî
- B) Tutum
- C) Zekâ
- D) Güdü
- E) Geçmiş yaşantılar

9. Murat ders çalışırken annesinin aceleyle kapıyı açmasıyla yerinden sıçrar. Annesi başını uzatır ve "Ben çıkıyorum, ocakta tencere var on dakika sonra altını kapat, çıkarken ışıkları da söndür." der. Murat kitabından gözünü ayırmadan söyleneni anladığını vurgulamak için başını sallar. Karnı açtır, on dakika sonra mutfığa yönelir, ocağın altını kapatır ve bir tabağa yemek koyarak güzelce karnını doyurur. Evden çıkacağı zaman ışığı söndürmek aklına bile gelmez.

Bu olayda Murat'ın aklına ışığı söndürmenin gelmemesinin nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Annesinin sözlerini dinlememesi
- B) Dikkatini annesine yoğunlaştırmaması
- C) İhtiyacı olan telkine odaklanıp sadece onu seçmesi
- D) Işığı söndürmediğinde herhangi bir tehlike yaşanmayacağını düşünmesi
- E) Dikkatini yalnızca okuduğu kitaba yöneltmesi

10. Güdülenme çeşitli basamaklardan oluşan bir süreçtir. Bu basamaklardan ilki organizmada bir eksikliğin ortaya çıkmasıdır.

Güdülenme sürecinin ifade edilen bu ilk basamağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güdü
- B) İhtiyaç
- C) Dürtü
- D) Davranış
- E) Doyum

11. "Kapalı havalar benim için bir anlam ifade etmiyor, coşturmuyor beni; duygu seline boğularak coşmam için, klavyenin başına oturup şiirler döktürmem için güneşli açık havalar gerek bana."

Bu düşüncelere sahip bir şairin vurgulamak istediği kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dürtü
- B) Güdülenme
- C) İçgüdü
- D) Dengelenme
- E) Öğrenme

Psikolojinin Temel Süreçleri - 4

1. “Bir atı zorla su içmeye götürebilirsiniz ama ona su içiremezsiniz.”

Güdülenmiş davranışa ilişkin verilen bu örnek aşağıdaki yargılardan hangisini doğrular niteliktedir?

- A) Güdülenmiş davranış, güdülenmemiş davranıştan daha dikkat çekicidir.
B) Organizma ihtiyacı doğrultusunda davranışta bulunur.
C) Yüksek güdülenme ile yapılan davranışlar daha hızlı tamamlanır.
D) Fizyolojik güdüler toplumsal güdülere göre birincil özelliktedir.
E) Amaca ulaşmada kararlı olma güdülenmiş davranışın ayırt edici özelliğidir.

2. Tropikal iklimin görüldüğü bölgelerde hiç kış mevsimi yaşanmadığı halde arıların kış hazırlığı yapması aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilebilir?

- A) Öğrenme
B) Dengelenme
C) Alışkanlık
D) İçgüdü
E) Refleks

3. Aşağıdakilerin hangisinde güdülenmiş bir davranış söz konusu değildir?

- A) İdil'in bir çiçeği koklaması
B) Farah'ın sevdiği bir yazarın kitaplarını okuması
C) Deniz'in televizyondaki görüntülerin oluşumunu merak ederek arkasını açması
D) Şevki'nin yeni oyuncak arabasını kurcalaması
E) Tarık'ın oyun sonrası acıkması

4. İki yakın arkadaş olan Ayşe ve Şule aynı okulda ve sınıfta okumaktadırlar. İkisi de felsefe bölümünde okumak isteyecek bu doğrultuda çalışıp felsefe bölümüne yerleşmişlerdir. Ancak muhakeme yeteneği daha düşük olan Ayşe felsefe bölümünde hayal kırıklığına uğramıştır.

Bu olaydan hareketle aşağıdakilerden hangisinin öncelikle önemli olduğu söylenebilir?

- A) Potansiyelini gerçekçi olarak değerlendirmenin
B) Rekabetçi ilişkinin yaratıcılığı güçlendirdiğinin
C) Birkaç alanda ilgiyi yoğunlaştırmanın
D) Daha çok ve etkili çalışmanın
E) Hiçbir konuda ısrarcı olmamanın

5. Bireyin uyum sağlayamadığı durumlara karşı gösterdiği, ruhsal ve bedensel gücünde meydana gelen, kaygı, sevinç, üzüntü, korku, utangaçlık gibi tepkiler psikolojide aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Algı
B) Heyecan
C) Duyum
D) Güdü
E) Tutum

6. Deneyimler, travmatik yaşantılar, taklit ve genellemeler kişide korku duygusunun ortaya çıkmasını sağlayan en önemli nedenlerdir.

Aşağıdaki durumlardan hangisi bu açıklamaya uygun bir örnek oluşturmaz?

- A) Asansörde kapalı kalan birinin, asansöre binmekten çekinmesi
B) Yağmurda ıslanıp hasta olan birinin doktora gitmesi
C) Annesinin örümcekte korktuğunu gören bir çocuğun örümcekte uzak durması
D) Küçükken bir köpek tarafından ısırılan çocuğun, tüm köpeklerden korkması
E) Otobüs kazası gören bir gencin, otobüse binmekten korkması

Psikolojinin Temel Süreçleri - 4

7. Çoğunlukla genel uyarılmışlık hâlinin yükselmesi, sempatik sinir sisteminin faaliyeti ile gerçekleşir. Bu faaliyet sayesinde canlı aniden ortaya çıkan durumlara başa çıkmak için mücadele eder. Bu esnada kalp atımı ve solunum hızlanır, göz bebekleri büyür ve kan şekeri yükselir. Savaş veya kaç tepkisine neden olan bir durum ortaya çıkar.

Parçada anlatılan duruma aşağıdakilerden hangisi sebep olmaz?

- A) Korku   B) Kaygı   C) Öfke
D) Saldırganlık   E) Taklit

8. Duygularla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Olaylara ve durumlara karşı verilen tepkilere ilişkin farkındalıktır.
B) Duygular sempatik sistem tepkilerine yol açar.
C) Durumun nasıl algılandığı ve değerlendirildiği duyguları belirler.
D) Duygular doğru kararlar vermenin temel ölçütüdür.
E) Duygular bir genel uyarılmışlık hâlidir.

9. Duygular bizi belli yönde harekete geçmeye ve doyum elde etmeye zorlar. Ancak düşünmeden sadece duyguların yönlendirmesiyle eylemde bulunmak kısa vadeli ve küçük doyumlara sebep olurken, bizi daha uzun vadeli ve büyük doyumlardan mahrum bırakabilir. Bazen düşünmeden verdiğimiz kararlar ve yaptığımız işler pişmanlık duyarak mutsuz olmamıza yol açabilir.

Parçaya göre duygularla ilgili yapılması gereken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duyguları bastırmak
B) Duyguları kontrol etmek
C) Duyguları önemsemek
D) Duyguları yüceltmek
E) Duyguları güçlendirmek

10. 2 - 4 yaş arasındaki çocukların isteklerinin yapılması konusunda aceleci davranmaları dikkat çekicidir. İhtiyaçlarının hemen karşılanmasını beklerler.

Aşağıdakilerden hangisi bu yaşlardaki çocukların durumlarını açıklar niteliktedir?

- A) Dürtülerin bastırılması henüz başlamamıştır.
B) Kimi zaman erişkin davranışı gösterebilirler.
C) Davranışlar bilinçaltı tarafından yönlendirilir.
D) Zaman kavramı henüz gelişmemiştir.
E) Sabırlı olmak bu yaşlardaki çocuklardan beklenen bir davranıştır.

11. Aşağıdakilerden hangisi “edilgen dikkat”i oluşturan bir uyarıcı özelliği değildir?

- A) Büyüklük
B) Şiddetli olma
C) Hareketli olma
D) İhtiyaca yönelik olma
E) Aniden ortaya çıkma

12. Bir çocuğun odasında oyuncakları ile oynarken, annesinin odaya girdiğini fark etmemesi aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek oluşturur?

- A) Şekil - zemin algısına
B) Algıda gruplamaya
C) Halüsinasyona
D) Algıda değişmezliğe
E) Algıda seçiciliğe

Psikolojinin Temel Süreçleri - 5

1. Bilinç ve bilincin özellikleri ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bilinç insanın kendini tanıması ve özelliklerinin farkında olması durumudur.
- B) Bilinç kişinin iç ve dış çevresinde olup bitenleri fark etmesi durumudur.
- C) Bilgilerin bir bölümü bilinçaltındadır.
- D) Bilinç ve farkındalık sınırsız bir kapasiteye sahiptir.
- E) Bilinçaltında ilkel benlik istekleri de bulunur.

2. Aşağıdakilerden hangisi uykunun özellikleri arasında yer almaz?

- A) İnsan bilinci tamamen kapalıdır.
- B) Uyku derinleştikçe mutlak eşik yükselir.
- C) Uykunun REM evresinde rüyalar daha çok görülür.
- D) Uyku sırasında farkındalık en düşük seviyededir.
- E) Uyku genel olarak beş evreden oluşur.

3. Aşağıdakilerden hangisi bilincin ölüme en yakın olduğu düzeyi ifade eden kavramdır?

- A) Yarı uyku hâli
- B) Baygınlık
- C) Derin uyku
- D) Hafif uyku
- E) Koma hâli

- 4. Gece vardiyasıyla çalışan bireylerin uyku düzenleri gündüz çalışanlardan farklı olmaktadır. Gündüz çalışanlar geceyi uyuyarak geçirdiklerinden gündüz isteseler de uykuya dalmakta zorlanabilirler. Gece çalışanlar ise gündüz vaktini uyuyarak geçirdiklerinden gece uykuya dalmakta zorlanabilirler.**

Burada sözü geçen uyku düzeni farklılaşmasının nedeni aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

- A) Ruhsal durum
- B) Bedensel yatkınlık
- C) Biyolojik ritim
- D) Fizyolojik durum
- E) Edinilmiş donanım

5. Bireylerin sosyal ortamdaki davranışlarını ve sosyal grubun bu davranışlara etkilerini inceleyen alan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sosyoloji
- B) Sosyal psikoloji
- C) Sosyal antropoloji
- D) Gelişim psikolojisi
- E) Etnoloji

6. Rol çatışması kavramını toplumsal ve bireysel davranış düzleminde inceleyen bilim dalları sırasıyla aşağıdaki seçeneklerden hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) Sosyoloji – Psikoloji
- B) Psikoloji – Antropoloji
- C) Sosyoloji – Etnoloji
- D) Psikoloji – Etimoloji
- E) Psikoloji – Sosyoloji

Psikolojinin Temel Süreçleri - 5

7. Kişilerin cinsiyet, meslek, fiziksel görünüş, yerleşim yeri gibi özelliklerine göre kategorilere ayrılmasıdır. Bu gibi sosyal sınıflamalar insanları belli bir gruba dahil etmeme-ze olanak tanır.

Bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisi açıklanmaktadır?

- A) Yükleme hatası
B) Savunucu yükleme
C) Kalıp yargı
D) Ön yargı
E) İliklik etkisi

8. Tutum; duygu, biliş ve davranıştan oluşan çok yönlü bir kavramdır. Tutumun önemli bir özelliği de kuvvet derecesidir. Birey birçok tutuma sahip olabilir ancak bu tutumlar güçleri açısından farklı olabilirler. Bu bakımdan kuvvetli tutumlar değişime oldukça dirençlidir. Ancak yine de değiştirilemeyecek tutum yoktur.

Parçadan çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tutumlar öğrenme yoluyla sonradan kazanılan eğilimler olduğu için, diğer öğrenilmiş özellikler gibi değişebilir.
B) Tutumlar bireylerin çıkarlarına uygun durumlarda olduğundan çıkarlar değiştiğinde tutumlar da değişebilir.
C) Tutumlar bireylerin kuvvetli olmayan eğilimleri olduğu için değişmesi kolay olur.
D) Tutumlar doğuştan gelen özellikler olsa da, yaşın ilerlemesine bağlı olarak zayıflar ve değişmesi mümkün olur.
E) Genetik faktörün etkisi tutumların kuvvet derecesini ve değişime karşı direncini de belirler.

9. I. Tutumlar
II. Grup normları
III. Sosyal güdüler
IV. Fizyolojik güdüler
V. Ön yargılar

Verilenlerden hangisinin oluşumunda sosyal etkinin-rolü en azdır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

10. Bireyin bireyle ya da bireyin grupla girdiği etkileşim sonucu düşüncelerinde, hislerinde, tutum ve davranışlarında meydana gelen değişimin nedeni aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Sosyal algı
B) Sosyal davranış
C) Yükleme
D) Sosyal etki
E) Bilişsel çelişki

11. Şenay Hanım bir şirkette büro yönetimi sekreterliği görevinde çalışmaktadır. Son günlerde kan değerlerindeki dengesizlik yüzünden kullandığı ilaçlar uyku düzenini bozmuş ve işe hemen her gün geç kalmaya başlamıştır. Her defasında kendisini uyaran müdürü Hakan Bey yine geç kaldığı bir gün kendisine, geç kalmaya devam ederse disiplin cezası vereceğini söylemiştir.

Bu olayda Hakan Bey'in insanları etkileme yollarından hangisine başvurduğu söylenebilir?

- A) Ödül
B) Baskı
C) Otorite
D) Bilgi
E) Uzmanlık

Öğrenme, Bellek, Düşünme - 1

1. Bir güvercine konuşmayı öğretmeyeceğimiz gibi, hiçbir insana da uçmayı öğretemeyiz.

Bu durumu aşağıdaki ifadelerden hangisi açıklar?

- A) Organizma ancak doğuştan donanıma uygun olan davranışları öğrenebilir.
- B) Organizmanın ve ilgili organın olgunlaşması öğrenmeyi kolaylaştırır.
- C) Genel uyarılabilirlik düzeyi arttıkça öğrenme performansı da artar.
- D) Organizma ihtiyacı olan davranışları öğrenebilir.
- E) Güdülenme organizmanın öğrenmesini kolaylaştırır.

2. Öğrenme, tekrar ya da yaşantı sonucu davranışta meydana gelen oldukça kalıcı değişikliklerdir.

Buna göre aşağıdaki davranışlardan hangisinde öğrenmenin etkisi yoktur?

- A) Sobadan eli yanan çocuğun sobadan uzak durması
- B) Zil sesini duyan köpeğin kuyruğunu sallaması
- C) Bir bireyin kalabalıkta yüksek sesle konuşmaması
- D) Yayaların yeşil ışıkta karşıdan karşıya geçmesi
- E) Ergenlik çağına gelmiş çocuğun sesinin kalınlaşması

3. I. Teneffüs süresi bittiğinde ders zilinin çalmasıyla öğrencilerin sınıfa yönelmesi
II. Bir adresi ararken Alya'nın mahalledeki sokakların isimlerini öğrenmesi
III. Öğretmenin tahtaya yazdığı geometri problemini çözemeyen Ekrem'in sorunun cevabını evde otururken birdenbire bulması
IV. Babasını çok sık gazete okurken gören Faruk'ta gazete okuma alışkanlığı oluşması
V. Yürümeyi yeni deneyen Enes'in ilk adımı atmasıyla annesinden yoğun ilgi görmesi sonucu yürüme davranışını daha sık gerçekleştirmesi

Numaralandırılmış davranışların ortaya çıkmasında rol oynayan öğrenme türlerinden hangisi aşağıda yanlış verilmiştir?

- A) V. / Edimsel koşullanma
- B) I. / Psiko - motor öğrenme
- C) III. / Kavrayarak öğrenme
- D) II. / Örtük öğrenme
- E) IV. / Model alarak öğrenme

4. Aşağıda verilen davranış örneği ve türü eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

- A) Köpeğin acıkınca yemek kabına yönelmesi / Refleks
- B) Ayşe'nin fare görünce midesinin bulanması / Öğrenme
- C) Yeni doğan bir bebeğin avucunun içine dokunulduğunda elinizi tutması / İçgüdü
- D) Şiddetli rüzgarda Ömer'in gözünün yaşarması / Öğrenme
- E) Okan'ın karanlıktan korkması / İçgüdü

5. Bir lokantada Aşçı Ziya Usta'nın çırağı olarak çalışan Mehmet, ustasının işe gelmediği bir gün, ustasının günlük hazırladığı yemekleri çıkarmış ve servise hazır hale getirmiştir. Lokanta sahibi Mehmet'in becerisi karşısında şaşkınlığını gizleyememiştir.

Mehmet'in bu olayda ortaya koyduğu davranış hangi öğrenme türü ile açıklanabilir?

- A) Örtük öğrenme
- B) Kavrayarak öğrenme
- C) Edimsel koşullanma
- D) Model alarak öğrenme
- E) Klasik koşullanma

6. Bir okul rehber öğretmeni öğrencilere verimli ders çalışma yöntemi ve ders başarısını artırma konusunda bir seminer düzenlenmeye karar vermiştir. Öğrencilerin zorlanmadan konuya odaklanmalarını sağlamak için, okul konferans salonunun koltuklarını, ses, sıcaklık ve ışık sistemi gibi özellikler konusunda düzenlemek için okul müdür yardımcısından yardım talep etmiştir.

Bu düzenlemeler öğrenmeyi etkileyen etmenlerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Genel uyarılabilirlik hâli
- B) Sosyo kültürel durum
- C) Zekâ
- D) Yaş
- E) Güdülenme durumu

Öğrenme, Bellek, Düşünme - 1

7. Lisede Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapan Kaan Bey bazı dil ve edebiyat ustalarının isimlerini hatırlamakta güçlük çektiğini belirten bir öğrencisine, bu isimleri günlük hayatta tanıdığı insan isimleriyle ilişkilendirmesini önermiştir. Bunu yaparak isimleri daha kolay öğrenebileceğini belirtmiştir.

Kaan Bey bu önerisi ile öğrenme stratejilerinden hangisini harekete geçirmeyi amaçlamaktadır?

- A) Malzemeyi anlamlandırma
- B) Kavramsal benzerlik sağlama
- C) Genel uyarılmışlık hâli oluşturma
- D) Kavrayarak öğrenmeyi sağlama
- E) Toplu olarak öğrenmeyi sağlama

8. Bir öğretmenin öğrencisine neyi doğru, neyi hatalı yaptığını ve hatalarının ne olduğunu açıklaması aşağıdaki öğrenme stratejilerinden hangisi ile ilgilidir?

- A) Sonuçlar hakkında bilgi
- B) Parça halinde öğrenme
- C) Bütün halinde öğrenme
- D) Aralıklı öğrenme
- E) Okuma anlatma

9. Matematik dersinden geçer not alamayan Lokman, sınıf rehber öğretmenin tavsiyesiyle kendisine haftalık çalışma programı hazırlamıştır. Matematikte zorlandığı için programda bir gününü sabahdan akşama kadar matematik dersine ayırmıştır. Hazırladığı programın etkili bir program olup olmadığını danışmak üzere okul rehber öğretmenine giden Lokman'a rehber öğretmen; "Bir gün boyunca matematik çalışmak yerine, her gün bir iki saat çalışmak senin için daha faydalı olacaktır." demiştir.

Buna göre rehber öğretmen Lokman'a aşağıdaki öğrenme stratejilerinden hangisini önermiştir?

- A) Aralıklı öğrenme
- B) Toplu öğrenme
- C) Okuma anlatma
- D) Parçalara bölerek öğrenme
- E) Çağrışımsal benzerlik kurma

10. Duyusal bellek, duyumsanabilen tüm iç ve dış uyarıcılara ilişkin bilgiyi içerir; birey o anda etkileyen uyarıcılar hakkında bilgi sahibidir. Ancak bu bilgiler bilinç dışındadır. Bu sayede, bilgiler kısıtlı kapasiteye sahip olan kısa süreli bellek ve çalışma belleği alanını meşgul etmez. Ancak yine de bu uyarıcılardan belli bazı özelliklere sahip olanlar edilgen dikkati tetikler ve bilgiler kısa süreli belleğe geçer.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kısa süreli belleği edilgen biçimde işletebilecek uyarıcı özelliklerinden biri değildir?

- A) Duyum eşliğini geçmesi
- B) Yeni olması
- C) Aniden ortaya çıkması
- D) Şiddetinin yüksek olması
- E) Yaşamsal önemde olması

11. Hayat boyu öğrenme doğumdan ölüme kadar olan öğrenmelerimizi kapsar.

Buna göre Türk Milli Eğitim Sisteminde yerini bulan hayat boyu öğrenme kavramının temel ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendi kendine öğrenme
- B) Yaratıcılık
- C) Süreklilik
- D) Yeteneklilik
- E) Geri bildirim

12. "O esnada Ramazan gelmiş, mektep imtihan tatili olmuş idi. Edebiyat meraklısı arkadaşarımdan birisi var idi. Bununla sık sık İstanbul'da buluşur idik. Bir gün yine buluşunca, bana büyük bir telaşla: "Halit Ziya'yı gördüm. İstanbul'a gelmiş." dedi. O zaman Köprü'nün Şirket-i Hayriye iskelelerinde bir kitapçı var idi. Ara sıra oraya uğrar, kitap mecmua alırdık. Arkadaşım bir gün Halit Ziya'yı bu kitapçıda görmüş, kim olduğunu kitapçıdan öğrenince, meftuniyetini arz etmek için üstada yaklaşıp, benden bahsetmek istemiş, fakat heyecandan titreyerek bir şey söyleyememiş."

Mehmet Rauf'tan alıntılanan bu parça aşağıdaki bellek türlerinden hangisine örnek olabilir?

- A) Örtük bellek
- B) Anlamsal bellek
- C) İşlem belleği
- D) Duyusal bellek
- E) Anısal bellek

Öğrenme, Bellek, Düşünme - 2

1. I. Kavramsal benzerliğe sahip olan malzeme bellekte daha kısa süre kalır.
II. Anlamlı konular daha çabuk hatırlanır.
III. Tekrar edilen bilgiler daha çabuk hatırlanır.
IV. Malzemenin örgütlenmiş olması hatırlamayı kolaylaştırır.
V. İhtiyaca dayanan bilgiler daha geç unutulur.

Hatırlama ve unutmaya ilişkin yukarıda verilen yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I.   B) Yalnız II.   C) Yalnız III.
D) III ve IV.   E) IV ve V.

2. Öğrenilenlerin zihinde yeniden canlandırılmasına hatırlama denir. Hatırlamak için bilgiyi depolamak ve depolanmış bilgiye bizi götürecek ipuçlarının birbirine bağlanmış olması gerekir. Bu bağlar benzerlik, zıtlık, zamanda ve mekanda birliktelik gibi örgütleyici ilkelerle kurulur.

Psikolojide bu ilkeler aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Güdülenme
B) Kodlama
C) Transfer
D) Çağırışım
E) Bellek

3. Bir tür düşünme yeteneği olan “yaratıcılık” kavramını aşağıdaki yargılardan hangisi en doğru ifade eder?

- A) Kalıp yargılarla düşündürmektir.
B) Sembollerle düşünebilmektir.
C) Kendine özgü yeni fikirler üretebilmektir.
D) Kavramlar üzerine düşünme yeteneğidir.
E) Soyut düzeyde düşünebilme becerisidir.

4. Yüzebilen çeşitli varlıklarda bulunan “yüzgeç” kavramını düşüncede ayırarak oluşturmak düşünmenin aşağıdaki hangi işlevini yerine getirmesiyle mümkündür?

- A) İmgeleme
B) Soyutlama
C) Tasarım
D) Hayal kurma
E) Canlandırma

5. Aşağıdaki mesleklerden hangisinde sosyal zekâya sahip olma gerekliliği diğerlerinden daha azdır?

- A) Kamuoyu araştırmacısı
B) Öğretmen
C) Turizm işletmecisi
D) Araba tamircisi
E) Halkla ilişkiler uzmanı

6. Aşağıdaki davranışların hangisinde zekânın rolü en azdır?

- A) Yaşanan yeni durumlara uyum sağlama
B) Grup ilişkilerinde akılcı ve barışçı bir tutuma sahip olma
C) Tarihsel tecrübe ve olaylardan ders çıkarma
D) Aniden ortaya çıkan şiddetli bir uyarıcı karşısında irkılme
E) Eylem ve davranışların sonuçlarını tahmin etme

Öğrenme, Bellek, Düşünme - 2

7. Günlük yaşamda her gün çok sayıda problemle karşılaşırız. Problem çözmenin her aşamasında seçimler yapmak için kararlar vermemiz gerekir. Karar verme sürecinde sağlıklı bir irdelemenin olması için cevaplanması gereken ve 5N + 1K olarak formüle edilen altı soru bulunmaktadır.

Parçada geçen 5N + 1K'nın açılımı aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Ne – Neden – Nasıl – Nerede – Ne zaman – Kim
B) Ne – Ne kadar – Hangisi – Ne zaman – Ne için – Kim
C) Ne zaman – Ne kadar – Hangisi – Kiminle – Ne – Kim
D) Nasıl – Hangisi – Olur mu – Ne – Neden – Kim
E) Kim – Nerede – Kiminle – Hangisi – Neden – Nasıl

8. Akşam saatlerinde başlayan elektrik kesintisi Hakan'ın ertesi güne yetiştirmesi gereken psikoloji dersi araştırma ödevini tamamlayamamasına neden olmuştur. Sabah okula giden Hakan tarih dersinde psikoloji dersi ödevini yetiştirme çabası içindeyken öğretmeni Hikmet Hanım Hakan'ı uyararak dersi dinlemesini istemiştir. Başlangıçta psikoloji dersi öğretmenine karşı mahcubiyet yaşayan Hakan, bu kez de tarih öğretmenine karşı mahcup olmuştur. Bunalmışlık hissi içerisinde Hakan yere bakarak düşüncelere dalmış ve zaman zaman da dudakları bir şeyler söylercesine kıpırdamıştır.

Bu olayda Hakan'ın düşünce halindeyken dudaklarının kıpırdaması aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olabilir?

- A) Hayal kurarak mahcubiyet duygusundan uzaklaştığının
B) Öğretmeni ile konuşarak açıklama yapmaya çalıştığının
C) Öğretmenin haksızlık yaptığını düşündüğünün
D) Pişmanlık duyduğunu öğretmenine ifade ettiğinin
E) Kendisini uyarmayan arkadaşına sitem ettiğinin

9. I. Kendini tanıma ve duygularını sebepleri ile birlikte düşünme becerisine sahip olunması
II. Hareketli denge, ritmik oyunlarda koordinasyon hızı ve uyumunun yüksek olması

Verilenler sırasıyla aşağıdaki çoklu zekâ bileşenlerinden hangisine karşılık gelir?

- A) Sosyal zekâ – bedensel kinestetik zekâ
B) Görsel uzamsal zekâ – dilsel sözel zekâ
C) İçsel öze dönük zekâ – bedensel kinestetik zekâ
D) Dilsel sözel zekâ – sosyal zekâ
E) Doğasal zekâ – sosyal zekâ

10. Uyarıcıların sözel olarak şifrelendiği tüm bilişsel süreçler; nesnelere, kavramlar ve kategoriler dil ile simgelenir. Buna göre kısa süreli bellekteki tekrar ve özümseme işlemleri, kısa süreli bellek deposu, uzun süreli bellek depoları ve anlamsal bellekteki bilgiler genelde kelimelerle temsil edilir.

Bu açıklamada vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilişsel süreçlerin oluşmasında dil kullanılır.
B) Uzun süreli bellek, kısa süreli bellekten daha kalıcıdır.
C) Belirli yer ve zamana bağlı bilgiler anısal bellekte depolanır.
D) Kısa süreli bellek bilgilerin geçici olarak tutulduğu işleyen bellektir.
E) Anlamsal bellek kavram, kural ve genellemelerin depolandığı yerdir.

11. İnsan sosyal bir canlıdır. Medeniyet ve kültür insanların ortak yaşamı içinde oluşur. İnsan sağlığı başkalarıyla yapıcı, uyumlu, duyu içeren ve tabii ki bu bakımdan karşılıklı ilişkiler kurmamızla doğrudan bağlantılıdır. Ön yargı ve ayrımcılık sosyal davranışları olumsuz etkiler. Sorunlarla psikolojik olarak başa çıkmadaki en etkili davranışlardan biri, destek gruplarının yardımınıdır. O halde başkalarıyla uyumlu ilişki kurmak, onların duyu ve düşüncelerini anlamak hem kendi ruh sağlığımız hem de başkalarının ruh sağlığı için vazgeçilemez bir öneme sahiptir.

Bu parçada öne çıkan zekâ türü ve bileşeni olan davranış eşleştirmesi sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Duygusal zekâ – Sempatî
B) Duygusal zekâ – Empatî
C) Görsel zekâ – Hayal kurma
D) Sözel zekâ – Konuşma
E) Sözel zekâ – Dinleme

12. Aşağıdakilerden hangisi bilişsel özellikleri içeren bir davranış **değildir**?

- A) Amaca yönelik eylemde bulunma
B) Matematik bir problemi çözebilme
C) Yüksek bir ses duyunca korkuya kapılma
D) Bir tartışmanın temelinde yatan mantığı fark etme
E) Sorunlarla etkili bir biçimde başa çıkabilme

Ruh Sağlığının Temelleri - 1

1. Aşağıdaki yargılardan hangisi kişilik kavramına ilişkin yanlış bir açıklamadır?

- A) Bireye özel olan, onun "biricik" olmasını sağlayan özellikler kümesidir.
- B) Bireyi diğerlerinden farklı kılan "ayırıcı" özellikler kümesidir.
- C) Bireyin fiziki ve sosyal çevreyle etkileşiminde kendisine özel bir tarzıdır.
- D) Duyumdan, üst düzey zihinsel süreçlere kadar tüm bilişsel süreçlerden bağımsızdır.
- E) Davranışlardan dolayı olarak çıkarılır.

2. Kişilik doğuştan gelen ve sonradan kazanılan özellikler toplamıdır. Bu özellikler zaman içerisinde fazla değişiklik göstermez. Örneğin çevresi tarafından sakin, iyi kalpli ve yardımsever olarak bilinen bir birey sinirli bir anında ihtiyacı olan bir insana yardım etmiyor diye aksi şekilde nitelendirilemez. Çünkü kişilik özelliklerinin süreklilik gösterdiği bilinen bir doğrudur.

Parçada kişiliğin öncelikle aşağıdaki özelliklerinden hangisine vurgu yapılmaktadır?

- A) Çok hızlı değişmesi
- B) Kişiden kişiye farklılaşması
- C) Kendi içinde tutarlı bir yapıya sahip olması
- D) Zamana bağlı olarak değişmesi
- E) Çevre koşullarından etkilenmesi

3. Aşağıdakilerden hangisi kişiliğin oluşumunu etkileyen nedenlerden biri değildir?

- A) Aile etkileri
- B) Bilişsel koşullar
- C) Sosyal etkiler
- D) Beslenme şekli
- E) Genetik faktörler

4. Psikoanalitik yaklaşıma göre kişiliği oluşturan ve bireyin duygu, düşünce, istek ve arzularını yöneten biyolojik kökenli bölümü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İd
- B) Ego
- C) Süperegö
- D) Vicdan
- E) Ahlak

5. Aşağıdaki kişilik tanımlarından hangisi Sigmund Freud'un psikoanalitik kuramına uygundur?

- A) Yaşamın ilk beş yılındaki yaşantılar ile saldırganlık ve cinsellik dürtülerinin bastırıldığı bilinçaltının etkisi altında oluşan bir süreçtir.
- B) Fiziksel ve özellikle de sosyal çevre etkisi altında tıpkı diğer davranışlar gibi öğrenilerek şekillenen davranışlar bütünüdür.
- C) Yaşamda seçenekleri olan bireyin, bunlar arasında kendini gerçekleştirmek için kendine uyanları seçme davranışlarının bütünüdür.
- D) Bireyin biyolojik yapısı ve fizyolojik güdeleri etkisinde gelişen davranış özellikleridir.
- E) Sürekli bir yapı gösteren ayırıcı bir özelliktir.

6. Anne-babanın yanlış davranışları nedeniyle anal döneme saplanıp kalan bir kişi; umursamazlık, dağınıklık gibi özellikleri yaşam boyu taşıyabilir.

Bu durum kişiliğin oluşumunda aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğuna örnek gösterilebilir?

- A) Ön yargılar
- B) Kalıtım
- C) Çevre
- D) Koşullanma
- E) Bilişsel süreçler

Ruh Sağlığının Temelleri - 1

7. Bazı kişilik testlerinde yoruma açık farklı resimler kullanılır. Kişiden resimler hakkında öykü anlatması istenir. Görüntüler yoruma açık olduğundan, bireylerin bunları değerlendirirken kendilerini anlatacakları ve bu sırada da bilinçaltındaki dürtü ve isteklerinin açığa çıkacağı düşünülür.

Bu tür kişilik testleri aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Mürekkep Lekesi Testleri
- B) Tematik Algı Testleri
- C) Kişilik Envanteri
- D) Kişilik Anketleri
- E) Derecelendirme Ölçekleri

8. Kişilik testlerinde, projektif tekniklerde doğru veya yanlış yanıt yoktur. Testlerde genellikle belirli bir konu hakkında resim çizilmesi veya yarım bırakılan bir öykünün tamamlanması istenir. Böylece bireyin iç dünyasında yaşadığı çatışmaları, hayal kırıklıkları, korkuları, ilgileri gibi özellikleri çözümlenir.

Buna göre projektif tekniklerin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğuştan gelen özellikleri belirlemek
- B) Özel yetenekleri ortaya çıkarmak
- C) Toplumsal davranışları belirlemek
- D) Kişilik özelliklerini ortaya çıkarmak
- E) Zekâ düzeyini belirlemek

9. Tıp alanındaki araştırmalara göre birçok hastalığın ortaya çıkma nedenlerinden biri de psikolojik etkenlerdir. Örneğin kalp krizleri, mide hastalıkları, tansiyon gibi birçok hastalığın seyirinde stresin etkisi yadsınamaz.

Bu açıklama aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

- A) Stres, tüm insanlarda aynı fizyolojik tepkiye neden olur.
- B) Psikolojik faktörler, fizyolojik bozuklukları tetikleyebilir.
- C) Stresin insanlar üzerinde olumlu etkileri de vardır.
- D) Fizyolojik hastalıklar strese neden olur.
- E) Stresin fizyolojik etkisi daha güçlüdür.

10. İstenmeyen iki durumdan birini seçme zorunluluğuna “kaçınma - kaçınma” çatışması denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu tanıma uygun bir örnektir?

- A) Hem ders çalışmak istemeyen hem de zayıf not almak istemeyen öğrencinin yaşadığı durum
- B) Hem diyet yapan hem de sevdiği tatlıyı yemek isteyen birinin içinde bulunduğu durum
- C) Hem bağımsız olmak isteyen hem de anne-babasından kopmak istemeyen gencin hâli
- D) Hem araba sahibi olmak isteyen hem de yoğun trafikte araba kullanmaktan çekinen kişinin durumu
- E) Hem tatlı yemekten keyif alan, hem de kan şekerinin yükselmesinden korkan kişinin durumu

11. İki çocuktan biri anne sütünü normal süresinde alırken, diğeri annesinin sağlık sorunu nedeniyle doğumundan iki hafta sonra sütten kesilmiştir. Sütten kesilen çocuğun büyüdüğünde aşırı yemek yeme ve stresli zamanlarda tırnak yeme gibi ağız haznını doyurma ihtiyacını gerektiren davranışlar sergilediği gözlemlenmiştir.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

- A) Kişilik model alma yoluyla oluşur.
- B) Kişiliği belirleyen en temel öge kalıttır.
- C) Kişiliğin oluşumunda kültürel öğeler etkilidir.
- D) Birey kişiliğini oluştururken öncelikle kendini mutlu eden davranışlara yönelir.
- E) Gelişim dönemlerindeki engellemeler değişmesi zor davranış kalıplarına yol açabilir.

12. Psikososyal kuramın temsilcisi Erik Erikson'a göre bireyin belli davranışları kazandığı belli dönemler vardır. Kişi her gelişim döneminde farklı bir çatışma ile karşılaşır. Birey 0 - 1 yaş arası dönemde bağlanma duygusunu kazanır. Bu dönemde ihtiyaçları, zamanında ve mümkünse aynı kişi tarafından tutarlı bir şekilde karşılanan çocuk iyimserlik duygusu kazanabilir.

Bu parçada ifade edilen gelişim dönemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Temel güvene karşı güvensizlik
- B) Özerkliğe karşı kuşku ve utanç
- C) Girişimciliğe karşı suçluluk
- D) Kimlik oluşumuna karşı rol karmaşası
- E) Yakınlığa karşı yalıtılmışlık

Ruh Sağlığının Temelleri - 2

1. Aşağıdakilerden hangisinin strese neden olması beklenmez?

- A) Hayallere ulaşma
- B) Haksızlığa uğrama
- C) Rekabet
- D) Fiziksel incinme
- E) Engellenme

2. Aşağıdakilerden hangisi strese neden olan dış etkenlerden değildir?

- A) Trafik
- B) Yangın
- C) Mobbing
- D) Doğal afetler
- E) Bilişsel çelişkiler

3. Engellenme, hedefe yönelik güdülenmiş davranışların amacına ulaşamamasıyla ortaya çıkar. Bu durum, çevresel şartlardan kaynaklandığı gibi psikolojik etkenlerden de kaynaklanabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi psikolojik etkenlerden kaynaklanan bir engellenme örneğidir?

- A) Arkadaşının doğum günü partisine gitmek isteyen çocuğa, babasının izin vermemesi
- B) Derslerinde başarılı olan bir öğrenciyeye, söz verilen hediyenin alınmaması
- C) Bir gencin beğendiği bir elbiseyi, parası yetmediği için alamaması
- D) Bireyin elektrik kesintisi nedeniyle takımının maçını izleyememesi
- E) Öğrencinin aşırı heyecandan bildiklerini yapamaması

4. Bireyler stres yaratıcı durumları ortadan kaldırmak, onlara uyum sağlamak için bazı girişimlerde bulunurlar. Bu girişimlerin bir bölümü “başa çıkma davranışları” olarak adlandırılır. Başa çıkmada kullanılan iki tür strateji vardır: “Probleme odaklı başa çıkma” ve “duygulara odaklı başa çıkma”.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi strese neden olan durumlarla başa çıkma davranışları hakkında yanlış bir bilgidir?

- A) Probleme odaklı başa çıkma yaklaşımında problem tanımlanır ve olası çözüm yollarından biri seçilerek adım atılır.
- B) Probleme odaklı başa çıkma stratejileri kullanan kişilerin psikolojik sorunları daha çabuk atlattıkları bilinmektedir.
- C) Olumsuz duygularla başa çıkmada kullanılan bilişsel stratejilerin başında savunma mekanizmaları gelir.
- D) Duygulara odaklı başa çıkma stratejisi problemlerin çözümünü zorlaştıran olumsuz duyguların azaltılmasını veya ortadan kaldırılmasını amaçlar.
- E) Olumsuz duygularla başa çıkmada, fiziksel egzersiz yaparak zihni boşaltmak, strese neden olan durumdan uzaklaşmak önemli davranışsal stratejilerdendir.

5. Stres yaratıcı olaylar sonrasında gerek fizyolojik, gerekse psikolojik dengelenme mekanizmasının çalışması gerekir. Aksi takdirde bireyin bilişsel ve duygusal süreçlerinde nispeten devamlı ve şiddetli bozukluklar meydana gelebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi stres sonrasında ortaya çıkan fizyolojik denge durumunu ifade eder?

- A) Sempatik sistemin yerini, bedeni koruyan ve yenileyen parasempatik sisteme bırakması
- B) Savunma mekanizmaları ile stres yaratıcı problemi algılama biçiminin değiştirilmesi
- C) İç kaynaklardan gelen stres karşısında bireyin değerlendirme ve bakış açısını şartlara uygun hale getirmesi
- D) Bireyin strese sebep olan kişilere karşı “hayır” veya “zamanım yok” diyebilmesi
- E) Destek gruplarından sağlanan yapıcı yardımla sorunun sürekli olarak düşünülmesi engellenerek, bunun yol açtığı kaygının ortadan kalkması

Ruh Sağlığının Temelleri - 2

6. Yaşamımızda karşılaştığımız hastalık, ölüm, başarısızlık, iş hayatı sorunları gibi olumsuz durumlar stres yaratabilir. Dış çevreden gelen bu olumsuz uyarıcılara karşı organizma, bedensel ve ruhsal durumunu ayarlayabilmek için kendiliğinden harekete geçer.

Bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisine yönelik bir açıklama yapılmıştır?

- A) Duyarlılaşıma
- B) Dengelenme
- C) Duyarsızlaşma
- D) Aşırı uyarılma
- E) Alışma

7. Çok sayıda dersten sınava hazırlanmakta olan öğrencilerin, yoğun çalışma temposunun baskısı altında kaldıklarından, başarısız olma kaygılarının yükseldiği gözlenir. Bu koşullara bir de ebeveynlerle yaşanan tartışmalar eklenince öğrenci sıkıntılı duygusal durumlar yaşayabilir.

Bu koşullarda öğrencilerde gözlenen durum aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilir?

- A) Stres tepkisi
- B) Dengelenme
- C) Başarı duygusu
- D) Performans artışı
- E) Alışma

8. Öğrenciler sınav öncesi sınavdan düşük not alacağını düşünerek sınav stresi yaşayabilir. Bu stresi belli oranda yaşamaları onların yararına olabilir. Çünkü bu durum öğrencinin motivasyonunu olumlu etkiler.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) İnsan tamamen stressiz durumda daha başarılı olur.
- B) Stresin sürekli bir hal alması insan başarısını olumlu etkiler.
- C) Belli oranda stres insanı harekete geçirir ve olumlu katkı sağlar.
- D) Baskı ve gerilim yaratan durumlarda insanların stresi hep üst düzey olur.
- E) Aşırı stres insan için itici bir güç görevi görür ve kişinin ilerlemesini teşvik eder.

9. Savunma mekanizmaları, sorunla başa çıkma çabasının yerini alır. Bireyin yaşadığı koşullara uyum sağlamasını engelleyecek oranda devam ettirilirse sağlıklı bir nitelik kazanır. Birey sorunlarına çözüm bulamaz, sürekli birilerinden destek arar hale gelir.

Parçaya göre savunma mekanizmalarıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Bireyin kaygı yaratan durumdan biliçli olmayan bir şekilde kurtulma çabasıdır.
- B) Bireyin karşılaştığı sorunların tamamını çözmesini sağlar.
- C) Hemen herkes tarafından kullanılır.
- D) Yaşanılan sorunla ilgili kaygıyı azaltır.
- E) Aşırı kullanımı ruh sağlığını bozabilir.

10. Parkta oyun oynamak için izin isteyen Elif'e annesi odasını toplarsa izin verebileceğini söylemiştir. İstedikini alamamanın verdiği kızgınlıkla Elif odasına girerek yerdeki oyuncak ayağı tekme atmış ve sonra odasını toplamaya koyulmuştur.

Bu olayda Elif'in oyuncağına tekme atması hangi savunma mekanizmasına örnek olabilir?

- A) Yön değiştirme
- B) Gerileme
- C) Mantığa bürüme
- D) Bastırma
- E) Yansıtma

11. Trafikte araba kullanırken aynı zamanda cep telefonu ile konuşan birinin, o sırada kırmızı ışıkta geçerek ceza alması üzerine, telefonda konuştuğu arkadaşını suçlaması aşağıdaki savunma mekanizmalarından hangisine örnek verilebilir?

- A) Ters tepki geliştirme
- B) Mantığa bürüme
- C) Yön değiştirme
- D) Yansıtma
- E) Bastırma

Ruh Sağlığının Temelleri - 3

1. Aşağıdaki çabalardan hangisinin bireyin ruh sağlığını olumsuz etkilediği söylenebilir?

- A) Yaşamda karşılaşılan her türlü engeli uygun yollardan aşmaya çalışma
- B) Hedef seçiminde başarı sağlanabileceği alanlara yönelme
- C) İçinde bulunduğu durumu kabul etmeyerek sorunlardan kaçınma
- D) Problemleri tespit ederek gerçekçi çözümlere yönelme
- E) Çevresiyle iyi ilişkiler kurarak yetersiz kaldığı durumlarda onların yardımını isteme

2. Hayal kırıklığı, güdülenmiş bir davranışın engellenmesiyle amaca ulaşamaması sonucu ortaya çıkan duygusal bir durumdur. Ancak hayal kırıklığının şiddet derecesi, hedefin önemine göre farklılık gösterir.

Buna göre aşağıdaki örneklerden hangisinde engellenmenin yaratacağı hayal kırıklığının şiddeti daha düşüktür?

- A) Bireyin iş başvurusunun reddedilmesi
- B) Bireyin sevdiği biri ile evlenmesine izin verilmemesi
- C) Üniversite sınavına hazırlanan gencin sınava girmemesi
- D) Pikniğe gitmek isteyen bir kişinin yağmur nedeniyle gidememesi
- E) Bir sporcunun sakatlanarak yaptığı sporu bırakmak durumunda kalması

3. Üniversiteye giriş sınavında istediği bölüme yerleşebilecek puanı alamayan bir öğrenci aşağıdaki tepkilerden hangisini gösterdiğinde ruh sağlığı için uygun olanı yapmış olur?

- A) Aşırı derecede strese girdiğinde
- B) Kendisine haksızlık yapıldığını düşündüğünde
- C) Hayal kırıklığı yaşayarak içine kapandığında
- D) Durumu kabullenerek gelecek yıl için yeni planlar yaptığında
- E) Çevresindeki insanları suçladığında

4. Aşağıdakilerden hangisi insanın sağlıklı ruh hâline sahip olduğunu gösteren ölçütlerden biri değildir?

- A) Toplumda bir yer ve görev edinme duygusuna sahip olmak
- B) Karşılaşılan güç durumlara uyma davranışı gösterebilmek
- C) İş ve mesleği dışında eğlendirici, dinlendirici ve geliştirici uğraşlara sahip olmak
- D) Her konuda mutlaka bir başkasına danışarak karar vermek
- E) Engellenme veya çatışma yaşandığında savunma mekanizmalarına başvurmamak

5. Şizofreni, bireyi çok yönlü olarak etkileyen ağır bir hastalıktır. Düşünceler karmakarışık ve anlaşılmaz, kurulan çağrışımlar dağınık ve tutarsızdır. Hastanın gerçekle ilgisi olmayan yanlış inanç ve düşünceleri vardır. Bunlara sanrı denir.

Buna göre bir şizofreni hastasında aşağıda verilen alanların hangisinde mutlaka normal dışı davranış olması beklenmez?

- A) Dikkat
- B) Okuma
- C) Bellek
- D) Güdülenme
- E) Algılama

6. Ruh sağlığının korunmasında önemli etkenlerden biri de iletişimdir. Doğru kurulabilen iletişimle insanın kendini ifade edebilmesi ve aynı zamanda diğer insanları da anlayabilmesi sağlanmış olur. Bu yüzden de iletişimin etkili hale getirilmesi gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi iletişimi etkili hale getirme yollarından biri olamaz?

- A) Etkili dinlemek, gerektiğinde soru sormak ve geri bildirimde bulunmak
- B) Kendi istek ve düşüncelerini merkeze koymak
- C) Yüz ifadesi, jestler gibi beden dilini kullanmak
- D) Farklılıklara hoşgörü ve saygı göstermek
- E) Göz teması kurmak

Ruh Sağlığının Temelleri - 3

7. Psikoterapinin farklı türlerinden biri olan davranış terapisi, kişideki olumsuz davranışları yok etme temeline dayanır. Örneğin kişi mikroptan korkuyor ve sürekli elini yıkıyorsa davranış terapisiyle kişinin bu davranışı yapma sıklığı azaltılabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi davranış terapisinin amacıdır?

- A) İnsanların sorunlarını yaratıcı yöntemlerle aşmalarına yardımcı olur.
- B) Stres ve madde bağımlılığı gibi sorunlarla baş etmeyi hedefler.
- C) Görünen sorunların bilinçaltı nedenlerini bularak ortadan kaldırmayı hedefler.
- D) Kişilerin insan ilişkilerinde yaşadıkları sorunları aşmaları için strateji geliştirmeyi hedefler.
- E) Sağlıksız ve istenilmeyen davranışları azaltarak olumlu davranışları pekiştirmeyi hedefler.

8. Obsesyon düşüncede ortaya çıkan, kişinin istek ve iradesi dışında sık sık yinelenen, tedirginlik yaratan ve kaygı düzeyini yükselten düşüncelerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi obsesyona örnek olabilir?

- A) Kalabalık ortamlarda bireyin kalp çarpıntısının artması
- B) Karanlıktan korkan bireyin uyumadan önce evin tüm ışıklarını yakması
- C) Limon görünce ağzın sulanması
- D) Asansöre binmekten korkan birinin altıncı kata merdivenden çıkması
- E) Bireyin paraya ya da herhangi bir eşyaya dokunduğunda mikrop bulaşma ihtimalinden aşırı derecede korkması

9. Depresyon, ilgi ve istek kaybı başta olmak üzere bir dizi ruhsal ve bedensel belirtinin eşlik ettiği ruhsal bir bozukluktur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin depresyon durumunda ortaya çıkması beklenmez?

- A) Günlük aktivitelerde isteksizlik yaşanması
- B) İştahta değişme olması
- C) Hayattan zevk almamaya başlanması
- D) Kendisine zarar verebileceğinden aşırı derecede kuşku duyulması
- E) Hayatın pratiklerine kayıtsız kalınması

10. "Ben tek başıma yemek yiyemiyorum tıkanırım korkusuy-la, boğazıma takılacak nefes alamayacağım diye. Benim esas korkum kalp atışı falan da değil, tıkanmak esas korkum. Yaklaşık 7 - 8 ay önce kardeşim ve eşi içerde uyuyordu. Bir şeyler yiyordum ve boğazıma bir ekmek takıldı. Nefes alamadım ve yardım için onların yanına giderken boğazımdan kaydı ve derin bir iç çekmesi yaşadım. Herhalde o kaldı aklımda. Sonrasında dikkatli yemeye başladım yalnızken özellikle. Elimde sürekli bir su buldurmaya ve lokmaları daha çok çiğnemeye başladım. Hap yutarken takılır diye yarım saatte ancak içiyordum. Ama bunu bir hastalık gibi görmedim, sadece bir önlem gibi ne olur ne olmaz diye yapıyordum."

Burada anlatılanların aşağıdakilerden hangisinin belirtisi olduğu söylenebilir?

- A) Depresyon
- B) Obsesyon
- C) Bipolar bozukluk
- D) Şizofreni
- E) Panik atak

11. Öğretmenlik mesleğine hazırlanan Burak topluluk önünde konuşmaktan çekinmektedir. Babası kendisine bir psikolojik danışmandan yardım almasını önerdiğinde soluğu uzman psikolog Ayşe Hanım'ın ofisinde alır. Ayşe Hanım Burak'la birkaç seans görüşmeden sonra derslerde anlatacağı bir konuyu bir kağıda yazarak en yakın iki arkadaşına okumasını, sonra kağıdı bırakarak arkadaşlarına anlatmasını, sonra üniversitede sınıf arkadaşlarına anlatmasını, en sonunda da staj yaptığı okuldaki öğrencilere anlatmasını önerir. Bu aşamaları atlamadan sırasıyla uygulayan Burak en sonunda kalabalık önünde konuşma ve sınıfta öğrencilere ders anlatma fobisini yener.

Bu olayda Ayşe Hanım Burak'a aşağıdaki yöntemlerden hangisiyle psikolojik destek sunmuştur?

- A) Sistemik duyarsızlaştırma
- B) Seçici pekiştirme
- C) Psikoanaliz
- D) Model alma
- E) Hipnoz

Sosyolojiye Giriş

1. Sosyoloji bize toplumların farklı şekillerde yapılandırılmış olabileceğini, değişimin ve dönüşümün insan yaşamının bir parçası olduğunu gösterir. Değişim kaçınılmaz ise, sosyoloji bizim daha iyi bir toplum kurmamıza yardımcı olabilir. Ancak sosyologların, uyulması gereken değerlerin hangileri olduğunu insanlara söyleyecek özel bir otoritesi yoktur.

Bu parçada sosyolojinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Toplumunu bir bütün olarak incelemesi
- B) Olması gerekeni değil, var olanı incelemesi
- C) Bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerini kullanması
- D) Benzer sosyal olayları inceleyerek ortak noktaları tespit etmesi
- E) Toplumsal olay ve olguları incelemesi

2. Aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin amaçlarından biri değildir?

- A) Toplumsal yapıda meydana gelen değişim ve gelişim süreçlerini incelemek
- B) Toplumsal olay ve olguları bilimsel yöntem ve teknikleri kullanarak incelemek
- C) Birey davranışlarını bireyden yola çıkarak, çevreye uyum süreci içinde incelemek
- D) Toplumsal grupları, kurumları ve kurumlar arasındaki ilişkileri incelemek
- E) Hem somut hem de teorik toplumsal olaylar üzerinde araştırma ve kavramsallaştırma yapmak

3. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal grupların ortak amaç ve işlevlerinden biri değildir?

- A) Bireye güven duygusu vererek kimlik ve kişilik sahibi olmasını sağlamak
- B) Bireyin, psiko-sosyal ihtiyaçlarını karşılamak
- C) Bireylerin yaşam standartlarını yükseltmek
- D) Bireye toplumun kültürünü kazandırmak
- E) Toplumsal dayanışmayı güçlendirmek

4. Toplumun kendine has bir yapısı vardır. Bu yapı onu oluşturan elemanlarının birleşmesinden farklı bir şeydir. Nasıl ki kaya, zambak ve çakıl taşını bir torbaya koyduğunuzda mozaik oluşmuyorsa, toplumda da bireyleri, rolleri, statüleri, grupları ve organizasyonları bir araya getirmek toplumsal yapının oluşması için yeterli değildir; toplumsal yapı kendisini oluşturan öğelerin karşılıklı ilişkileriyle varlık kazanır.

Bu parçadan hareketle ulaşılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplum, pek çok unsurun yer aldığı karmaşık bir yapıdır.
- B) Toplumsal yapı, bireylerin sosyal ilişkilerinin bir bütünüdür.
- C) Toplumsal gruplar, toplumsal yapının en temel birimini oluşturur.
- D) Toplumsal yapının sahip olduğu özellikler her toplumda farklılık gösterir.
- E) Toplumsal yapı varlığını, öğelerini bir arada tutmayı sağlayan etkileşime borçludur.

5. Aşağıdakilerden hangisi toplumu oluşturan unsurlar içerisinde yer almaz?

- A) Belli bir toprak parçası üzerinde yaşanması
- B) Bireylerinin birlikte yaşama isteği taşıması
- C) Farklı sosyal sınıfların var olması
- D) Bireylerinin birbirlerinin varlığından haberdar olması
- E) Bireyler arasında düzenli ve karşılıklı ilişkilerin var olması

6. Braudel'e göre tarih ile sosyoloji bir kumaşın iki yüzü gibidir. Tarih olayları yer ve zaman belirterek açıklarken, o toplumun yapısını mutlaka dikkate almalıdır. Tarih belgelere bakarak toplumsal dinamikleri göz önünde bulundurmalı, sosyoloji ise toplumu anlamak için geçmişten günümüze bütünsellik içinde problemleri ele almalıdır. Sosyoloji, genelleme yapmaktan ziyade geneli görmek için geçmişten günümüze toplumun tarihsel serüvenini anlamaya çalışır.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Tarih ve sosyolojinin yöntemi aynıdır.
- B) Tarihte olgu, sosyolojide olay önemlidir.
- C) Tarih bilimken, sosyoloji değildir.
- D) Tarih ve sosyoloji birbirini etkiler.
- E) Tarih genelleme yapabilir.

Sosyolojiye Giriş

7. A. Comte 1789 Fransız İhtilali ile Avrupa'nın siyasal ve toplumsal yapısında meydana gelen büyük yıkımı ele almış, "Pozitif Felsefe Dersleri" adlı eserinde ilk kez sosyoloji adını kullanmış ve toplumun bilimsel temellere göre reformdan geçirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin ortaya çıkışına dayanak oluşturur?

- A) Toplumsal değişimin gerekliliği
B) Toplumsal sorunlara bilimsel yollardan çözüm arama
C) Toplumsal yapıyı bütünsel olarak inceleme
D) Farklı bilimlerin bulgularından yararlanma
E) Toplumsal olayları analiz etme

8. Durkheim sosyolojinin bilimsel bir disiplin olması için benimsenmesi gerekli olan ilkeleri belirleyen kurucu sosyologlardandır. O, toplumu istikrara kavuşturacak pratik çalışmalara yönelmiş, sosyolojinin felsefeden ve spekülâtif düşüncelerden tamamen ayrılmasını sağlamıştır.

Parçadan yola çıkılarak Durkheim'in sosyolojiye katkısı hakkında aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) Pozitif bir bilim olmasını sağlaması
B) Toplumsal problemlerin tanımlanmasına yardımcı olması
C) Başka bilimlerin verilerinden yararlanmasını sağlaması
D) Sosyal problemlere uygun araştırma yöntemleri geliştirmesi
E) Sosyal olguların bireysel farklılıklarla açıklamasını sağlaması

9. Bireylerin belirli konulardaki ilgi, duygu, düşünce, tutum ve önerilerini tespit etmek üzere önceden hazırlanarak kâğıda dökülmüş soruların, soru formu halinde uygulanması ile gerçekleşen veri toplama tekniğidir. Bu teknikte geniş gruptan kısa sürede bilgi toplanabilir. Genellikle kamuoyu araştırmalarında kullanılır.

Parçada açıklaması yapılan veri toplama tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Örnek olay incelemesi
B) Sosyometri
C) Monografi
D) Gözlem
E) Anket

10. Le Play, Avrupa'daki işçi ailelerini araştırma konusu olarak seçmiş ve bilimsel yöntemler kullanarak derinlemesine incelemeler yapmıştır. Bu aile tiplerinden elde ettiği verilerden hareketle tüm işçi aileleri için genellemelere ulaşmaya çalışmıştır.

Le Play'in kullanmış olduğu araştırma yöntem ve tekniği aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Analoji - Anket
B) Tümdengelim - Sosyometri
C) Tümevarım - Görüşme
D) Tümevarım - Monografi
E) Tümdengelim - Monografi

11. Sosyolojik araştırmaların amacı; "Ne oldu? Her yerde oldu mu? Zaman içinde tekrarlandı mı? Bu olayların altında yatan sebepler nelerdir?" gibi sorulardan hareket ederek hipotezler kurup, olay ve olgularla ilgili doğru sonuçlara ulaşmaktır. Fakat doğa bilimlerindeki gibi sosyal olayları laboratuvar ortamına taşımak ve kural koyucu sonuçlara ulaşmak mümkün değildir.

Bu parçada sosyolojik araştırmalarda karşılaşılan aşağıdaki problemlerden özellikle hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Toplumsal olayların tekrarlanmaması
B) Toplumsal olayların tek bir nedenle açıklanamaması
C) Toplumsal olayların çok sebepli ve değişken olması
D) Toplumsal olaylarla ilgili deney yapmanın imkânsız olması
E) Toplumsal olayları değer yargılarından bağımsız araştırmanın güç olması

12. I. Kültür ve medeniyet arasındaki benzerlik ve farklılıklar üzerinde durmuştur.
II. İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Kürsüsü'nü kurmuştur.
III. Le Play'in sosyolojik düşüncelerini Türk toplumuna uyarlamıştır.

Verilenlerden hangileri Ziya Gökalp'in sosyolojiye katkıları arasında gösterilemez?

- A) Yalnız I.
B) Yalnız III.
C) I ve II.
D) I ve III.
E) I, II ve III.

Birey ve Toplum - 1

1. I. Toplumsal değerleri özümseme
II. Uyumlu ve dengeli ilişkiler geliştirebilme
III. Toplumsal çevreye hazırlanma ve toplumla bütünleşebilme

Verilen özellikler aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A) Sosyalleşme
- B) Sosyal norm
- C) Sosyal kontrol
- D) Sosyal statü
- E) Sosyal prestij

2. Sosyalleşme, bireyin içinde yaşadığı toplumun kültürünü tüm öğeleriyle birlikte öğrenmesi ve benimsemesidir. Sosyalleşme sürecinde bireyler doğumdan başlayarak hayat boyu neler yapıp yapmamaları gerektiğini, toplumsal kuralları, gelenekleri ve değer yargılarını öğrenir.

Parçadan hareketle sosyalleşme ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Sürekli dir.
- B) Bireyin topluma uyum sürecidir.
- C) Kültürel değerlere bağımlı gerçekleşir.
- D) Bireyin tek başına gerçekleştirdiği bir süreçtir.
- E) Bireyin toplumsal değer ve birikimlerini kazanma sürecidir.

3. Sosyalleşme sürecini etkileyen unsurlarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Okul, resmi ve örgütlü bir sosyalleşme kurumudur.
- B) Arkadaş grupları, bireye özgür bir sosyalleşme ortamı sunar.
- C) Sosyalleşmeyi sağlayan unsurlar her bireyde aynı etkiyi yapar.
- D) Aile, bireyin sosyalleşmesini sağlayan ilk ve en önemli kurumdur.
- E) Her birey öncelikle ait olduğu toplumun kültürünü kazanarak sosyalleşir.

4. Sosyalleşme unsurlarıyla bireyler dünya görüşünü, tutum ve davranışlarını şekillendirerek sosyal davranış becerileri kazanırlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bireyin sosyalleşme becerilerine örnek olamaz?

- A) Yeni değerler kazanma
- B) Toplumsal değerleri özümseme
- C) Uyumlu ve dengeli ilişkiler kurabilme
- D) Sosyal sorumlulukları yerine getirme
- E) Başkalarının fikirlerine kapalı olma

5. Sosyalleşme denilince akla bireyin çocukluk ve gençlik dönemleri gelmektedir. Bu dönemlerde birey hızlı ve yoğun bir sosyalleşme süreci yaşamaktadır ancak hayatını huzur evinde sürdürmeye karar veren bir yaşlı birey de daha önce tanımadığı bir ortama girerek norm ve değerlerini öğrenebilir.

Bu parçadan hareketle sosyalleşme ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Hoşgörü kültürünü geliştirir.
- B) Toplumun sürekliliğini sağlar.
- C) Hayat boyu devam eder.
- D) Birey statü ve rolleri sayesinde sosyalleşir.
- E) Toplum içinde farklı kuşakların birbiriyle etkileşimini sağlar.

6. Aşağıdakilerden hangisi sosyalleşmeyle edinilen gençlik döneminin en belirgin kazanımıdır?

- A) Kalıcı ilişkiler kurma
- B) Toplumsal rolleri model alma yoluyla öğrenme
- C) Bağımsız karar alarak kişilik ve kimlik oluşturma
- D) Arkadaş ilişkilerinde özverili olma
- E) Sosyal ilişkileri sosyal konumlar ve meslekler aracılığıyla gerçekleştirme

Birey ve Toplum - 1

7. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal statülerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Aynı anda birden fazla statü bir kişide bulunabilir.
- B) Bireyin toplum içinde sahip olduğu konumudur.
- C) Her statünün kendine ait bazı özellikleri vardır.
- D) Bireyin sahip olduğu statüler zamanla değişebilir.
- E) Statülere yüklenen değerler tüm toplumlarda aynıdır.

8. Gündelik yaşam bir tiyatroya benzer. Her oyuncuya senaryoda bir yer verilir ve yapması gereken davranışlar beklenir. Tiyatro oyununda olduğu gibi toplumda da bireylerin belli bir konumu vardır ve buna bağlı davranışları yerine getirmeleri beklenir.

Bu parçada açıklanan kavramlar aşağıdakilerden hangileridir?

- A) Anahtar rol – anahtar statü
- B) Toplumsal statü – toplumsal rol
- C) Toplumsal rol – toplumsal prestij
- D) Toplumsal değer – toplumsal statü
- E) Toplumsal statü – toplumsal prestij

9. Toplumsal yapı karmaşık ilişkilerden kuruludur ve bireyler birden fazla statüye sahiptir. Bireye bu statülerin bir kısmı doğuştan verilmiştir, bir kısmını ise birey sonradan kazanmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğuştan verilmiş statüye örnek olabilir?

- A) Erkek ya da kadın olmak
- B) Anne ya da baba olmak
- C) Meslek sahibi olmak
- D) Öğrenci olmak
- E) Zengin olmak

10. Evlat, baba ve öğretmen statülerine sahip bir bireyin, babasına saygı ve hürmet, çocuğuna sevgi ve ilgi, öğrencilerine ise eğitici ve öğretici davranışlar göstermesi beklenir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşılır?

- A) Her statü farklı rolleri beraberinde getirir.
- B) Statülerin artmasıyla birey rol çatışması yaşar.
- C) Statülerin önem dereceleri birbirinden farklıdır.
- D) Birey gerçekleştirdiği roller ile statülerini pekiştirir.
- E) Toplumsal yapıda statüler karmaşık bir hal almıştır.

11. Kimi mesleklere daha fazla ilgiyle yaklaşıldığını gören çocuklar doktor, sanatçı, sporcu gibi mesleklere sahip olmak isterler ya da böyle bir isteğe toplum tarafından yönlendirilirler. Bunun nedeni toplumun her statüye aynı saygınlığı göstermemesidir.

Buna göre toplumun her statüye farklı anlam yüklemesi aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Rol pekişmesi
- B) Anahtar statü
- C) Rol çatışması
- D) Toplumsal prestij
- E) Toplumsal rol

12. Toplum her zaman aynı statüye sahip bireylere aynı saygınlığı göstermez. Toplumsal prestij maddi ve mesleki kaynaklı olduğu kadar, bireyin toplumda oluşturduğu kişisel saygınlığına da bağlıdır.

Bu parçada toplumsal prestij ile ilgili vurgulanan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireyin saygınlığını sahip olduğu anahtar statüsü belirler.
- B) Bireyin sahip olduğu statü ile saygınlığı arasında güçlü bir bağ vardır.
- C) Bireylerin yalnızca toplumda elde ettikleri makam ve mevkilerine göre belirlenir.
- D) Toplumdan topluma ve aynı toplumda zamanla değişiklik gösterir.
- E) Bireyin kişisel özellikleri ve davranışlarıyla toplumda oluşturduğu imaja bağlıdır.

Birey ve Toplum - 2

1. Bireyler toplum içinde uyumlu yaşayabilmek için o toplumun değerlerini benimseyerek belirli tarzda düşünce, tutum ve davranış geliştirir. Bu durum zamanla bireyleri belli biçimde davranmaya zorlar.

Buna göre bireyleri belli biçimde davranmaya zorlayan kurallar bütünü aşağıdakilerden hangisi ile tanımlanır?

- A) Toplumsal prestij
- B) Toplumsal rol
- C) Toplumsal norm
- D) Toplumsal statü
- E) Toplumsal değişim

2. - - - - , belli bir toplumda ya da toplumsal grupta oluşan, ortaklaşa kabul gören düşünce ve kuralları uygulama biçimlerini yansıtan ölçütlerdir.

Verilen ifadede boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi yazılırsa doğru olur?

- A) Toplumsal değişim
- B) Toplumsal norm
- C) Toplumsal değer
- D) Toplumsal yapı
- E) Toplumsal çevre

3. Bir toplumun varlığını sürdürebilmesi, kişiler veya gruplar arasındaki ilişkileri sağlayabilecek ve koruyabilecek normlar yaratmasına bağlıdır. Kişiler bilinçli veya bilinçsiz şekilde bu kurallar sayesinde nasıl davranmaları gerektiğini öğrenirler ve diğer kişilerin de belirli durumlarda nasıl bir tutum ve davranış sergileyeceklerini tahmin edebilirler.

Bu parçada toplumsal normun aşağıdaki hangi özelliği vurgulanmıştır?

- A) Yazılı ve yazısız olabilmesi
- B) Belirli bir yaptırım gücüne sahip olması
- C) Sosyalleşme yoluyla bireylere aktarılması
- D) Bireyleri benzer davranışlar göstermeye yöneltmesi
- E) Toplumdan topluma ve aynı toplumda zamanla değişmesi

4. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal değer yargılarının özelliklerinden biri değildir?

- A) Tarihsel süreç içinde oluşur.
- B) Bireyin davranışlarına yön verir.
- C) Toplumun maddi unsurlarını içerir.
- D) Genellikle ahlak ve inançlara dayanır.
- E) Birey davranışlarını değerlendiren bir ölçüdür.

5. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal kontrolün işlevlerinden biri değildir?

- A) Toplumda belirli bir düzen ve uyum sağlar.
- B) Toplumsal kurallara uyma konusunda baskı oluşturur.
- C) Toplumsal ilişkilerin karşılıklı uyumunu sağlar.
- D) Toplumda bireylerin istediği gibi davranmalarına olanak sağlar.
- E) Toplum içinde bireylerin benzer davranışlar sergilemesine sebep olur.

6. Birey için sadece içinde bulunduğu toplumun değer ve normlarını bilmek yeterli değildir. Hayatta her an bizi nelerin beklediğini bilemeyiz. Babasının yurt dışı tayini nedeniyle yeni bir okula başlayan öğrenci, eski ortamındaki birçok kazanımlarını yeni ortamında bulamayacaktır. Dolayısıyla yeniden bir sosyalleşme sürecine giren bireye katıldığı ortam yeni davranış örüntüleri dayatabilecektir. Birey hiç dilini bilmediği bu yabancı ülkeye uyum sağlama sürecinde oldukça zorlanacak, belli zaman direnç gösterecek ancak uzun bir zaman sonunda belki de eleştirdiği şeyleri kendisi yapmaya başlayacaktır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Her toplumun değer yargısı ve yaşam kalıpları farklıdır.
- B) İnsan yeni bir kültürle karşılaştığında kültürel şok yaşar.
- C) İnsan kendi kültürünü ve alışkanlıklarını değiştirirken zorlanır.
- D) Her toplum, içinde yaşayan bireye değer aktarımında bulunur.
- E) İnsan yeni ortamlara kolay uyum sağlayabilen bir varlıktır.

Birey ve Toplum - 2

7. Gündelik hayatta toplumsal ilişkilerin iş birliği ve uyum içerisinde sürdürülebilmesi, bireylerin sosyalleşme sürecinde toplum tarafından öğretilmiş olan değer ve normlara uygun bir şekilde hareket etmesine bağlıdır. Örneğin saldırganlık yalnızca kınanması gereken kötü bir davranış değil, aynı zamanda toplumsal düzeni ve güvenliğini sarsabileceği için caydırıcı yaptırımları da gerektiren bir davranıştır. Bu nedenle toplum bireylere saldırgan davranmanın kötü bir davranış olduğunu öğretmekle yetinmez, saldırganlığa karşı somut, önleyici ve cezalandırıcı mekanizmalar da geliştirir.

Bu parçada toplumsal kontrolün aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Toplumdan topluma ve aynı toplum içerisinde zamanla değişir.
B) Toplumsal norm ve toplumsal değerleri birer araç olarak kullanır.
C) Bireylere kendi üzerinde bir otoritenin var olduğunu kabul ettirir.
D) Her toplumda görülür.
E) Toplumun düzenini ve devamını sağlar.
8. Bir toplumda toplumsal kontrol mekanizmaları ne kadar güçlü olursa olsun bazı bireyler norm dışı davranışlar sergileyebilir yani o toplumda egemen olan gelenek, örf, adet ya da yazılı kurallara aykırı hareket edebilir.

Paragrafta verilen açıklama aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Gayri resmî kontrol
B) Toplumsal sapma
C) Toplumsal norm
D) Toplumsal statü
E) Toplumsal değer
9. Gündelik hayatta bireyin sahip olduğu statü ve rolün başka bir bireyin sahip olduğu statü ve rollerle ilişkisi vardır. Örneğin bir okulda öğretmenseniz ilişki kuracağınız insanlar öğrencileriniz, velileriniz, meslektaşlarınız ve okul idarecileriniz olacaktır. Ancak müşteri olarak girdiğiniz bir marketteki kasiyer karşısında bir müşterisiniz.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Her statünün en az bir rolü vardır.
B) Sosyal statüler kişilere göre değişebilir.
C) Toplumun statülere verdiği değer farklıdır.
D) Toplumsal statüler davranışlar üzerinde etkilidir.
E) Statü ve roller karşılıklı ilişki içerisinde anlamını bulur.

10. Toplumsal sapma, toplumun değer ve normlarına aykırı davranıştır. Ancak kötü olan bir durumu daha iyi hale getirmek için gerçekleştirilirse buna olumlu sapma denir. Örneğin insanların kölelik sistemine başkaldırması bir sapmadır fakat bu sapma sonucunda insanların özgürlüklerine kavuşması iyi bir durum olduğu için olumlu bir sapmadır.

Buna göre toplumsal sapma ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Olumlu sapma her zaman toplumların aleyhine gerçekleşir.
B) Olumlu sapma toplumsal değişime de işaret eden bir kavramdır.
C) Olumsuz sapmayı toplumun büyük çoğunluğu kabul etmeyebilir.
D) Olumsuz sapma daha çok siyaset, bilim ve sanat gibi alanlarda meydana gelir.
E) Toplumsal kontrol mekanizmalarının güçlü olması sapma davranışlarına sebep olabilir.

11. Normların türüne bağlı olarak toplumsal kontrolün biçimi ve otoritesi değişmektedir. Yazısız normlarla ilgili kontrol kınama, ayıplama, dışlama şeklinde gerçekleşirken; yazılı normlarla ilgili kontrol para ya da hapis cezası, hak mahrumiyetleri ya da toplumsal hizmetlerde çalıştırılmama şeklinde olabilir.

Buna göre toplumsal kontrol ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Yazılı olmayan normların kontrolü, resmi normlar ile sağlanır.
B) Toplumsal normlar birey davranışlarını sınırlayan somut ölçütlerdir.
C) Yazılı olmayan normlarda kontrol, toplum tarafından gerçekleştirilir.
D) Yazılı normların kontrolü devletin resmi organları tarafından yerine getirilir.
E) Kontrol toplumsal ilişkilerin uyum ve iş birliği içinde sürdürülmesi için önemlidir.

12. Modern toplumlarda kentlerin güvenlik sorunu kamuoyunu giderek daha çok meşgul etmektedir. Kapkaç, gasp, adam öldürme gibi günlük yaşamda etkisi daha derinden hissedilen suçlardaki artış, toplumda tedirginliği artırmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kentlerdeki toplumsal sapma davranışlarının artmasının bir nedeni olamaz?

- A) Toplumsal dayanışma bilincinin artması
B) Nüfus yapısının kalabalık ve heterojen olması
C) İşsizlik oranının artması
D) Toplumsal değerlerin zayıflaması
E) Toplumsal denetimin zayıflığı

Toplumsal Yapı

1. Toplumsal yapı, bireyler ve gruplar arası ilişkilerle başlayan, kurum ve kuruluşların oluşmasıyla devam eden dinamik bir süreçtir. Kurumlar, toplumsal yapının ana gövdesini, başka bir deyişle omurgasını oluşturur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal yapı içerisinde yer alan kurumlardan biri değildir?

- A) Ekonomi
- B) Aile
- C) Din
- D) Siyaset
- E) Gelenek

2. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal yapıyı meydana getiren maddi unsurlara örnektir?

- A) Normlar
- B) Değerler
- C) Statü ve roller
- D) Sosyal ilişkiler
- E) Yerleşim biçimleri

3. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal yapı ile ilgili söylenişinde yanlış olur?

- A) Toplumsal yapıyı oluşturan unsurlar değişime kapalıdır.
- B) Temelinde sosyal ilişkiler, değerler ve normlar vardır.
- C) Toplumsal bütünlüğün kendine özgü biçimlenişidir.
- D) Her toplumun yapısı kendine özgüdür.
- E) Ögelerinden birinde meydana gelen değişme ve gelişme diğerlerini de etkiler.

4. Merkezleri yerleşme ve oturma açısından çekici olmayan, bu nedenle nüfusun genellikle merkez kenarında yaşadığı bir yerleşim tipidir. Çevresindeki bölge ve bu bölgenin içindeki şehirlere ekonomik, teknolojik ve kültürel bakımdan egemen olan büyük merkezlerdir.

Bu parçada hakkında açıklama yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Metropol
- B) Köy
- C) Fiziki yapı
- D) Kültürel yapı
- E) Millet

5. Aynı hedefe ulaşma arzusunda olan insanlar belli bir mücadeleye girerler. Temel amaçları karşı tarafa üstün gelecek belirli bir hedefe ulaşmaktır. Örneğin spor yarışmaları ya da okul birinciliğini elde etmek için yarışan öğrenciler..

Verilen açıklama aşağıdaki etkileşim tiplerinden hangisi ile ilgilidir?

- A) Mübadele
- B) İş birliği
- C) Rekabet
- D) Çatışma
- E) Uyum

6. Bireylerin toplum içinde hak ve ödevlerini, yetki ve sorumluluklarını göz önüne alarak hiyerarşik bir biçimde derecelendirilmesidir. Bu derecelendirmede temel alınan; statü, servet, prestij, yaşam biçimi, meslek ve eğitim düzeyi gibi ölçütlerdir.

Parçada açıklaması verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal yapı
- B) Toplumsal gelişme
- C) Toplumsal değişme
- D) Toplumsal hareketlilik
- E) Toplumsal tabakalaşma

Toplumsal Yapı

7. Günümüzde sanayileşmeyle birlikte toplumlarda büyük değişimler meydana gelmiş, eşitlik ve özgürlük düşünceleri önem kazanmış, insan hak ve özgürlükleri devletler tarafından tanınıp korunmuştur. Bu durum toplumlarda açık sınıf sisteminin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Mal varlığı, değer yargıları bakımından nüfusun diğer kesimlerinden farklı kabul edilen insanlardan oluşan kapalı tabakalaşma yerini açık sınıf tabakalaşmasına bırakmıştır.

Parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Tabakalaşma doğal düzenin gereğidir.
- B) Üretim biçimindeki değişimler tabakalaşmayı etkiler.
- C) Açık sınıf tabakalaşmasında özgürlükler kısıtlıdır.
- D) Eğitim düzeyinin yükselmesi sınıf farklılıklarını belirginleştirir.
- E) Açık sınıf tabakalaşması genellikle geleneksel toplumlarda görülür.

8. Aşağıda toplumsal tabakalaşma ile ilgili verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Orta tabaka, az gelişmiş toplumlarda geniş bir yer tutar.
- B) Gelişmiş toplumlarda kapalı toplumsal tabakalaşması vardır.
- C) Açık sınıf tabakalaşması genellikle geleneksel toplumlarda görülür.
- D) Gelişmiş ülkelerin tabakalaşma piramidinde alt tabaka dar bir yer tutar.
- E) Sanayileşmiş toplumlarda tabakalar doğumla kazanılan statüler tarafından belirlenir.

9. Dikey hareketlilik, bireylerin tabakalar arasında aşağıdan yukarıya ya da yukarıdan aşağıya doğru yaptığı hareketliliktir.

Buna göre dikey hareketlilik ile bireyin aşağıdaki koşullarından hangisinde değişme olması beklenmez?

- A) Statü ve rolleri
- B) Saygınlığı
- C) Yaşam koşulları
- D) Akrabaları
- E) Gelir düzeyi

10. Bir toplumda alt tabakada yer alan bir aile üyesinin üst tabakaya geçme imkânı çeşitli sosyo-ekonomik koşullara bağlıdır. Bu koşulların en önemlileri fırsat eşitliği, rekabet, engellerin kaldırılması ve eğitim imkânlarıdır. Açık sınıf tabakalaşması olan toplumlar, bu türden dikey hareketliliğe olanak verir.

Buna göre toplumsal hareketlilik ile ilgili aşağıdaki-lerden hangisi söylenemez?

- A) Çağdaş toplumlar bireye fırsat eşitliği sağlar.
- B) Eğitim olanakları dikey hareketlilik için önemlidir.
- C) Bireylerin genetik özellikleri tabakalar arası geçişlerde etkilidir.
- D) Çağdaş toplumlarda tabakalar arası geçiş mümkündür.
- E) Çağdaş toplumlarda bireylerin doğuştan getirdikleri statüler tabakalar arası geçişlerde etkili değildir.

11. Aynı tabaka içinde gerçekleşen yer değişiklikleridir. Bu değişiklik bireylerin gelir düzeylerinde, saygınlıklarında ve yaşam biçimlerinde önemli farklılıklara sebep olmaz.

Bu açıklama aşağıdaki kavramlardan hangisine karşılık gelir?

- A) Dikey hareketlilik
- B) Yatay hareketlilik
- C) Toplumsal değişim
- D) Açık sınıf tabakalaşması
- E) Yarı kapalı tabakalaşma

12. Bireylerin gelir düzeylerinde, saygınlıklarında ve yaşam biçimlerinde belirgin ve önemli değişikliklere neden olan, alt tabakadan üst tabakaya, üst tabakadan da alt tabakaya geçiş biçimindeki değişimlerdir. Örneğin bir memurun genel müdür olması, bir fabrika sahibinin iflas edip işçi olması..

Bu parçada hakkında açıklama yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dikey hareketlilik
- B) Yatay hareketlilik
- C) Toplumsal değişim
- D) Kapalı tabakalaşma
- E) Toplumsal gelişme

Toplumsal Değişme ve Gelişme - 1

1. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal değişimin özelliklerinden biri değildir?

- A) Değişme her toplum için geçerli bir olgudur.
- B) Değişme toplumun bütün kurumlarında görülebilir.
- C) Değişme sürekli iyi ve olumlu yönde gerçekleşmez.
- D) Değişim sanayileşmiş toplumlarda daha yavaştır.
- E) Toplumun farklı ögelerindeki değişme birbirini etkiler.

2. Bugün gelişmiş bazı ülkelerde kendini yenileyebilme sıkıntısı yaşanmaktadır. Nüfusun yaşlanması emeklilik yaşının yükselmesini; iş gücünün azalması ise yabancı ülkelere nitelikli nüfus transfer etme zorunluluğu gibi bazı sorunları beraberinde getirmektedir. Bu sorunlara çözüm bulma arayışları da toplumsal değişmeye neden olabilmektedir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Az gelişmiş ülkelerde toplumsal değişim önemli bir sorun haline gelmiştir.
- B) Toplumsal değerlerdeki değişme, toplumsal değişimi hızlandırır.
- C) Kültürel yapının değişmesi toplumsal değişimin göstergesidir.
- D) Bilim ve teknolojinin hızla gelişmesi toplumsal değişmeyi olumsuz yönde etkiler.
- E) Nüfusun yapısı toplumsal değişimin dinamik bir gücüdür.

3. Bir bölgenin ılıman ya da kurak olması, su kaynaklarına uzaklığı ya da yakınlığı, dağlık ya da ova olması o bölgedeki insanların yaşam biçimlerine doğrudan etki eder. Örneğin Avustralyalı Aborjinler evcilleştirmeye uygun hayvanların ve tarım yapmaya uygun bitkilerin olmadığı bir kıtada yaşadıklarından dolayı avcı ve toplayıcı olarak kalmışlardır.

Bu parçada ifade edilen toplumsal değişmeyi etkileyen unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilim ve teknoloji
- B) Nüfus
- C) Fiziki çevre
- D) Modernleşme
- E) Kitle iletişim araçları

4. Aşağıdakilerden hangisi modern toplumların özelliklerinden biri değildir?

- A) Statüler daha çok bireysel çabayla kazanılır.
- B) Toplumsal değişimin hızı yavaştır.
- C) Toplumsal kontrol daha çok yasalarla sağlanır.
- D) Toplumsal ilişkilerin niteliği daha çok ikincildir.
- E) Pozitif bilim ve sanayi ön plandadır.

5. Keşifler ve icatlar insanların hayatlarına yepyeni ufuklar açar. Örneğin buhar makinesinin icadı geleneksel toplumların yapısını değiştirerek sanayileşme sürecini hızlandırmıştır. Bugün ise internetin ya da cep telefonlarının toplumsal ilişkiler üzerinde ne kadar etkili olduğu, herkesin bildiği ve deneyimlediği bir durumdur. Her yeni keşif ve icadın toplumsal yaşamın bir parçası olacak şekilde benimsenip yaygınlaştığı andan itibaren toplumsal hayatta ekonomik ve sosyal değişimlere yol açması kaçınılmazdır.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

- A) Teknolojik gelişmeler toplumsal ilişkileri olumsuz yönde değiştirmiştir.
- B) İnternet ve cep telefonu toplumsal değişimin en etkili aracıdır.
- C) Teknolojik gelişmeler, toplumsal değişimin itici gücü olmuştur.
- D) Geleneksel toplumlarda teknolojik gelişmeler değişimi daha az etkilemiştir.
- E) Modern toplumlar teknolojik gelişmeleri daha hızlı benimsemiştir.

6. Değişim bütün toplumlarda görülür. Fakat değişimin hızı toplumlara göre farklılık gösterebilir. Sosyologların yapmış olduğu karşılaştırmalı toplumsal değişme ve modernleşme araştırmaları toplumsal değişimin bütün toplumlarda aynı hızda ve şekilde olmadığını göstermektedir.

Buna göre toplumsal değişme ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Değişim kaçınılmaz bir süreçtir.
- B) Her toplum değişmeden farklı şekillerde etkilenir.
- C) Değişimin hızı toplumdan topluma farklılık gösterir.
- D) Değişim faktörleri her toplumda aynı etkiye sahiptir.
- E) Her toplumda değişime etki eden unsurlar farklı olabilir.

Toplumsal Değişme ve Gelişme - 1

7. • Tıbbi ilerlemelerin insan ömrünü uzatması ve ölüm oranlarının azalması nüfus yapısını değiştirmiştir.
- Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması gruplar arası iletişimi kolaylaştırmıştır.
  - Sanayi toplumlarında etkin olarak görev almak isteyen bireyler hayatları boyunca devam eden bir eğitim sürecinin içine girmişlerdir.

Bu düşüncelerden hareketle aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bilimsel ve teknolojik gelişmeler toplumu pek çok konuda etkiler.
- B) Teknolojik gelişmeler, toplumların devamını sağlar.
- C) Eğitim, teknolojinin gelişmesiyle birlikte uzun bir süreç halini alabilir.
- D) Nüfus yapısı bilimsel gelişmelerden etkilenir.
- E) Teknolojik araçların toplumlara etkileme gücü vardır.

8. **Aşağıdakilerden hangisi toplumsal değişmeye neden olmaz?**

- A) Kırsal kesimden kentlere hızlı bir göç yaşanması
- B) Bilgiye dayalı teknolojik ürünlerin yaygınlaşması
- C) Büyük ticari işletmelerin sayısının artması
- D) Kırsal alanda tarımsal üretim yapılması
- E) Demokrasi ve insan haklarının gelişmesi

9. Bilimin gelişmesi modern bakış açısının eleştirel ve yenilikçi niteliğinin ortaya çıkışına katkıda bulunmuştur. Artık gelenek ya da alışkanlıkların, eskiden beri sahip oldukları otoriteden dolayı kabul edilmesi gerektiğini varsaymıyoruz. Tam tersine, yaşama biçimlerimizi giderek artan bir biçimde rasyonel bir temele oturtma ihtiyacı hissediyoruz.

Bu parçada toplumsal değişmeyi etkileyen hangi faktöre vurgu yapılmaktadır?

- A) Kültürel faktör
- B) Fiziki çevre
- C) Kitle iletişim araçları
- D) Demografik faktör
- E) Ekonomik faktör

10. İnsanoğlu akli sayesinde doğayı kendi ihtiyaçları için kullanmayı öğrenmiştir. Önceleri gideceği yere yürüyerek giden insanlar kendinden daha güçlü ve hızlı koşan hayvanları evcilleştirmiş ve kullanmıştır. Zamanla tekerleği icat etmiş, otomobili, uçağı son olarak uzay araçlarını yapmıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumsal gelişmeler sorunlara çözüm getirdiği gibi yeni toplumsal sorunlar yaratabilir.
- B) Toplumsal değişmeler uygun toplumsal koşullarda gerçekleşir.
- C) Toplumsal gelişmeler toplumdaki farklılıkları gösterir.
- D) Toplumsal ilerleme zamana yayılarak aşama aşama gerçekleşir.
- E) Olumsuz tepkiler yeniliklerin yaygınlaşmasını engeller.

11. Gelişmekte olan ülkeler, ekonomik, siyasal, toplumsal ve kültürel bakımdan sanayileşmiş ülkeler modelini benimseyip onlara benzemeye çalışabilirler.

Bu açıklama aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilgilidir?

- A) Küreselleşme
- B) Toplumsal hareketlilik
- C) Modernleşme
- D) Bütünleşme
- E) Toplumsal çözümler

12. Sanayileşme ile birlikte büyük toplumsal değişmeler yaşanmıştır. Bununla birlikte tarımda makineleşme köy toplumsal yapısında önemli değişmelere de neden olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sanayileşmenin oluşturduğu değişimler arasında gösterilemez?

- A) Köyden kente göç hızlanmıştır.
- B) Tarıma dayalı ilişkiler çözülmeye başlamıştır.
- C) Geniş aile yapısı çekirdek aile yapısına dönüşmüştür.
- D) Eğitim ve siyaset kurumları önem kazanmıştır.
- E) Geleneklere ve göreneklere bağlılık artmıştır.

Toplumsal Değişme ve Gelişme - 2

1. Modernleşme geleneksel toplumdaki modern toplum tipine doğru evrilen bir toplumsal değişim sürecidir.

Buna göre modernleşme ve toplumsal değişime etkileri bağlamında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Modern bakış açısı, eleştirel ve yenilikçi düşüncenin ortaya çıkışına katkı sağlamıştır.
- B) Modernleşme, bütün dünyada kültürel değişime ortam hazırlamıştır.
- C) Modernleşme ile birlikte genç nüfus oranı artmıştır.
- D) Modernleşme insan hak ve özgürlüklerine hassasiyet, şehirleşme ve meslekte profesyonelleşme gibi dinamikleri ön plana çıkarmıştır.
- E) Modernleşme ile az gelişmiş ülkeler, ileri derecede endüstrileşmiş ülkeler modeline uygun biçimde değişme sürecine girebilmektedir.

2. Küreselleşme sosyolojik, ekonomik, kültürel ve siyasal anlamda dünyaya açılma ve dünya ile bütünleşme olarak da tanımlanabilmektedir. Özellikle bilginin tüm dünya ile paylaşılması ve yayılması küreselleşme olgusunun ortaya çıkmasında temel etkenlerden biri olmuştur. Günümüzde bilişim teknolojilerinin ucuzlaması ve yaygınlaşması bilgi akışını hızlandırmış, zaman, mekân ve mesafe algılarını değiştirmiştir.

Buna göre küreselleşmenin toplumsal değişime etkisi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Küreselleşme gelişmekte olan toplumları olumsuz yönde etkilemiştir.
- B) Küreselleşme uluslararası alanda ortak değerler oluşturur.
- C) Küreselleşme toplumların değişim hızını artırmıştır.
- D) Toplumları geliştiren en önemli etkenlerden biri evrensel bilgidir.
- E) Küreselleşme toplumların siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik yönlerden değişmesine sebep olur.

3. I. Gelişmiş iş bölümüne sahiptir.
II. Birincil ilişkiler hâkimdir.
III. Toplumsal baskı fazladır.
IV. Kazanılmış statüler ön plandadır.

Verilen özelliklerden hangileri modern topluma aittir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I ve IV.
- E) III ve IV.

4. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler uluslararası siyasal, toplumsal ve kültürel ilişkilerde etkileşim yaratır. Özellikle üretim ve ticaretin ulusal sınırları aşan bir düzeye erişmesi dünya ölçeğinde insanlar arası ilişkileri yakınlaştırmıştır. Böylelikle bir yandan dünya toplumlarının birbirine benzemesi, buna bağlı olarak da tek bir küresel kültürün ortaya çıkması söz konusuysen, diğer yandan da toplumların kendi farklılıklarını tanımlama süreci yaşanmaktadır.

Bu parçada üzerinde durulan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal çözülme
- B) Modernleşme
- C) Toplumsal değişme
- D) Küreselleşme
- E) Toplumsal bütünlük

5. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin küreselleşmeye etkisi düşünüldüğünde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnternet ve cep telefonu kullanımı küreselleşmeyi derinleştirmiş ve hızlandırmıştır.
- B) Bilgi ve iletişim teknolojileri insanlar arasında yakınlaşmayı sağlamıştır.
- C) Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile çok sayıda insan birbirleriyle bağlantılı hale gelmiştir.
- D) Dünyada yaşanan olayların bilgisine sahip olmak insanların evrensel düşünce düzeyine ulaşmasına katkı sağlamıştır.
- E) Bilgi ve iletişim teknolojileri, toplumların kendi kültürel değerlerini daha korunaklı hâle getirmiştir.

6. Bilim, teknoloji ve sanayideki gelişmeler, toplumsal yaşamdaki değişimler, eleştirel düşünce, eleştirel ve yaratıcı bakış açısı günümüz çağdaş toplumlarının en temel özelliklerindedir.

Günümüz toplumlarında görülen bu değişimi ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Modernleşme
- B) Küreselleşme
- C) Toplumsallaşma
- D) Toplumsal gelişme
- E) Kültürel yayılma

Toplumsal Değişme ve Gelişme - 2

7. Aşağıdakilerden hangisi küreselleşmeyle birlikte ortaya çıkan olumsuz bir değişim olarak değerlendirilir?

- A) Demokrasi ve insan hakları gibi değerlerin yaygınlaşması
- B) Uluslararası ekonomik piyasa koşullarının gelişmesi
- C) Toplumların kültürel öğelerinin unutulmaya başlaması
- D) Uluslararası siyasal bütünlüğün sağlanması
- E) Uluslararası sivil toplum kuruluşlarının daha etkin rol oynaması

8. Aşağıdakilerden hangisi küreselleşmeye katkı sağlayan faktörlerden biri değildir?

- A) Bilgi ve iletişim teknolojisinde hızlı gelişmeler yaşanması
- B) Uluslararası boyut kazanmış ekonomik faaliyetlerin ön plana çıkması
- C) Devletleri ortak siyasal platformda bir araya getiren birlikteliklerin artması
- D) Toplumların kendi farklılıklarını tanımlama çabasına girişmesi
- E) Bilim ve teknolojinin gelişmesiyle modernleşmenin artması

9. Günümüzde bir mahalle marketinde bile farklı ülkelerden gelen ürünleri görebilmek mümkündür. Aynı şekilde ülkemizde yetiştirilen meyve ve sebzeler de dünyanın herhangi bir ülkesinde rahatlıkla bulunabilmektedir.

Bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

- A) Kültür emperyalizmi
- B) Sosyalleşme
- C) Kültürleşme
- D) Küreselleşme
- E) Kültür şoku

10. Küreselleşen dünyada rekabet gücüne sahip olmak için iş dünyası kendisini, daha esnek ve daha az hiyerarşik bir yapıya sahip olacak biçimde yeniden yapılandırmıştır. Üretim pratiklerini ve örgütsel kalıplarını daha esnek hâle getirmiş, buna bağlı olarak şirketlerin başka firmalarla ortaklık kurmaları yaygınlaşmış ve hızla değişen küresel piyasada iş yapabilmeleri için dünya çapındaki dağıtım ağlarına katılmaları zorunlu hâle gelmiştir.

Bu açıklama aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

- A) Teknolojik gelişmeler küreselleşmeye nasıl katkıda bulunur?
- B) Küresel ilişkiler toplumsal değer yargıları üzerinde nasıl bir etki yapar?
- C) Küresel dünyada siyasal değişimler nasıl olmalıdır?
- D) Ülkeler kendi ekonomik işleyişlerini nasıl koruyabilirler?
- E) Küresel ekonomi nasıl işler?

11. Toplumsal gelişme yalnızca ekonomik büyümeyi ifade etmez. Sosyal, kültürel ve siyasal alanda ilerleme niteliğindeki değişimleri de içeren bir kavramdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi siyasal alandaki bir gelişmeye örnek olarak verilebilir?

- A) Kişi başına düşen milli gelirin artması
- B) İnsan temel hak ve özgürlüklerinin korunması
- C) Yeni iş alanlarının ortaya çıkması
- D) Kaliteli üretim ve iş gücünün artması
- E) Büyüyen güçlü bir ekonominin olması

12. Toplumsal gelişmenin olduğu bir toplumda aşağıdakilerden hangisinin yaşanması beklenmez?

- A) Hem tarımda hem sanayide makineleşme artar.
- B) Üretim artar ve üretimin verimliliği yükselir.
- C) Kişi başına düşen ulusal gelir azalır.
- D) Eğitim ve sağlık gibi hizmetleri veren kuruluşların sayısı ve niteliği yükselir.
- E) Kültürel etkinlikler ve bunlara katılan kişi sayısı artar.

Toplumsal Değişme ve Gelişme - 3

1. Toplumsal gelişme, toplumun ekonomik, sosyal, siyasal, teknolojik ve kültürel alandaki olumlu değişimlerini ifade eder. Toplumsal yaşamın her alanında ortaya çıkan bu olumlu değişimleri gözlemlenmek mümkündür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal gelişme sonucunda gözlemlenen bir örnek olabilir?

- A) Kadın ve erkeklerin aynı meslek kollarında beraber çalışmaları
- B) Toplumun yararlanabileceği mal ve hizmetlerin miktarının azalması
- C) Toplumda sosyo-kültürel düzeyin azalması
- D) Doğuştan elde edilen statülerin toplumda artması
- E) Toplumsal tabakada orta sınıfın azalması

2. Ekonomik kalkınma ve refah düzeyinin artması, toplumsal tabakada orta sınıfın genişlemesi, fırsat eşitliğinin sağlanması, rasyonel düşüncenin egemen olması, toplumsal bütünleşmenin gerçekleşmesi, sosyal hak ve özgürlüklerin korunması gibi unsurlar olmadan bir ülkenin gelişmiş olduğu söylenemez.

Bu parçadan hareketle toplumsal gelişme ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Toplumun olumlu ya da olumsuz yönde değişimini ifade eder.
- B) Toplumsal gelişme ekonomik büyümeyle birlikte sosyal, siyasal ve kültürel gelişmeyi de kapsar.
- C) Toplumsal gelişme bütün toplumlarda farklı şekillerde gerçekleşir.
- D) Orta tabakanın güçlenmesi toplumsal gelişmenin hızını artırır.
- E) Ekonomik koşullardaki gelişmeler, toplumun yaşam standartlarını yükseltebilir.

3. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal gelişmenin göstergelerinden biri değildir?

- A) Bireylerin alım gücünün artması
- B) Toplumsal tabakalaşma sistemi içerisinde orta tabakanın genişlemesi
- C) Kaliteli ve herkes tarafından ulaşılabilir sağlık hizmetlerinin yaygınlaşması
- D) Teknolojik gelişmelerin takip edilmesi
- E) İşsizlik oranının yüksek olması

4. Toplumsal yapıdaki her unsur bir görevi yerine getirmek için vardır. Dolayısıyla her toplum sürekli ve dengeli unsurlardan meydana gelmiştir. Toplumsal yapıyı oluşturan unsurların herhangi birinde meydana gelebilecek bir aksaklık, diğer unsurları olumsuz yönde etkileyip toplumsal bütünleşmenin gerçekleşmesini engelleyebilir.

Buna göre toplumsal bütünleşme aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Toplumsal yapının gelişmesine
- B) Toplumun kültürel açıdan yozlaşmasına
- C) Toplumsal yapı unsurlarının uyumuna
- D) Toplumların ekonomik gelişmişliğine
- E) Sosyal farklılaşmanın azalmasına

5. Bir toplum ekonomik ve sosyokültürel açıdan geliştikçe üyelerini tüm farklılıklarıyla birlikte bir arada tutabilme becerisini de geliştirmeye başlar. Örneğin demokrasi kültürünün özümsemiği bir toplumda insanlar, karşılıklı hoşgörü ve kişisel haklara saygı çerçevesinde bir arada yaşayabilirler.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Toplumsal gelişme, toplumsal bütünleşme üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.
- B) Demokrasinin gelişmesi toplumsal düzenin devamlılığını sağlar.
- C) Ekonomik büyüme gelişmekte olan toplumlarda daha hızlı gerçekleşir.
- D) Bir toplumun devamı için toplumsal bütünleşme önemlidir.
- E) Ekonomik, demokratik ve sosyokültürel gelişmeler bireyin toplumsal düzene bağlılığını artırır.

6. Toplumların sürekliliği sosyal yapıdaki bütün birey ve grupların birbirini destekler şekilde tutum geliştirmesine bağlıdır.

Bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıklanır?

- A) Toplumsal etkileşim
- B) Toplumsal tabakalaşma
- C) Toplumsal gelişme
- D) Toplumsal çözülme
- E) Toplumsal bütünleşme

Toplumsal Değişme ve Gelişme - 3

7. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal çözülmenin nedenleri arasında yer almaz?

- A) Toplumda iş bölümünün bozulması
- B) Hoşgörü kültürünün zayıflaması
- C) Toplumun ahlaki değerlerinden uzaklaşması
- D) Sosyal ilişkilerde ve aile yapısında karşılıklı sevgi, saygı, bağlılık ve dayanışmanın zayıflaması
- E) Toplumsal yapıda orta tabakanın genişlemesi

8. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal çözülmeyle ilgili bireysel bir tutumdur?

- A) İnsan haklarını güvence altına alan bir devlet anlayışı geliştirmek
- B) Orta sınıfın genişlemesine yönelik sosyal ve ekonomik tedbirler almak
- C) Toplumun ahlaki değerlerini yansıtan kurumlar oluşturmak
- D) Sosyal ilişkilerde ve aile yapısında karşılıklı sevgi, saygı, bağlılık ve dayanışmayı güçlendirmek
- E) Toplumsal kurumların değişime ayak uydurmasını ve işlevselliğini sağlamak

9. Manevi değerlerin gelecek kuşaklara başarılı bir şekilde aktarımını sağlamak toplumların devamlılığı için gereklidir. Toplumsal çözülmeye karşı tarihi geçmişini ve değerlerini bilen nesiller yetiştirmek önemlidir.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ortak kültürel değerlerin öğretilerek canlı tutulması toplumsal çözülmeyle engellenebilir.
- B) Ekonomik sıkıntılar toplumsal çözülmenin öncelikli nedenidir.
- C) Küresel değerlerin örnek alınarak bireylere öğretilmesi toplumsal çözülmeyle engeller.
- D) Toplumsal çözülmenin nedenlerinden biri geleneksel değerlere bağlılıktır.
- E) Kuşak çatışmasının nedeni küreselleşmedir.

10. Değişimin hızı, sosyal ve kültürel yapının korunmasıyla yakından ilgilidir. Hızlı bir değişim sürecine giren toplumlarda, sosyal gruplar ve kurumlar arası uyum zorlaşabilir. Özellikle sanayileşmenin yol açtığı, sosyal yapı ve kültürdeki değişimlerle ortaya çıkan uyumsuzluklar, aile yapısında ve ahlaki değerlerde çözümler meydana getirilebilir.

Bu parçada anlatılan toplumsal çözülme nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgi ve iletişim teknolojilerinde hızlı gelişmeler yaşanması
- B) Toplumsal dayanışmanın zayıflaması
- C) Toplumsal kurumların değişime ayak uyduramaması
- D) Ekonomik sıkıntılar ve işsizlik probleminin önlenememesi
- E) Sanayileşme ile birlikte teknolojik gelişmelerin yaşanması

11. Toplumlar alt, orta ve üst olmak üzere üç tabakaya ayrılır. Bu tabakalar arasında, çok sayıda insanın orta tabakada yer alması - - - - açısından önemlidir.

Bu açıklamada boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi getirilmelidir?

- A) toplumsal değişme
- B) toplumsal gelişme
- C) küreselleşme
- D) modernleşme
- E) toplumsal çözülme

12. Özellikle sanayileşme ve kentleşme gibi hızlı toplumsal gelişme dönemlerinde, geleneksel normların işlemediği veya ortadan kalktığı durumlarda yaygındır. İnsanlar huzursuz ve tatminsiz hale gelirler ve hayattan ne bekledikleri konusunda yeni bir ahlaki uzlaşmaya ihtiyaç duyarlar. Bir tür "toplumsal hastalık" olan bu durum özellikle toplumsal kargaşa ya da dönüşüm dönemlerinde yaşanır.

Bu parçadaki açıklama sosyolojide aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Anomi
- B) Toplumsal olgu
- C) Küreselleşme
- D) Gelişme
- E) Bütünleşme

Toplum ve Kültür - 1

1. Bütün toplumlar tarihsel süreçte bir takım değerler üretir. Kendine özgü olan bu değerlerle var olur ve diğer toplumlardan ayrılırlar. Birey ise içinde yaşadığı toplumun değerleri ile hayatına anlam katar ve toplumsal kimliğini oluşturur.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kültürsüz toplum yoktur.
- B) Değerler toplumları birbirinden ayırt eder.
- C) Kültür değerlerden bağımsız gelişir.
- D) Kültür bireye kişilik kazandırır.
- E) Her toplumun kendine ait bir kültürü vardır.

2. Kültürün manevi öğeleri, toplum üyelerini bir arada tutmaya yarayan değer yargıları toplamıdır. Bugün var olan kültür geçmiş kuşaklardan aktarılmıştır. Bu aktarım kültürü zamanla hem değiştirmiş, hem de zenginleştirmiştir.

Bu açıklamada kültürün aşağıdaki özelliklerinden hangisine vurgu yapılmaktadır?

- A) Öğrenmeye dayalı olmasına
- B) Her toplumda var olmasına
- C) Birikimsel olmasına
- D) Üyeleri üzerinde baskı kurmasına
- E) Toplumdan topluma değişmesine

3. Kültür, bireyler arasındaki ilişkileri düzenleyerek bireylerin güven duygusu geliştirmesini sağlar.

Bu açıklama ile kültüre ait aşağıdaki hangi özellik vurgulanmıştır?

- A) Toplumlara birbirinden ayırt etmeyi sağlar.
- B) Toplumsal denetimi sağlar.
- C) Bireylerin ihtiyaçlarını karşılar.
- D) Toplumdan topluma ve zamana göre değişir.
- E) Her toplumun kendine özgü bir kültürü vardır.

4. Bireyler, içinde yaşadıkları toplumun kültürünü benimseyerek sosyalleşir ve kişilik kazanırlar.

Bu ifadeden hareketle kültür ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumsal dayanışmanın temelini oluşturur.
- B) Bir toplumu diğer toplumdaki ayırt eder.
- C) Bireylere belirli bir yaşam biçimi önerir.
- D) İnsanlara kültürel kimlik kazandırır.
- E) İnsanların birlikte oluşturduğu bir bütünü oluşturur.

5. Aşağıdakilerden hangisi kültürün özellikleri arasında yer almaz?

- A) Kuşaktan kuşağa aktarılması
- B) Sürekliliğe sahip olması
- C) Değişime ve gelişime kapalı olması
- D) Toplumlara kimliğini oluşturması
- E) Evrensel ve milli olmak üzere iki ayrı yöne sahip olması

6. Aşağıdakilerden hangisi kültürün maddi boyutu ile ilgilidir?

- A) İnsanların kültürel hayatlarına dair niçin sorusuna verilen cevapları kapsar.
- B) İçinde fikirler, idealler ve anlam kodları yer alır.
- C) Yazılı ve yazısız tüm kuralları, tutum ve davranışları barındırır.
- D) Her türlü araç ve gereçler ile coğrafi koşullar ve doğal kaynakları kapsar.
- E) İnsanlara nasıl yaşamaları gerektiğini gösteren, gelenek, görenek ve adettir.

Toplum ve Kültür - 1

7. Kültürün bir boyutunda yer alan örfler, yaptırım gücü olan ve kimi yörelerde kanun gibi işleyen bir yapıya sahipken; adetler uyulması zorunlu olmamakla beraber toplumsal baskı sebebiyle uyulan normlar arasında yer alır.

Bu parçada hakkında açıklama yapılan kültür ögesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Maddi
B) Tarihsel
C) Toplumsal
D) Manevi
E) Bilişsel

8. Aşağıdakilerden hangisi maddi kültür öğelerinin manevi kültür öğelerine etkisine örnek olamaz?

- A) Sanayileşme ve tarımda makineleşme ile aile yapısının değişmesi
B) Kitle iletişim araçlarının gelişmesiyle bireyler arası ilişkilerin azalması
C) Teknolojik araç - gereçlerin artmasıyla üretimin farklılaşması
D) Bilimin ve teknolojinin gelişmesiyle sanat anlayışının değişmesi
E) Teknolojik gelişmelerle birlikte kuşaklar arası kültürel farklılıkların artması

9. "Yemen Türküsü" bir melodi olmanın ötesinde o dönemde yaşanan savaşın ve ölümün acısını dile getirir.

Verilen açıklamada kültür ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmıştır?

- A) Kültür unsurları duygu ve düşüncüyü yansıtır.
B) Kültür unsurları bireysel özellikler taşır.
C) Kültür, evrensel duygular içerir.
D) Kültür, toplumsal yapının ayrıntısıdır.
E) Kültürel unsurlar zamanla değişir.

10. Hastalığından dolayı toplumsal yaşamda yer alamayan ya da geçirmiş olduğu bir kaza sonucu sağlık sorunları sebebiyle toplumdan uzaklaşan bir kişi, bilgisayar ve internet sayesinde toplumsal hayattan kopmadan kendisine yeni iş olanakları yaratabilir.

Bu parçadan yola çıkılarak teknoloji ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanların beklentilerini artırabilir.
B) İnsan ilişkilerini etkiler.
C) Toplumsal kurumların işlevini belirler.
D) İnsanlara üretimden kopmadan yeni iş imkânları sağlayabilir.
E) İnsanların farklı kültürleri öğrenmesine imkân sağlar.

11. Kültürel öğelerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

- A) Manevi kültür öğeleri çoğunlukla değişime direnç gösterir.
B) Manevi kültürün daha yavaş değişmesi kültürel gecikmeye neden olur.
C) Maddi ve manevi kültür öğeleri birbirinin değişimini etkiler.
D) Kültürün maddi öğeleri, manevi öğelerine göre daha hızlı değişir.
E) Gelişmekte olan ülkeler kültürün manevi öğelerini daha az önemser.

12. Bireyler kültürel kimliğine, yeteneklerine, ilgi alanlarına ve görüşlerine göre gruplara dâhil olabilir.

Bu açıklamada ifade edilen kültüre katılma şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültürün genel unsurlarına katılma
B) Kültürün özel unsurlarına katılma
C) Seçenekler aracılığıyla kültüre katılma
D) Kültürlenme
E) Kültürleşme

Toplum ve Kültür - 2

1. Kültür içerisinde çok önemli bir yeri olan yeme içme alışkanlıkları, aynı zamanda bölgesel ekonomik faaliyetler arasındaki farklılığı ortaya koymaktadır. Örneğin ülkemizde Karadeniz mutfağı, Akdeniz mutfağı ya da İç Anadolu mutfağı gibi tüm yöresel yeme içme alışkanlıkları birbirinden farklılık gösterir.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

- A) Yörelere beslenme alışkanlıkları giderek birbirine benzemektedir.
B) Yöresel yeme içme alışkanlıkları ekonomik faaliyetler olarak değerlendirilemez.
C) Aynı toplumdaki kültür öğeleri birbiriyle etkileşim halinde değildir.
D) Toplumsal ilişkiler, toplumun üretim biçiminden etkilenir.
E) Mutfak kültürü yaşanan coğrafyadan bağımsız değildir.

2. Her toplumda kültürün sürekliliğini sağlamaya yönelik uygulamalara rastlamak mümkündür. Toplumsal birlikteliğin artırılmasını sağlayan faaliyet ve hizmetler, geliştirici uygulamalarla kuşaktan kuşağa aktarılarak kültüre süreklilik kazandırılır.

Bu parçadan hareketle kültürel sürekliliğe aşağıdaki niteliklerden hangisinin doğrudan katkı yaptığı söylenebilir?

- A) Belirli kurallara dayanması
B) Öğrenilerek paylaşılması
C) Zamanla değişebilir olması
D) Doğa koşullarından etkilenmesi
E) Maddi ve manevi öğelerden oluşması

3. Cep telefonu hızla yaygınlaşmasına rağmen onu kullanma görgüsü aynı hızda gelişmemektedir. Bunun sonucu olarak toplu mekânlarda yüksek sesle telefonla konuşmakta; tiyatro, toplu taşıma aracı, uçak gibi yerlerde telefonu kapatmaya özen gösterilmemektedir.

Bu parçada anlatılan kültürel süreç aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Kültürleme
B) Kültürel çözülme
C) Kültürleşme
D) Kültürel gecikme
E) Kültürel yozlaşma

4. Küreselleşme ve kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ile birlikte, temelinde kültürel endüstri bulunan ve ulusal sınırları aşan yeni bir alan söz konusu olmuştur. Bu kültürel alanda sinema, moda, televizyon dizileri, spor, magazin vb. araçlarla yeni imajlar, tutumlar üretilmiş ve kitlelere pazarlanmıştır.

Parçada açıklanan bu kültürel alan aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Popüler kültür
B) Kültür emperyalizmi
C) Baskın kültür
D) Kültürlenme
E) Kültürel yozlaşma

5. Bireyin içinde bulunduğu topluma uyum sağlaması, ancak o toplumun bireye değerlerini, tutum ve davranışlarını aktarmasıyla olur.

Bu açıklamadaki kültürel süreç aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Kültürleme
B) Kültürel bütünleşme
C) Kültürleşme
D) Kültür şoku
E) Kültür emperyalizmi

6. Birey içinde yaşadığı toplumun kültürü ile kendi kişisel özelliklerini birleştirerek toplumun bir üyesi olduğunun bilincine varır.

Bu açıklamadaki kültürel süreç aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Kültürel benzeşme
B) Kültürel kimlik
C) Kültür emperyalizmi
D) Kültürel gecikme
E) Kültürleşme

Toplum ve Kültür - 2

7. Bir kültürün köklerinden koparak kendine yabancılaşması ve asli formlarından başlayarak bozulması aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A) Kültür emperyalizmi
- B) Kültürel çatışma
- C) Kültürleşme
- D) Kültür şoku
- E) Kültürel yozlaşma

8. Bir devletin ekonomik ve siyasi çıkarlarını gerçekleştirmek için başka toplumlar üzerinde uyguladığı kültürel sömürü politikasıdır.

Bu açıklamada aşağıdaki kavramlardan hangisi tanımlanmıştır?

- A) Kültürel yozlaşma
- B) Kültürlenme
- C) Kültürel yayılma
- D) Kültürel gelişme
- E) Kültür emperyalizmi

9. Farklı kültürlerle sahip bireylerin bir araya gelerek birbirini etkilemesi sonucunda ortaya çıkan süreç aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Yabancı kültür hayranlığı
- B) Popüler kültür
- C) Kültürleşme
- D) Kültürel şok
- E) Baskın kültür

10. Hem gelişmiş ülkelerin kendi kültürlerini dayatmaları sonucu hem de yerli medya aracılığıyla bireylerin başka kültüre karşı aşırı ilgi duymasıyla ortaya çıkan bir durumdur.

Bu açıklamada sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültürleşme
- B) Yabancı kültür hayranlığı
- C) Kültür merkezçiliği
- D) Kültür şoku
- E) Kültürel yozlaşma

11. Her toplumda bireylerin statüleri farklı prestije sahip olabilir. Örneğin geleneksel toplumda soylu bir kabilenin ya da ailenin üyesi olmak saygın bir statü olabilirken, modern toplumlarda bilim adamı, doktor ya da sanatçı olmak gibi statüler saygın olabilir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Kültürler arası etkileşim toplumsal değerleri de değiştirmiştir.
- B) Her toplumda kültürel değer ölçütleri farklıdır.
- C) Kültürel koşullar toplumun yaşam biçimini etkiler.
- D) Kültür tarihsel süreç içinde sürekli değişen dinamik bir olgudur.
- E) Geleneksel toplumlarda mesleki saygınlığa önem verilir.

12. Başka bir ülkeye eğitim amacı ile giden birey gittiği ülkenin sıcaklık derecesi ya da ölçü birimlerini veya banka sistemini ve makinelerini kullanmakta zorluk yaşayabilir. Bunun yanında yeni katıldığı toplumsal grupların değer yargılarını ve yaşam biçimlerini anlamakta zorlanabilir. Fakat zamanla duruma alışacak ve sürece uyum sağlayacaktır.

Bu parçada açıklanan zorluk aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Yabancı kültür hayranlığı
- B) Kültür merkezçiliği
- C) Kültürel yozlaşma
- D) Kültür emperyalizmi
- E) Kültür şoku

Toplumsal Kurumlar - 1

1. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal kurumların özelliklerinden biri değildir?

- A) Toplumsal gereksinimleri karşılamak amacıyla toplum genelinde bir bütün oluştururlar.
- B) Toplumdan topluma ve zamanla değişime uğrarlar.
- C) Her toplumsal kurumun kendine özgü yapısı ve kuralları vardır.
- D) Kurumların toplumdaki önem ve güç dereceleri aynıdır.
- E) Kurumlardan birindeki değişme diğerlerini de etkiler.

2. Toplumdaki ortak ve temel ihtiyaçların giderilmesine yönelik sosyal ilişkilerin ortaya koyduğu yerleşmiş davranış kalıplarının bütünlüğü, temel toplumsal kurumları ortaya çıkarır. Bu kurumlar toplumda hâkim olan değer ve normlara göre şekillenirken, aynı zamanda çeşitli rollerin ve ilişkilerin örgütlenmesiyle de toplum genelinde bir bütün oluştururlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal bir kurum olarak nitelendirilemez?

- A) Siyaset
- B) Aile
- C) Nüfus
- D) Ekonomi
- E) Eğitim

3. I. İçinde bulunduğu kültürel yapının özelliklerine göre şekillenir.

- II. Oluşum sebepleri ortak ihtiyaçların karşılanmasıdır.
- III. Evrenseldir.
- IV. Görevleri aynı kaldığı için zaman içinde değişime uğramazlar.
- V. Bazı kurumların işlevlerinin bir kısmını diğer kurumlar üstlenebilir.

Verilenlerden hangileri toplumsal kurumların özellikleri arasında yer alır?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve IV.
- D) I, II ve IV.
- E) I, II, III ve V.

4. Aile ve eğitim kurumları bireylerin sosyalleşmesini sağlar. Ekonomi sınırsız insan gereksinimlerini karşılamak amacıyla sınırlı kaynakların üretim, tüketim ve bölüşümünü düzenler. Din toplumsal dayanışmayı güçlendirirken, aynı zamanda kişiyi ahlaklı davranmaya yönlendirir. Devlet ise toplumda yönetme ve yönetilme durumlarını karşılar.

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisini desteklemektedir?

- A) Toplumsal kurumlar toplumun ihtiyaçlarından ortaya çıkmıştır.
- B) Bir toplumsal kurumdaki değişme diğerlerinde de değişim meydana getirebilir.
- C) Toplumsal kurumların birden fazla işlevi olabilir.
- D) Toplumsal kurumlar değişime karşı dirençlidir.
- E) Kurumların yapıları topluma ve zamana göre değişebilir.

5. Aile bireye toplumun kurallarını ve değerlerini öğreterek, toplumsal bir varlık haline gelmesini sağlar. Bireyler de ileride büyüyüp bir aile kurduğunda bu süreci kendi çocuklarına uygular.

Bu açıklamada aile kurumunun aşağıdaki işlevlerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Toplumsal kimlik kazandırma
- B) Toplumun kültürünü aktarma
- C) Neslin devamını sağlama
- D) Bireylerinin ihtiyaçlarını karşılama
- E) Bireye yaşamsal destek sağlama

6. Aşağıdakilerden hangisi aile kurumunun özelliklerinden biri değildir?

- A) Toplumun yönetimi ve kamu düzeni ile ilgilidir.
- B) Bireylerin sosyalleşmesini sağlar.
- C) Rol ve statü dağılımı vardır.
- D) Kültürel mirası nesilden nesile aktarır.
- E) Evlilik, kan bağı ya da evlat edinme yoluyla oluşabilir.

Toplumsal Kurumlar - 1

7. Bireyler içinde yaşayacağı toplumun statü ve rollerini, normlarını, değerlerini kısaca kültürünü ilk olarak ailede öğrenirler.

Bu açıklamada ailenin aşağıdaki hangi işlevi vurgulanmaktadır?

- A) Neslin devamını sağlar.
B) Toplumsal kontrolü yerine getirir.
C) Üyelerinin sosyalleşmesini sağlar.
D) Bireyin psikolojik ihtiyaçlarını karşılar.
E) Üyelerinin beslenme, barınma ve korunma ihtiyacını karşılar.

8. Aşağıdakilerden hangisi çekirdek ailenin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Anne, baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşur.
B) Tek eşliliğe dayanan bir yapısı vardır.
C) Aile bireyleri arasında demokratik ilişkiler bulunur.
D) Kadının statüsü erkekten üstündür.
E) Çocuklar evlenince aileden ayrılırlar.

9. Evlilik sözleşmesiyle oluşturulan aile birliğinin sona erdirilmesi anlamına gelen boşanma ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Boşanma aile bireyleri üzerinde olumsuz etki yaratabilir.
B) Çocuksuz ailelerde boşanma oranı daha azdır.
C) Evliliğin ilk yıllarında boşanma oranı daha yüksektir.
D) Geleneksel toplumlarda boşanma oranı daha düşüktür.
E) Boşanma sonrası eşler hem ekonomik hem de toplumsal sorunlarla karşılaşabilirler.

10. Evlenen erkeğin, kadının aile çevresine katılması ve onlarla aynı evde yaşaması anaerkil toplumlarda daha çok görülür.

Bu tür evlilikler aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Endogami
B) Matrilokal
C) Poligami
D) Neolokal
E) Polijini

11. Kadının ve erkeğin tek eşle evli olması aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Polijini
B) Poliandri
C) Monogami
D) Matrilokal
E) Sororat

12. Bazı geleneksel toplumlarda, eşi ölen kadın eşinin bekâr erkek kardeşi ile evlenmek zorunda bırakılırdı. Aile bütünlüğünü korumayı ve ölen kocanın geride kalan eşinin, çocuklarının bakımını amaçlayan bu evlilik türü, söz konusu bireylerden çok aile büyüklerinin kararıyla gerçekleşmektedir.

Bu evlilik türü aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Endogami
B) Sororat
C) Levirat
D) Patrilokal
E) Polijini

Toplumsal Kurumlar - 2

1. Aşağıdaki kavram ve anlam eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Egzogami – Çok eşle evlilik
- B) Endogami – İçten evlilik
- C) Polijini – Çok kadınla evlilik
- D) Monogami – Tek eşli evlilik
- E) Poliandri – Çok erkekle evlilik

2. Günümüzün çağdaş aile tanımı yetki ve sorumlulukların eşler arasında eşit olarak paylaşıldığı demokratik aile modelidir. Aileyi ilgilendiren kararlara üyelerinin tümü katılır. Sosyal ve ekonomik değişimlere bağlı olarak bu yapıdaki ailelerin sayıları her geçen gün artmaktadır.

Parçada ifade edilen aile türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anaerkil aile
- B) Ataerkil aile
- C) Klan aile
- D) Geniş ailesi
- E) Eşitlikçi aile

3. Türk tarihinde kadının saygın bir yeri vardır. Orta Asya'da yaşayan ilk Türklerde kadın ve erkek eşit haklara sahiptir. Devlet yönetiminde, hakanların yanında hatun adı verilen eşleri de söz sahibiydi. Kadınlar ata binip ok atar ve savaşlara katılırlardı. Toplumda tek eşlilik prensibine bağlı kalınır, ev eşlerin ortak malı sayılırdı.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Türk aile geleneğinde kadının yeri ve önemi büyüktür.
- B) Eşitlikçi bir aile yapısı ve anlayışı hâkim olmuştur.
- C) Türk kültüründe kadının sosyal haklarının yanında siyasal hakları da korunmuştur.
- D) Kadınlar sosyal hayata etkin bir şekilde katılmıştır.
- E) Kadınların ekonomik bağımsızlığına önem verilmiştir.

4. Aşağıdakilerden hangisi eğitim kurumunun siyasal işlevleri arasındadır?

- A) Kültürel mirası aktarmak
- B) Meslek kazandırmak
- C) Bireyi bütün yönleriyle geliştirmek
- D) Girişimci, öncü ve lider bireyler yetiştirmek
- E) Bireyi sosyal değişimlere uydurmak

5. Aşağıdakilerden hangisi eğitim kurumunun toplumsal işlevlerinden biridir?

- A) Bireyin kendine uygun meslek seçmesini sağlamak
- B) Bilinçli üretici ve tüketici yetiştirmek
- C) Kültürün devamını ve gelişimini sağlamak
- D) Siyasal tercihlerinde bilinçli yurttaşlar yetiştirmek
- E) Nitelikli insan gücü yetiştirmek

6. Eğitim bireyin çeşitli yöntemlerle toplum tarafından yetiştirilme faaliyeti olarak tanımlanabilir. Eğitimin bireyin toplumsal hayata hazırlanmasında önemli bir rolü vardır.

Buna göre eğitim kurumu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bireyin fiziki ve sosyal çevreye uyumuna yardım eder.
- B) Sosyalleşmenin planlı yönünü oluşturmaktadır.
- C) Kültürün aktarımını sağlayan önemli bir kurumdur.
- D) Toplumsal değişmeye engel olur.
- E) Çocukların ve gençlerin kişilik gelişimini destekler.

Toplumsal Kurumlar - 2

7. Aşağıdakilerden hangisi din kurumunun işlevlerinden biri değildir?

- A) Toplumsal istikrarı ve sürekliliği sağlamak
- B) İnsanları ahlaka ve erdeme yönlendirerek huzur ve dirliği sağlamak
- C) Dua etme yoluyla insanları ruhsal baskıdan sıyırmak
- D) Toplumsal dayanışmayı kuvvetlendirmek
- E) Neslin devamını sağlamak

8. Bazı sosyologlar dinin toplumla olan ilişkisi üzerinde dururlar ve genellikle dini toplumsal dayanışmanın kaynağı olarak görürler. Dinsel inançlar ve dinin birleştirici kuvveti, değerlerine sahip çıkan bir toplumun oluşmasına yardımcı olur. Din toplumda var olan kurumlar arasında en önemli olanlardan birisidir. Çünkü din toplumdaki kökleşmiş değerlerin kaynağını oluşturur.

Buna göre sosyologların dine bakış açısını aşağıdakilerden hangisi doğru ifade eder?

- A) Din kurallarının işleyişi topluma bağlıdır.
- B) Dini inançlar insan davranışlarını etkiler.
- C) Dini inancın doğru ya da yanlış oluşu tartışılmaz.
- D) Din, kişinin davranışlarını sorgulamasını sağlar.
- E) Din insanların bir aradalığını sağlayan güçlü bir kurumdur.

9. Her dinde belli norm ve davranış kalıpları bulunmakla birlikte, bir dinin sadece bunlarla sınırlı olduğu söylenemez. Bununla birlikte din sosyal yaşamın birçok alanında yer almış, insan davranışlarını yönlendirmiş ve sosyal bir işleve sahip olmuştur.

Bu parçadan hareketle din kurumu ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İbadetler ve inançlarla sınırlıdır.
- B) Toplumun önemli bir yapı unsurudur.
- C) Kurallar ve davranış kalıpları sistemidir.
- D) Toplumsal yaşamla etkileşim içindedir.
- E) İnsan davranışlarının yönlendirilmesini sağlar.

10. Tarıma dayalı geleneksel toplumlarda üretim evlerde el tezgâhlarında yapılırken, sanayi devrimi sonrasında fabrikalarda yapılmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak norm ve davranış kalıpları değişmiş; geleneksel davranışlar giderek yerini modern davranışlara bırakmıştır.

Buna göre üretim biçiminin değişmesi aşağıdakilerden hangisinin değişmesine neden olmuştur?

- A) Aile şekillerinin
- B) Yaşam tarzlarının
- C) Dinsel inançların
- D) Şehirleşme oranlarının
- E) İnsanlar arası ilişki biçiminin

11. Geleneksel geniş aile yapısı sanayileşmenin etkisiyle değişime uğramıştır. Tarihsel değişimler aile kurumunu da etkilemiş, her çağda toplumun gereksinimlerine uygun bir toplumsal kurum haline gelmiştir.

Bu parçadan hareketle aile kurumunun değişmesinde aşağıdakilerden hangisinin belirleyici olduğu söylenebilir?

- A) Gelir düzeyinin
- B) Eğitim düzeyinin
- C) Demografik yapının
- D) Üretim biçiminin
- E) Toplumsal statülerin

12. Aile kurumunun büyük aile yapısına göre daha az sayıda kişiden oluşan çekirdek aile yapısına doğru değişmesinde belirleyici olan etken aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Bireysel tercihler
- B) Ekonomik koşullar
- C) Coğrafi koşullar
- D) Kültürel sebepler
- E) Tarihî gerçekler

Toplumsal Kurumlar - 3

1. Köylerde anne-baba, büyükanne ve büyükbaba ile birlikte birçok torun ve akrabanın iç içe yaşadığı aile biçimi görülmekteydi. Zamanla büyük aile yerini çekirdek aile denilen anne-baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşan aile biçimine bıraktı.

Bu duruma neden olan en önemli toplumsal etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprağın paylaşılması sonucu arazinin küçülmesi
- B) Tarımsal faaliyetlerin artması
- C) Aile içindeki bireylerin uyum sorunu
- D) Sanayileşmenin getirdiği şehirleşme
- E) Doğal kaynakların tükenmesi

2. Ekonomik faaliyetler insanların kendi ihtiyaçlarından fazlasını üretmesiyle başlamıştır. Paranın icat edilmediği dönemlerde insanlar ekonomik faaliyetlerini, mallarını diğer mallarla değiştirerek yürütüyorlardı. Mal ve hizmetlerin çeşitliliğinin artması, kıymet eşitliğini zorlaştırmış, madeni ve kâğıttan yapılan paralar satın alma aracı olarak kullanılmıştır.

Bu parçaya göre paranın kullanımı aşağıdakilerden hangisine yol açmıştır?

- A) Üretimi artırmasına
- B) Tüketimi artırmasına
- C) Alışverişin kolaylaşmasına
- D) Bölüşümün dengelenmesine
- E) Hizmet sektörünün gelişmesine

3. İnsan ihtiyaçlarını dolaylı olarak karşılayan ve özellikle yeni bir malın üretiminde kullanılan mallara üretim malı denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi üretim malı değildir?

- A) Traktör
- B) Giysi
- C) Kömür
- D) Dikiş makinesi
- E) Elektrik

4. Sosyalist ekonomik sistem kapitalizmin hızla geliştiği 19. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Sosyalizm, kapitalizmin yarattığı toplumsal ve ekonomik eşitsizlikleri ortadan kaldırma iddiasıyla geliştirilmiş ekonomik bir sistemdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyalist ekonomik sistemin bir özelliğidir?

- A) Özel mülkiyet esastır.
- B) Özel girişimci, kamusal alanlarda yatırımda bulunur.
- C) Ekonomide bireyin değil, toplumun çıkarı ön plandadır.
- D) Ekonomi serbest piyasa koşulları altında işler.
- E) Üretimde belirleyici olan kârdır.

5. Bir malın tüketicilerinin belirli piyasa fiyatı ile o maldan almaya hazır oldukları miktardır.

Bu açıklamada ifade edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arz
- B) Talep
- C) Piyasa
- D) Resesyon
- E) Enflasyon

6. **Aşağıdakilerden hangisi üretim faktörlerinden biri değildir?**

- A) Tasarruf
- B) Doğal kaynaklar
- C) Emek
- D) Girişim
- E) Sermaye

Toplumsal Kurumlar - 3

7. Üretim unsurlarının, üretimden sonra elde edilen değerlerden pay almalarına bölüşüm denir.

Aşağıdakilerden hangisi üretimden pay alan bu öğelerden biri değildir?

- A) Emek
- B) Tüketim
- C) Girişim
- D) Doğa
- E) Sermaye

8. Ekonomik mallar tüketim ve üretim malları olarak ikiye ayrılır. Tüketim malları, ihtiyaçları doğrudan karşılarken, üretim malları ise başka mal ve hizmetleri üreten mallardır.

Buna göre ekonomik malları birbirinden ayıran özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nasıl tüketildiği
- B) Nerede üretildiği
- C) Ne kadar üretildiği
- D) Ne zaman üretildiği
- E) Ne amaçla üretildiği

9. İhtiyaçları karşılayarak topluma fayda sağlamak için herhangi bir şeyin yerinde, yapısında, şeklinde değişiklik meydana getirme faaliyetidir.

Bu açıklamada ifade edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Emek
- B) Üretim
- C) Sermaye
- D) Girişim
- E) Bölüşüm

10. Aristoteles "insan politik bir canlıdır" derken siyasetin, insanların toplu halde yaşamalarından kaynaklandığını ileri sürer. Ona göre siyaset birlikte yaşayan bir topluluğun varlığını sürdürmesi, problemlerini çözmesi, kamusal hizmetlerden faydalanması için gerekli olan değerlerin oluşturulması anlamına gelen olgusal bir alandır.

Parçadan hareketle aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Siyaset, toplumsal sorunları çözmeye etkindir.
- B) Siyaset kamusal hizmetleri yerine getirmekten ibarettir.
- C) Siyaset devletin gücünü halk için kullanma etkinliğidir.
- D) Siyaset yönetim biçimlerini sınıflandıran bir kurumdur.
- E) Siyasetin amacı ortak değerler üretmektir.

11. Araştırma sonuçlarına göre tüketim olgusu, tüketim arzusu, zengin-yoksul demeden yaşam kalitesini erozyona uğrattırıyor. En ilginç olanı da dünya nüfusunun dörtte birinin hiç üretimde bulunmadan tüketim yapıyor olması ve bu üretime katılmayan insanların da yarısından fazlasının az gelişmiş toplumlarda bulunmasıdır.

Parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanayi toplumlarında üretim daha azdır.
- B) Bilinçsiz tüketim, üretim kalitesini düşürmektedir.
- C) Tüketimdeki artışın temel sebebi, refahın artmasıdır.
- D) Gelişmekte olan toplumlarda hem tüketim hem de üretim azdır.
- E) Üretmeden tüketmek yaşam koşullarını ve ekonomiyi olumsuz etkilemektedir.

12. Belli bir toprak parçası üzerinde örgütlenmiş, siyasi ve hukuki yaptırım gücüne sahip üstün bir otorite olan devlet için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumsal kurumların işleyişinin denetim ve gözetimini sağlar.
- B) Sosyal kontrolü sağlayan kurumdur.
- C) Belirli yaptırım gücüne sahiptir.
- D) Tüm toplumlar aynı yönetim şekline sahiptir.
- E) Toplumsal güvenliği sağlar.

Mantığa Giriş - 1

1. Aşağıdaki ifadelerin hangisinin doğruluğunu ispatlamak için deney ve gözlem yapmaya ihtiyaç yoktur?

- A) Mutluluk, tam erdeme uygun ruh etkinliğidir.
- B) Deniz seviyesinde su 100 °C'de kaynar.
- C) Bütün kuşlar iki ayaklıdır.
- D) Dünya kendi eksenini etrafında döner.
- E) Türkiye'de 187 üniversite bulunmaktadır.

2. Mantık bir eleme sürecidir. Günlük yaşamda birçok durum ve düşünce karşımıza çıkar. Yanlış olduğu ortaya çıkan düşünce ve durumları reddeder, doğrularla yaşamımıza devam ederiz. Böylelikle daha mutlu ve konforlu bir yaşam süreriz.

Buna göre aşağıdaki örneklerden hangisinin mantık süzgecinden geçirildiği söylenemez?

- A) Salih'in sürekli hatalar yapan arkadaşının hatalarını, onu çok sevdiği için görmezden gelip arkadaşlığını devam ettirmesi
- B) Ali'nin yeni araba alırken sürekli arızalanan eski arabasının markasından olan araçları tercih etmemesi
- C) Osman'ın arabası ile eve giderken sürekli kapalı olan yolu artık tercih etmemesi
- D) Parasını altına yatırdığında sürekli kazanan Musa'nın parasıyla sürekli altın alması
- E) Rıza'nın en güzel ekmeği yaptığı için sürekli Kardeşler Fırını'ndan ekmeğin alması

3. Mantık bilimi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Normatif bir bilimdir.
- B) Doğru düşünmenin ilke ve kurallarını inceler.
- C) Doğru düşünmenin içeriğinden çok biçimiyle ilgilenir.
- D) Doğru bilgiye ulaştırabilecek bir araçtır.
- E) Kurucusu olarak Sokrates kabul edilir.

4. Mantık kendini pratik hayatta eleştirel düşünme ile gösterir. Bilimin, teknolojinin kısacası insanlığın bugünlere gelmesinde etkili olan eleştirel düşüncedir. Örneğin hayvanların çektiği arabaları kullanan insanlar eleştirel düşünce sayesinde buhar makinesini, daha sonraları benzinli motorları bulmuşlar; şimdiler de ise farklı güç üreten mekanizmalar üzerinde çalışmalar devam ettirmektedirler.

Bu parçadan yola çıkılarak mantıkla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Eleştirel düşünce yeni düşünceleri ortaya çıkarmıştır.
- B) Mantık insanlığın ilerlemesine önemli katkılar sağlamıştır.
- C) İnsan sürekli daha iyisini bulma eğilimindedir.
- D) Mantığın ortaya koyduğu her düşünce doğru olmayabilir.
- E) Mantık ile pratik hayat iç içedir.

5. "İnsanlar üç ayaklıdır." önermesinin yanlış olmasının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kitaplarda böyle bir bilgi bulunmaması
- B) Önermenin nesnesiyle örtüşmemesi
- C) Önermenin mantık kurallarına uymaması
- D) Önermenin evrensel bir ifade olmaması
- E) Önermenin akıl ilkelerine uygun olmaması

6. Aşağıda akıl ilkeleriyle ilgili yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Makinelerin çalışması için enerjiye ihtiyaç vardır. – Yeter-sebebe
- B) Kedi kedidir. – Özdeşlik
- C) Bir varlık canlı ve ölü olamaz. – Çelişmezlik
- D) İnsanlar ya ölümlüdür ya da ölümsüzdür. – Üçüncü hâlin imkânsızlığı
- E) Kapı aynı anda açık ve kapalı olamaz. – Özdeşlik

Mantığa Giriş - 1

7. “Üşürse titrer.”

Verilen örnek aşağıdaki akıl ilkelerinden hangisine uygundur?

- A) Eşitlik
- B) Özdeşlik
- C) Üçüncü hâlin imkânsızlığı
- D) Çelişmezlik
- E) Yeter-sebep

8. I. Özdeşlik

II. Çelişmezlik

III. Üçüncü hâlin imkânsızlığı

IV. Yeter-sebep

Baykuş baykuşsa, tavuk tavuktur. Bir canlı hem baykuş hem de tavuk olamaz. Şu an karşımda duran ya baykuştur ya da baykuş değildir. Bu yazdıklarımı okuyan kişi ya öğrencidir ya da öğrenci değildir.

Bu metinde örneklendirilen akıl ilkelerinin numaraları aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I ve II.
- B) II ve III.
- C) I ve IV.
- D) I, II ve III.
- E) I, II ve IV.

9. Tatilden gelen bir aile evlerinin kapısının açık olduğunu fark eder. Ayhan Bey eşine ve çocuklarına dönerek “bu kapıyı ya biz açık unuttuk ya da kötü niyetli birileri açtı” der.

Bu olay aşağıdaki kavramlardan hangisine uygundur?

- A) Yeter - sebep
- B) Özdeşlik
- C) Çelişmezlik
- D) Üçüncü hâlin imkânsızlığı
- E) Kıyas

10. “Bütün kuşlar iki kanatlıdır.” önermesi ile “Bazı kuşlar iki kanatlı değildir.” önermeleri hakkında aklımız bize ikisinin de aynı anda doğru olamayacağını bildirir.

Bu durum aklımızın aşağıdaki hangi ilkeye göre çalıştığını gösterir?

- A) Özdeşlik
- B) Çelişmezlik
- C) Üçüncü hâlin imkânsızlığı
- D) Yeter-sebep
- E) Tümevarım

11. Aşağıdaki ifadelerden hangisi mantık ilkelerinden yeter-sebep ilkesine bir örnek oluşturur?

- A) Koşunca terledi.
- B) Araba arabadır.
- C) Bir canlı hem ölü hem diri olamaz.
- D) Ali ya evdedir ya da evde değildir.
- E) Kapı açık veya kapalıdır.

12. “Kapı hem açık hem kapalı olamaz.” Mantığımız iki zıt durumun aynı anda olmasını kabul etmez. Bu nedenle insan zihni iki zıt durumdan birini seçer.

Bu örnek aşağıdaki akıl ilkelerinden hangisini açıklamaktadır?

- A) Özdeşlik
- B) Anoloji
- C) Çelişmezlik
- D) Yeter-sebep
- E) Üçüncü hâlin imkânsızlığı

Mantığa Giriş - 2

- I. Bir insan ya ölüdür ya diridir.
II. İnsan insandır. İnsan insan olmayan değildir.
III. Tuğçe yorulduğu için dinleniyor.

Verilen ifadeler sırasıyla aşağıdaki hangi akıl ilkelerine örnek oluşturur?

- Özdeşlik – Çelişmezlik – Üçüncü hâlin imkânsızlığı
  - Üçüncü hâlin imkânsızlığı – Özdeşlik – Yeter-sebep
  - Çelişmezlik – Üçüncü hâlin imkânsızlığı – Özdeşlik
  - Yeter-sebep – Özdeşlik – Çelişmezlik
  - Özdeşlik – Çelişmezlik – Üçüncü hâlin imkânsızlığı
- Usta yanında işe yeni başlayan çırığına “bana tornavidayı getirir misin?” diye seslenir, çırık ise tezgâhtan çekici getirir. Bu durumun karşısında usta eline tornavidayı alır, çırığına döner “bak evlat bu tornavida, tornavida tornavidadır, çekiç değildir” diyerek çırığına ilk dersini verir.

Bu olayda usta aşağıdaki hangi kavrama uygun bir davranışta bulunmuştur?

- Çıkarım
  - Özdeşlik
  - Yeter-sebep
  - Çelişmezlik
  - Üçüncü hâlin imkânsızlığı
- “İnsan zihninin birbiriyle ilişkili önermelerden yola çıkarak yeni sonuçlara varmasına akıl yürütme denir.”

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mantığın kullandığı akıl yürütme yöntemleri arasında yer almaz?

- Tümdengelim
  - Tam tümevarım
  - Eksik tümevarım
  - Tartışma
  - Analoji
- “Eksik tümevarım tüm örneklem evrenine ulaşmadan kesin bir yargıda bulunmaktır.”

Buna göre aşağıdakilerden hangisi eksik tümevarıma bir örnek oluşturur?

- Ürettiği tüm ayakkabıları kontrol eden ayakkabıcının; “Ürettiğim tüm ayakkabılar sağlamdır.” demesi
  - Laboratuvarda birkaç tane kedinin düşüşünü inceleyen bilim insanının; “Tüm kediler dört ayağının üzerine düşer.” demesi
  - İşaretlediği soruları kontrol eden öğrencinin; “İşaretlediğim tüm soruları doğru çözmüşüm.” demesi
  - Çekmecesindeki çorapları kontrol eden kişinin; “Çekmecemdeki tüm çorapların altı delinmiş.” demesi.
  - Yetiştirdiği domatesleri gözlemleyen çiftçinin; “Yetiştirdiğim tüm domatesler çiçek açmış.” Demesi
- Antalya deniz kenarında olduğu için havası nemlidir. Trabzon da deniz kenarındadır. O hâlde Trabzon’un havası da nemli olabilir.

Bu açıklama aşağıdaki hangi akıl yürütme yöntemine örnek oluşturur?

- Analoji
  - Kıyas
  - Tümdengelim
  - Eksik tümevarım
  - Tam tümevarım
- Aşağıdakilerden hangisinde tümdengimsel bir akıl yürütme söz konusudur?
- Salı ve Çarşamba günleri yirmi dört saattir. Demek ki haftanın tüm günleri yirmi dört saattir.
  - Bu takımın bazı oyuncularını yeteneklidir; çünkü kalecisi ve hücum oyuncusu yeteneklidir.
  - Bilge zeki ve disiplinlidir. Ege de zeki olduğuna göre o da disiplinlidir.
  - Bu lokantada yiyeceğimiz yemek güzeldir; çünkü bugüne kadar yediğim tüm yemekleri güzeldi.
  - En yakın arkadaşlarım bile bana yalan söylediler. Herkes yalan söylüyor.

Mantığa Giriş - 2

7. Özellikle doğa bilimleri ve sosyal bilimlerde elde edilen hareketle sınırlı sayıda gözlem yapılarak genellemelere ulaşılmaktadır. Bu genellemeler belirli bir akıl yürütme biçimine dayanmaktadır.

Bu açıklamada ifade edilen akıl yürütme biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özdeşlik
- B) Tümdengelim
- C) Analoji
- D) Çelişmezlik
- E) Tümevarım

8. Önergeler arasında çelişkinin bulunmamasına mantıkta verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yeter-sebep
- B) Geçerlilik
- C) Tutarlılık
- D) Özdeşlik
- E) Eşitlik

9. Her insan ağılar.
Sokrates insandır.
O hâlde Sokrates de ağılar.

Verilen çıkarımda aşağıdaki akıl yürütme yöntemlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Tümevarım
- B) Tümdengelim
- C) Eksik tümevarım
- D) Tam tümevarım
- E) Analoji

10. Aşağıdakilerden hangisinde mantığın pratik yaşamdaki rolü en azdır?

- A) İki insan arasındaki akılcı bir tartışmada
- B) Bir öğrencinin ders çalışma planı hazırlamasında
- C) Bir öğretmenin ders anlatırken izlediği öğretim yönteminde
- D) Bir görevlinin, üstünün emirlerini sorgulamadan yerine getirmesinde
- E) Yolunu kaybeden birinin doğru yolu bulmak için düşünmesinde

11. Günlük hayatta insanlar aynı konuyla ilgili birbirleriyle örtüşmeyen birçok görüş ileri sürebilir. Mantığın ışığında birey ya kendi görüşünü diğer insanlara kabul ettirir ya başka insanların görüşlerini kabul eder ya da farklı görüşlerin meydana getirdiği yeni bir düşünce ortaya çıkarır. Böylelikle mevcut çatışma durumu ortadan kalkar.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Mantık tartışma ortamlarında anahtar rol oynar.
- B) Mantık, düşüncelerini diğer insanlara kabul ettirmede etkilidir.
- C) Mantıkta tutarsız olan görüşler elenir.
- D) Aynı konuyla ilgili farklı görüşlerin ortaya çıkması tartışma ortamı oluşturur.
- E) Mantık bilimine hâkim olan kişi tartışmalarda sürekli haklı çıkar.

12. Bilim insanı ortaya attığı hipotezleri öncelikle aklın süzgecinden geçirir. Henüz bir gözlem veya deney yapmadan ortaya koyduğu hipotezleri mantığın yardımıyla irdeler, var olan çelişkileri ve tutarsızlıkları tespit eder. Gerektiği düzenlemelerin yapılmasına yardımcı olur.

Bu parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine öncelikle ulaşılır?

- A) Hipotezlerin doğruluğu deney ve gözlemlerle ortaya konur.
- B) Mantık doğa bilimlerinde, sosyal bilimlere oranla daha etkilidir.
- C) Bilimsel süreçte mantık etkin bir rol üstlenir.
- D) Bilim insanının mantığa bakışı bilimi şekillendirir.
- E) Mantık biliminin diğer bilimlerle ilişkisi zaman içerisinde farklılık göstermiştir.

Klasik Mantık - 1

1. Varlık dünyasını genel olarak soyut ve somut olmak üzere ikiye ayırabiliriz. Bir varlık ister soyut, isterse somut olsun onunla ilgi düşünceler üretebilmemiz için o varlığın mutlaka zihnimizde bir tasarımının, yani görüntüsünün olması gerekir.

Bu bilgiler doğrultusunda düşüncenin ortaya çıkması aşağıdaki hangi ögeye bağlanmıştır?

- A) Önermeye
- B) Terime
- C) Tanıma
- D) Varlığa
- E) Kavrama

2. Kavram ve terim arasındaki ilişki ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Terim, kavramın dille ifade edilmiş hâlidir.
- B) Terim ait olduğu kavrama işaret eder.
- C) Kavramın dilsel simgesi terimdir.
- D) Kavram ve terim nesnelere tasarımınıdır.
- E) Zihinde tasarlanan her şey kavram olmayabilir.

3. Aşağıdaki kavramlardan hangisinin sadece neliği vardır?

- A) Çınar ağacı
- B) Kitap
- C) Balina
- D) Sandalye
- E) Anka kuşu

4. Aşağıdaki kavramlardan hangisinin hem neliği hem gerçekliği hem de kimliği vardır?

- A) Kafdağı
- B) Dağ
- C) Dünya
- D) Ağaç
- E) İnsan

5. “İçlem ile kaplam arasında ters orantı vardır. Bir kavramın işlemi arttıkça kaplamı azalır, kaplamı arttıkça işlemi azalır.”

Bu bilgiler doğrultusunda aşağıda eşleştirilmiş olan kavramların hangi ikisi arasında işlem ve kaplam farkı en fazladır?

- A) Varlık - kırmızı gül
- B) Varlık - canlı
- C) Bitki - papatya
- D) Canlı - insan
- E) Kuş - muhabbet kuşu

6. Aşağıdaki kavramlardan hangisinin işlemi en fazladır?

- A) Canlı
- B) Hayvan
- C) Omurgalı
- D) İnsan
- E) Kaplan

Klasik Mantık - 1

7. Kollektif kavram bireyler grubunu ifade edip, grupta gerçekleşen kavramdır.

Bu bilgi doğrultusunda aşağıdaki kavramlardan hangisi kollektif kavrama örnektir?

- A) İşçi
- B) Aile
- C) Asker
- D) Baba
- E) Öğrenci

8. Aşağıdaki kavramlardan hangisi tikel kavrama bir örnek oluşturur?

- A) Muhabbet kuşu
- B) Bütün öğrenciler
- C) Erdemli
- D) Bazı insanlar
- E) Yeteneksiz

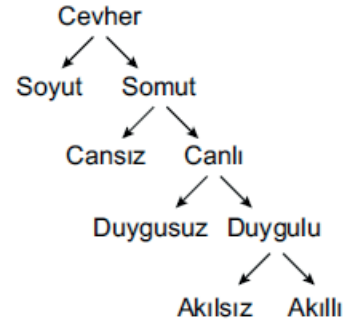
9. Aşağıdakilerden hangisi distribütif kavrama örnektir?

- A) Devlet
- B) İnsanlık
- C) Çalışkan
- D) Meclis
- E) Öğrenci

10. Aşağıdakilerden hangisi tümel kavrama örnek oluşturur?

- A) İyilik
- B) Ağrı Dağı
- C) Bütün kuşlar
- D) Bazı zebralar
- E) Elma

- 11.

Porphyrios ağacında belirtilen kavramlardan hangisi verilen şemaya göre cins olamaz?

- A) Cevher
- B) Somut
- C) Canlı
- D) Duygulu
- E) Akıllı

12. İlinti; bir sıfatın yalnız bir türde değil, diğer türlerde de bulunabilmesidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ilintiye örnek verilemez?

- A) Ses çıkarmak
- B) Uyumak
- C) Kültürleşmek
- D) Koşmak
- E) Beslenmek

Klasik Mantık - 2

1. Tür, özel tür ve görelî tür olmak üzere ikiye ayrılır. Özel tür, cins olmayan ve başka türlere bölünemeyen tür iken; görelî tür cins olabilen ve yeniden türlere bölünebilen türdür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi görelî türe örnek oluşturur?

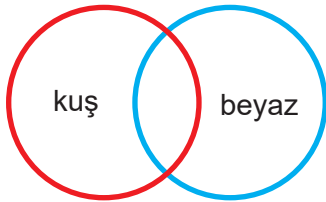
- A) Beyaz papatya
- B) Süphan dağı
- C) Yeşilırmak
- D) Gezegen
- E) Niğde

2. “İki kavramdan yalnız birinin, diğerinin tüm bireylerini içine almasına tam girişimlik denir.”

Bu bilgi doğrultusunda aşağıdaki kavram eşleştirmelerinin hangisinde tam girişimlik bulunmaktadır?

- A) Masa – Sandalye
- B) İnsan – Düşünen
- C) Öğretmen – Erkek
- D) Maden – Altın
- E) Canlı – Cansız

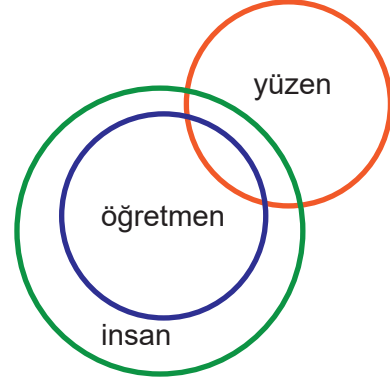
3.

Verilen diyagrama göre kavramlar arasındaki ilişki ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Bütün kuşlar beyazdır.
- B) Hiçbir beyaz kuş değildir.
- C) Bazı kuşlar yüzendir.
- D) Bütün beyazlar kuştur.
- E) Bazı kuşlar beyaz değildir.

4.

Verilen diyagramdan yola çıkılarak aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bazı yüzenler öğretmendir.
- B) Bütün insanlar yüzendir.
- C) Bütün öğretmenler insandır.
- D) Bazı insanlar yüzendir.
- E) Bazı insanlar ve öğretmenler yüzendir.

5. Tanım bir kavramın içleminin ortaya konmasıdır. Tanım eksiksiz olmalıdır. Tanımlanan kavramın karanlık bir noktası kalmamalıdır.

Bu bilgilerden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi diğerlerine göre daha doğru bir tanımdır?

- A) Elma tatlı bir meyvedir.
- B) Kızılırmak, üzerinde barajların kurulu olduğu bir nehirdir.
- C) Akıl sahibi olan insan, duygusal bir omurgalıdır.
- D) Ankara büyük bir şehirdir.
- E) Leylekler göç eden bir kuş türüdür.

6. Aşağıdaki ifadelerden hangisi bir önermedir?

- A) Umarım bizimle gelirsiniz.
- B) Bugün hava yağmurludur.
- C) Otobüs ne zaman gelecek?
- D) Elindekileri hemen yere bırak!
- E) Tavuklara yem vermemde bana yardım eder misiniz?

Klasik Mantık - 2

7. Aşağıdakilerden hangisi önermede bulunması gereken özelliklerden biri değildir?

- A) Önerme en az bir terimden oluşur.
- B) Önermenin mutlaka bir doğruluk değeri olmalıdır.
- C) Her önermede en az bir yüklem, bir özne ve bir bağ bulunur.
- D) Soru ifadeleri önerme değildir.
- E) Önerme bir yargı bildirmelidir.

8. “Bir önermede yüklem öznede onaylanıyorsa o önerme olumlu, eğer yüklem öznede onaylanmıyorsa o önerme olumsuz önermedir.”

Verilen bilgiler doğrultusunda aşağıdakilerden hangisi olumsuz bir önermedir?

- A) Ali Sabri'den daha hızlı koşar.
- B) Ahmet çok çalıştığı için derslerinde başarılıdır.
- C) Sınıftaki en çalışkan öğrenci Hasan'dır.
- D) Ayşe Sami'den daha yavaş yemek yer.
- E) Emre'nin 3 yaşında olduğu doğru değildir.

9. “Bütün kuşlar uçar.”

Bu önermenin nitelik, nicelik ve yapı bakımından özellikleri hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Olumlu – Tikel – Basit
- B) Olumsuz – Tekil – Basit
- C) Olumlu – Tümel – Basit
- D) Olumlu – Tikel – Bileşik
- E) Olumsuz – Tümel – Bileşik

10. Bir önermede birden fazla yargı bulunuyorsa bu önerme bileşik; tek bir yargı bulunuyorsa bu önerme basit bir önermedir.

Bu bilgi doğrultusunda aşağıdaki önermelerden hangisi basit bir önermedir?

- A) Ördek ve kaz suda yüzen canlılardır.
- B) Güneş çıkarsa çamaşırlar kurur.
- C) Memlekete otobüsle veya trenle gideceğim.
- D) Konya Türkiye'nin en büyük yüzölçümüne sahip ildir.
- E) 11-A veya 11-B sınıfına kayıt yaptıracağım.

11. Aşağıdaki önermelerden hangisi tikel olumsuz bir önermedir?

- A) Bazı insanlar sarışın değildir.
- B) Çınar sınıfın en çalışkan öğrencisi değildir.
- C) Bazı kuşlar göçebedir.
- D) Bütün öğrenciler okula gider.
- E) Hiçbir bitki insan değildir.

12. • Bazı insanlar uzun kulaklı değildir.
• Bazı ağaçlar çiçek açar.

Verilen önermeler hangi açıdan birbirlerinden farklıdır?

- A) Yapı
- B) Tutarlılık
- C) Nicelik
- D) Çelişiklik
- E) Nitelik

Klasik Mantık - 3

1. 1. Öncül: Bütün uçanlar iki kanatlıdır.
2. Öncül: Yarasa iki kanatlıdır.

Verilen öncüllerden çıkarılabilecek sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bütün kanatlılar yarasadır.
B) Yarasa kuştur.
C) Yarasa uçandır.
D) Bazı iki kanatlılar yarasadır.
E) Bazı iki kanatlılar yarasa değildir.

2. 1. Öncül : Bütün varlıklar canlıdır.
2. Öncül : İnsan varlıktır.

Verilen çıkarımın sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan canlıdır.
B) Canlılar varlıktır.
C) Bazı insanlar canlıdır.
D) Tüm canlılar varlıktır.
E) Bazı varlıklar insandır.

3. “Hiçbir ağaç yüzen değildir.” önermesinin karşı olum karesindeki üst karşıtı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bütün ağaçlar yüzendir.
B) Bazı ağaçlar yüzen değildir.
C) Hiçbir yüzen ağaç değildir.
D) Bütün yüzenler canlıdır.
E) Bazı ağaçlar yüzendir.

4. Karşı olum karesine göre aşağıdakilerden hangisi “Her çocuk özeldir.” önermesiyle çelişiklik ilişkisi içindedir?

- A) Bazı çocuklar özeldir.
B) Hiçbir çocuk özel değildir.
C) Bazı çocuklar özel değildir.
D) Hiçbir özel olan çocuk değildir.
E) Bazı özel olanlar çocuk değildir.

5. “Hiçbir leylek kısa gagalı değildir.” önermesinin çelişğinin altğı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bazı leylekler kısa gagalı değildir.
B) Bazı leylekler kısa gagalıdır.
C) Bazı leylekler kuş değildir.
D) Bütün gagalılar kuştur.
E) Bütün leylekler kısa gagalıdır.

6. “Bütün kuşlar göç edendir.” önermesinin eşdeğeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bütün kuşlar göç edendir.
B) Hiçbir kuş göç eden değildir.
C) Bazı göç edenler kuştur.
D) Bazı kuşlar göç eden değildir.
E) Bazı göç edenler uçandır.

Klasik Mantık - 3

7. "Bütün insanlar akıl sahibidir." önermesinin ters dörmesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bazı insanlar akıl sahibidir.
- B) Bütün akıl sahipleri insandır.
- C) Bütün akıl sahibi olmayanlar insan olmayandır.
- D) Bazı akıl sahipleri insandır.
- E) Bazı insan olmayan akıl sahibi olandır.

8. Bütün giysiler kirlenir.

Ceket giysidir.

O hâlde ceket kirlenir.

Bu kıyasın orta terimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bütün
- B) giysi
- C) kirlenir
- D) ceket
- E) O hâlde

9. Bütün balıklar suda yaşar.

Levrek balıktır.

O hâlde levrek suda yaşar.

Verilen kıyastaki küçük terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bütün
- B) balık
- C) su
- D) yaşar
- E) levrek

10. Bütün terimler anlamlıdır.

Ağaç terimdir.

O hâlde ağaç anlamlıdır.

Verilen kıyastaki büyük terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) o hâlde
- B) terimler
- C) ağaç
- D) anlamlıdır
- E) Bütün

11. Bütün gezegenler uzaydadır. (1. Öncül)

Mars bir gezegendir. (2. Öncül)

O hâlde Mars uzaydadır. (Sonuç)

Bu kıyasın yapısıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Büyük terim sonuç önermesinin yüklemidir.
- B) "Mars" küçük terimdir.
- C) Sonuç büyük önermedir.
- D) "gezegen" orta terimdir.
- E) Küçük terim sonuç önermesinin öznesidir.

12. Bazı canlılar dört bacaklıdır. (1.Öncül)

Bazı varlıklar canlıdır. (2. Öncül)

O hâlde - - - - ? (Sonuç)

Bu örnekteki kıyas geçerli olmadığı için sonuç çıkmamaktadır.

Bu kıyastan geçerli bir sonuç çıkarmak için aşağıdaki değişikliklerden hangisi yapılmalıdır?

- A) 1. öncül olumsuz yapılmalıdır.
- B) 2. öncül olumsuz yapılmalıdır.
- C) Orta terim sonuç önermesine alınmalıdır.
- D) Öncüllerden en az biri tümel yapılmalıdır.
- E) Öncüllerin özne ve yüklemleri yer değiştirmelidir.

Klasik Mantık - 4

1. 1. Öncül : Bütün mevsimler güzeldir.
2. Öncül : İlkbahar bir mevsimdir.
Sonuç : O hâlde ilkbahar da güzeldir.

Verilen kıyasın yapısıyla ilgili aşağıdaki belirlemelerden hangisi yanlıştır?

- A) Büyük önerme 1. öncüdür.
B) Küçük önerme 2. öncüdür.
C) "mevsimler" orta terimdir.
D) "İlkbahar" küçük terimdir.
E) "bir" büyük terimdir.

2. Bütün kuşlar uçar.
Serçe kuştur.
O hâlde serçe uçmaz.

Verilen çıkarımda aşağıdaki hangi kıyas kuralına uyulmamıştır?

- A) Sonuç önermelerden zayıf olana bağlıdır.
B) Sonuçta orta terim bulunmaz.
C) İki olumsuz önermeden sonuç çıkmaz.
D) İki tikel önermeden sonuç çıkmaz.
E) İki olumlu önermeden olumsuz sonuç çıkmaz.

3. **Aşağıdakilerden hangisi kıyas kurallarından biri değildir?**

- A) Sonuçta bulunan terimlerin kaplamı öncüllerdeki terimlerin kaplamından daha fazla olmalıdır.
B) Tüm kıyaslarda küçük, büyük ve orta terim kesinlikle bulunmalıdır.
C) Orta terim sonuçta yer almaz.
D) İki tikel önermeden bir sonuç çıkmaz.
E) İki olumsuz önermeden bir sonuç çıkmaz.

4. Bütün elektrikle çalışanlar makinedir.
Buzdolabı elektrikle çalışır.
O hâlde buzdolabı elektrikle çalışan makinedir.

Verilen kıyasta aşağıdaki kurallardan hangisine uyulmamıştır?

- A) İki tikel önermeden bir sonuç çıkmaz.
B) Sonuç zayıf olan öncüle göre şekillenmelidir.
C) İki olumlu önermeden olumsuz bir sonuç çıkmaz.
D) İki olumsuz önermeden sonuç çıkmaz.
E) Orta terim sonuçta yer almaz.

5. Bütün insanlar düşünendir. (1. Öncül)
Bütün düşünener canlıdır. (2. Öncül)
O hâlde - - - - ? (Sonuç)

Bu kıyasın geçerli olması için sonuç önermesi aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) Bazı canlılar insandır.
B) Bütün insanlar canlıdır.
C) Hiçbir düşünen insan değildir.
D) Bazı insanlar canlı değildir.
E) Bütün düşünener insandır.

6. Hiçbir mühendis doktor değildir.
Bazı matematikçiler mühendistir.
O hâlde hiçbir matematikçi doktor değildir.

Bu akıl yürütmede aşağıdaki kıyas kurallarından hangisine uyulmamıştır?

- A) Orta terim sonuç önermesinde yer almaz.
B) Öncüllerden biri tikel ise sonuç tikel olur.
C) Orta terim her iki öncülde de tikel olarak alınmaz.
D) Öncüllerden biri olumsuzsa sonuç olumsuz olur.
E) Öncüller olumluysa sonuç olumsuz olmaz.

Klasik Mantık - 4

7. Her tilki kurnazdır. (1. Öncül)
İnsan kurnazdır. (2. Öncül)
O hâlde insan tilkidir. (Sonuç)

Bu kıyasta “büyük, orta ve küçük” terim sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) tilki – kurnazdır – insan
B) kurnazdır – insan – tilki
C) tilki – insan – kurnazdır
D) kurnazdır – tilki – insan
E) insan – kurnazdır – tilki

8. Aşağıdaki kıyas örneklerinden hangisinde bir olasılık söz konusudur?

- A) Bütün ağaçlar fotosentez yapar, çam ağaçtır: O hâlde çam fotosentez yapar.
B) Ankara’daki kargalar siyahtır, İstanbul’daki kargalar siyahtır: O hâlde Edirne’deki kargalar da siyah olabilir.
C) Bütün gezegenler kendi ekseni etrafında döner, Dünya gezegendir: O hâlde Dünya kendi ekseni etrafında döner.
D) Her canlı ölümlüdür, kedi canlıdır : O hâlde kedi ölümlüdür.
E) Tüm bitkiler su ister, yosun bitkidir: O hâlde yosun su ister.

9. “Besleniyorum o hâlde canlıyım.”

Verilen kıyas aşağıdakilerden hangisine bir örnek oluşturur?

- A) Ayrık öncüllü kıyas
B) Zincirleme kıyas
C) Sorit
D) Entimem
E) Koşullu kıyas

10. Bütün A’lar B’dir.
Bütün B’ler C’dir.
Bütün C’ler D’dir.
Bütün D’ler E’dir.
O hâlde bütün A’lar E’dir.

Bu kıyas türü aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Karma kıyas
B) Seçenekli kıyas
C) Sorit
D) Entimem
E) İkilem

11. Aşağıdakilerden hangisi bileşik kıyasa bir örnek oluşturur?

- A) Fotosentez yapıyorum o hâlde bitkiyim.
B) Bütün doktorlar hastayı tedavi eder.
Salih doktordur.
O hâlde Salih hasta tedavi eder.
C) Tüm kuşlar uçar.
Tüm uçanlar kanatlıdır.
Tüm kanatlılar yuva yapar.
Tüm yuva yapanların yavruları vardır.
O hâlde tüm kuşların yavruları vardır.
D) Öğrenci çalışkan ise başarılıdır.
Öğrenci çalışkandır.
O hâlde öğrenci başarılıdır.
E) Çalışıyorum o hâlde başaracağım.

12. Yağmur yağıyorsa hava bulutludur.

Yağmur yağıyor.

O hâlde hava bulutludur.

Verilen örnek aşağıdaki kıyas türlerinden hangisine aittir?

- A) Kesin kıyas
B) Zincirleme kıyas
C) Sorit
D) Entimem
E) Koşullu kıyas

Mantık ve Dil - 1

1. Felsefe dersinde öğretmenimizin “Dini bilgi, bilenle bilinen arasındaki bağına inaçla kurularak elde edildiği bir bilgi türüdür.” şeklindeki ifadesi dilin aşağıdaki görevlerinden hangisine örnek oluşturur?

- A) Bildirme B) Eylemsel C) Törenselle
D) Yaptırma E) Belirtme

2. Aşağıdakilerden hangisi dilin törenselle görevine ait bir ifadedir?

- A) Öğleden sonra hava yağmurlu olabilir.
B) Bir yıl on iki aydan oluşur.
C) Eyvah! Az kalsın araba çarpıyordu.
D) Hemen buraya gel!
E) Günaydın arkadaşlar.

3. I. Bugün hep beraber bahçede piknik yapalım.
II. Güzel günler bizleri bekliyor.
III. Ah! Başım çok ağrıyor.

Verilen ifadeler sırasıyla dilin görevleri bakımından aşağıdaki hangi seçenekte doğrudur?

- A) Belirtme - Törenselle - Eylemselle
B) Eylemselle - Bildirme - Belirtme
C) Yaptırma - Belirtme - Törenselle
D) Törenselle - Yaptırma - Bildirme
E) Bildirme - Eylemselle - Törenselle

4. Aşağıdakilerden hangisi dilin yaptırma görevine ait bir ifadedir?

- A) Galiba bu sene havalar çok sıcak olacak.
B) Tenis en az iki, en fazla dört kişiyle oynanır.
C) Kapıyı kapat!
D) Dedesine götüreceğime söz verdim.
E) Herkese iyi günler dilerim.

5. Dilin bilgi aktarma amacını gerçekleştirebilmesi için aşağıdakilerden hangisi zorunlu değildir?

- A) Bilgi aktaran kişiyle, bilgi aktarılan kişinin aynı dili kullanması
B) Dilselle işaretlerin aynı anlam kurallarına göre kullanılması
C) Kullanılan sözlerin tek anlamlı ve belirli olması
D) Söz dizimi kurallarının tek biçimli olması
E) Günlük kullanılan dille ifade edilmesi

6. Aşağıdakilerden hangisinde sentaktik çok anlamlılık vardır?

- A) Soğuktan tüyerim diken diken oldu.
B) Bu küçük bir felaket.
C) Bu iş beni çok yordu.
D) Neden saçların beyazlamış arkadaş!
E) En sevdiğim müzik türü halk müziğidir.

Mantık ve Dil - 1

7. Aşağıdaki örneklerin hangisinde çok anlamlılık söz konusu değildir?

- A) Yorganın yüzü çok renkli.
- B) Yüzünü her sabah yıkamalısın.
- C) Yüz verdim astarını istiyorsun.
- D) Yüzdün yüzdün kuyruğuna geldin.
- E) İsteyenin bir yüzü vermeyenin iki yüzü kara.

8. "En lezzetli elmalar Ankara'da yetişir."

Verilen ifadedeki çok anlamlılığın benzeri aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- A) Arkadaşlarının yanında yüzemediği için yüzü kızardı.
- B) Köşeyi dönünce yüz yüze geldiler.
- C) Bugün kötü bir gün.
- D) Olduğu yere yığıldı kaldı.
- E) Ağrı Dağı Türkiye'nin en yüksek dağıdır.

9. Aşağıdaki yargılardan hangisinin anlamı diğerlerine göre tartışmaya daha açıktır?

- A) Deniz çok dalgalıdır.
- B) Deniz az dalgalıdır.
- C) Denizdeki dalga boyu bir metreyi bulmaktadır.
- D) Denizdeki dalgalar bir insan boyundan fazladır.
- E) Dalgalı deniz çok eğlencelidir.

10. Aşağıdaki ifadelerden hangisinde diğerlerinden farklı bir çok anlamlılık vardır?

- A) Güzel bir araba yapmışlar.
- B) Bu devirde iyi insanla karşılaşmak çok zor.
- C) Bu lokantanın yemekleri lezzetlidir.
- D) Burda döner yiyen tekrar buraya döner.
- E) Hoş bir sohbet oldu.

11. Aşağıdaki ifadelerin hangisinde pragmatik anlam belirsizliği vardır?

- A) Çok uzakta kaldın, biraz bana doğru yaklaş.
- B) İlk defa deniz gördüm ama en güzeli bu olsa gerek.
- C) Çok hızlı yürüyorsun sana yetişemiyorum.
- D) Güzel bir elbise gördüm.
- E) Komşudan mis gibi kokular geliyor.

12. Aşağıdakilerden hangisinde bir belirsizlik durumu yoktur?

- A) Baklava biraz şekerli olmuş.
- B) Konferansı çok sayıda insan dinledi.
- C) Az kalsın çarpıyordun.
- D) Bu kaza senin kadar beni de sarstı.
- E) Jüriyi selamlayıp gösterisine başladı.

Mantık ve Dil - 2

1. Aşağıdakilerden hangisi sözel tartışma sonucunda ortaya çıkacak durumlardan biri değildir?

- A) Ortak bir sonuca ulaşmak zordur.
- B) Birden fazla sonuç çıkabilir.
- C) Tartışma sonuçlanmayabilir.
- D) Olgusal sonuçlar ortaya çıkar.
- E) Öznel durumlar ortaya çıkar.

2. “En iyi matematik öğretmeni Ayşe hocadır.” ifadesi “Dünyanın uydusu Ay’dır.” ifadesine göre tartışmaya daha açık bir konudur.

Verilen bilgiye göre bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Göreceli ifadelerde uzlaşmak daha zordur.
- B) Nesnel durumlar zaman içerisinde değişebilir.
- C) Mantık bilimine hakim olmak tartışmaları sonuçlandırmada etkilidir.
- D) Dile hakim olmak tartışmalardan galip çıkmak için gereklidir.
- E) Her tartışma mutlaka bir sonuca bağlanır.

3. Aşağıda tartışma konusu olan iddialardan hangisinin sonuçlanması diğerlerine göre daha zordur?

- A) Futbolda takımlar sahaya on bir kişi ile çıkarlar.
- B) İncir yaz meyvesidir.
- C) Bugün hava kar yağışlıdır.
- D) Esra'nın boyu 3 cm uzamış.
- E) En sevdiğim renkler yeşil ve beyazdır.

4. Aşağıdaki ifadelerden hangisinde belirsizlik durumu diğerlerinden daha fazladır?

- A) Sınıfın sıcaklığı 30°C'yi buldu.
- B) Az kalsın düşüyordum.
- C) Bu güzel bir yemek oldu.
- D) Biraz daha koyarsan bardak dolar.
- E) Araba çok hızlı gidiyordu.

5. Az belirsiz olan kavramlar, çok belirsiz olan kavramlara göre daha rahat anlaşılır. Az belirsiz kavramların üzerinde daha az tartışma yapılır ve bir sonuca ulaşmak çok belirsiz kavramlara göre daha kolaydır.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi diğerlerine göre daha az belirsizdir?

- A) Güzel bir gün geçirdik.
- B) Köpek evin kapısına bağlı.
- C) Çok kirlendiği için kıyafetlerini değiştirdi.
- D) Çalışkan insanlar her zaman başarılı olmuştur.
- E) Çürümüş olduğu için o kasadaki şeftalileri almak istemedi.

6. Aşağıdaki ifadelerden hangisinin anlam belirsizliği bakımından günlük hayatta sorun çıkartma ihtimali diğerlerine göre daha azdır?

- A) Çayıma çok az şeker koy.
- B) Müziğin sesi çok yüksek biraz kısar mısın?
- C) Bahçemize iki tane fare girmiş.
- D) İçerisi çok sıcak oldu camları açalım.
- E) Şoför bey hızlı gitmezseniz uçağı kaçıracağım.

7. Aşağıdakilerden hangisi dildeki belirsizliklerin pratik yaşamda oluşturduğu olumsuz sonuçlar arasında yer almaz?

- A) Bilgi aktarımının istenilen seviyede olmaması
- B) Tartışmaların ortaya çıkması
- C) İş hayatında verimin azalması
- D) Bireyler arası sorunların azalması
- E) Yanlış anlaşılmalara yol açılması

8. Bilimin ifadeleri evrenseldir. Dünyanın neresine giderseniz gidin bilimsel semboller aynı anlamı taşır. Bu nedenle bilimde belirsizliğe ve çok anlamlılığa yer yoktur. Örneğin 2 sayısı her yerde 2'dir veya suyun sembolü H₂O'dur.

Buna göre bilimin dildeki çok anlamlılığı ve belirsizliği ortadan kaldırmak için nasıl bir yola başvurduğu söylenebilir?

- A) Kendine özgü ortak bir dil kullanmıştır.
- B) Deney ve gözleme dayanmıştır.
- C) İnsan hayatını kolaylaştırmıştır.
- D) Olguları sorgulamıştır.
- E) Genel geçer bir bakış açısı geliştirmiştir.

9. Aşağıdakilerden hangisi olgusal tartışmaya örnektir?

- A) Türkiye'nin en güzel bölgesi Ege'dir.
- B) Kiraz herkesin sevdiği bir meyvedir.
- C) Doktorlar güler yüzlü insanlardır.
- D) Nil Nehri Güney Yarım Kürededir.
- E) Kırmızı sana hiç yakışmamış.

10. Aşağıdaki ifadelerden hangisi olgusal bir tartışma konusudur?

- A) Uludağ'ın güzel bir yer olup olmadığı
- B) Ayranın meyve suyundan daha lezzetli olup olmadığı
- C) Kırmızının siyahtan daha canlı bir renk olup olmadığı
- D) Kanatlı atın var olup olmadığı
- E) Hattuşaş Boğazköy Antik Kenti'nin Çorum'da olup olmadığı

11. Aşağıdaki ifadelerin hangisinde anlama gerçekleşir?

- A) Ağaç uçandır.
- B) Tavuk süt verir.
- C) İnsan yeşil kanlıdır.
- D) Kuşlar yumurtlayandır.
- E) Çiçekler iki ayaklıdır.

12. Aşağıdaki kavramlardan hangisini tanımlamak daha zordur?

- A) Elma
- B) İnsan
- C) Sevgi
- D) Kitap
- E) Gözlük

Sembolik Mantık - 1

1. $(p \wedge q) \Rightarrow r$

Verilen önermenin ön bileşeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) p   B) $p \wedge q$ C) $(p \wedge q) \Rightarrow r$
D) r   E) q

2. I. Yalan söyleyen dürüst değildir.
II. Yemek yersem su da içerim.
III. Su deniz seviyesinde ancak ve ancak 100 derecede ısıtılırsa kaynar.

Bu önermelerden hangileri sembolleştirildiğinde bileşik yapıda olur?

- A) Yalnız I.   B) Yalnız II.   C) I ve II.
D) II ve III.   E) I, II ve III.

3. **Aşağıdaki ifadelerden hangisi bir önermedir?**

- A) Merhaba!
B) Bugün bize gelir misin?
C) Hemen kapıyı aç!
D) İnşallah istediğin okula yerleşirsin.
E) Erdem iyiden yana olmaktadır.

4. Klasik mantıkta bir önerme "Bütün insanlar uçar." şeklinde ifade edilirken; sembolik mantıkta aynı önerme "p" ile gösterilir.

Bu durum sembolik mantığa aşağıda belirtilen kolaylıklardan hangisini sağlamaz?

- A) Önermeler içeriğin etkisinden kurtulmuş olur.
B) Mantık daha genel - geçer bir yapıya sahip olur.
C) Mantıksal işlemler yapılırken kolaylık sağlar.
D) Kavramlara yanlış anlamlar yüklenmesinin önüne geçilmiş olur.
E) Önermelerdeki tümel ve tikel ifadelerin daha iyi anlaşılması sağlanır.

5. **Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğruluk değeri açısından yanlıştır?**

- A) Hiçbir tek sayı çift değildir.
B) Dünya güneş sistemindedir.
C) İzmir Akdeniz bölgesindedir.
D) $10 + 10 = 20$
E) Ankara Türkiye'nin başkentidir.

6. **Aşağıdaki önermelerden hangisi sembolik mantık ile ifade edildiğinde bileşik bir önerme olur?**

- A) Bütün düşününler akıl sahibidir.
B) Hiçbir sürüngen omurgalı değildir.
C) Bazı öğrencilerin resim yeteneği vardır.
D) Mehmet İzmir'de doğmuştur.
E) Bütün bitkiler yeşil yapraklıdır.

Sembolik Mantık - 1

7. Aşağıdakilerden hangisi basit bir önermedir?

- A) r B) $\sim p$ C) $p \vee q$
D) $p \Rightarrow (q \wedge p)$ E) $p \Leftrightarrow q$

8. Aşağıdaki önerme eklemlerinden hangisi değillemeye karşılık gelir?

- A) $\sim$ B) $\Leftrightarrow$ C) $\vee$ D) $\Rightarrow$ E) $\wedge$

9. Aşağıdaki önermelerden hangisinde karşılıklı koşul eklemi " $\Leftrightarrow$ " kullanılmıştır?

- A) Uyursa iyileşir.
B) Yaz kursunda gitar veya bağlama çalmayı öğrenecek.
C) Bahçemde erik ve kiraz ağaçları var.
D) Her insanın çalışkan olduğu doğru değildir.
E) Zayıflaması ancak ve ancak diyet yapmasına bağlıdır.

10. Aşağıda sembolik mantıkla ifade edilmiş önermelerden hangisinde tümel evetleme eklemi kullanılmıştır?

- A) $p \Leftrightarrow q$ B) $p \vee q$ C) $p \wedge q$
D) $\sim p$ E) $p \Rightarrow q$

11. $[(p \Rightarrow q) \vee r] \wedge p$

Verilen sembolik mantık ile ifade edilmiş önermede kullanılan eklemler aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru sıra ile verilmiştir?

	I	II	III
A)	Karşılıklı koşul	Tümel evetleme	Koşul
B)	Değilleme	Koşul	Tümel evetleme
C)	Koşul	Tümel evetleme	Tikel evetleme
D)	Koşul	Tikel evetleme	Tümel evetleme
E)	Tikel evetleme	Tümel evetleme	Karşılıklı koşul

12. $[(p \Leftrightarrow q) \vee (r \wedge \sim q)] \Rightarrow p$

Verilen sembolik mantıkla ifade edilmiş önermenin ana eklemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\Leftrightarrow$ B) $\vee$ C) $\Rightarrow$ D) $\sim$ E) $\wedge$

Sembolik Mantık - 2

1. $[(p \vee q) \Rightarrow (\sim p \Leftrightarrow r)] \wedge r$

Verilen sembolik mantıkla ifade edilmiş bu önermenin ard bileşeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) r
B) p
C) $(p \vee q)$
D) $(\sim p \Leftrightarrow r)$
E) $[(p \vee q) \Rightarrow (\sim p \Leftrightarrow r)]$

2. Aşağıdakilerin hangisinde değilleme eklemi ana eklemidir?

- A) $\sim p \wedge q$
B) $\sim(p \Rightarrow q)$
C) $\sim p \vee \sim q$
D) $\sim p \Rightarrow (p \vee q)$
E) $p \Leftrightarrow \sim q$

3. Düşük seste müzik dinlersen baş ağrısı yaşamazsın.
Baş ağrısı yaşıyorsun.

Öyleyse düşük seste müzik dinlemedin.

Bu çıkarım aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak sembolleştirilmiştir?

- A) $p \Rightarrow q, p \therefore q$
B) $\sim p \Rightarrow q, \sim p \therefore \sim q$
C) $p \Rightarrow q, \sim q \therefore \sim p$
D) $p \Rightarrow q, \sim p \therefore \sim q$
E) $p \Rightarrow \sim q, q \therefore \sim p$

4. "Düzenli çalışır ve tekrar yaparsa başarılı olur."

Klasik mantıkla ifade edilmiş bu önermenin sembolik karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) p
B) $p \wedge q$
C) $p \vee q$
D) $p \Rightarrow q$
E) $(p \wedge q) \Rightarrow r$

5. Bütün kuşların kanadı vardır.

Serçenin kanadı vardır.

O hâlde serçe kuştur.

Çıkarımının sembolik mantıktaki ifadesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) $p \Rightarrow q$
B) $(p \Rightarrow q) \wedge r$
C) $p \vee q \therefore r$
D) $p, q \therefore r$
E) $(p \vee q) \Rightarrow (p \wedge q) \Rightarrow r$

6. Sembolik mantıkta ifade edilen " $\sim(p \wedge q)$ " önermesinin klasik mantıktaki karşılığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Kabak ve domates meyve değildir.
B) Serçe bitki veya sürüngen değildir.
C) Kedi yumurtlayan değildir.
D) Çalışırsa kazanır.
E) Başarması ancak ve ancak çok okumasına bağlıdır.

Sembolik Mantık - 2

7. "Asya, Avrupa ve Afrika kıtadır." önermesinin sembolik mantıktaki karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $(p \vee q) \Rightarrow r$ B) $p \wedge q \wedge r$ C) $(p \Rightarrow q) \wedge r$
D) $(p \wedge q) \vee r$ E) $(p \Leftrightarrow q) \vee r$

8. Bir varlık canlıysa beslenir.

Taş canlı değildir.

O hâlde taş beslenmez.

Bu çıkarım sembolleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi kullanılmaz?

- A) $\Rightarrow$ B) $\therefore$ C) p D) $\sim$ E) $\Leftrightarrow$

9. Hayata olumlu bakarsan mutlu olursun.

Mutlusun.

Öyleyse hayata olumlu bakıyorsun.

Bu çıkarımın sembolik ifadesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $p \Rightarrow q, p \therefore q$ B) $p \Rightarrow q, \sim p \therefore \sim q$
C) $p \Rightarrow q, q \therefore p$ D) $p \Rightarrow \sim q, p \therefore \sim q$
E) $\sim p \Rightarrow q, p \therefore \sim q$

10. I. İyi, kötülüğün kaynağı değildir.

II. Ancak ve ancak iyi bir insan mutlu olur.

III. Dürüstlük temel bir erdemdir.

Bu önermelerden hangileri sembolleştirildiğinde basit yapıda olur?

- A) Yalnız I.   B) Yalnız II.   C) Yalnız III.
D) I ve II.   E) I, II ve III.

11. $(p \wedge q) \Rightarrow r$ önermesiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Ana eklemi tümel evetleme eklemidir.
B) r önermesi art bileşendir.
C) Koşul önermesidir.
D) $(p \wedge q)$ önermesi ön bileşendir.
E) İki önerme eklemi kullanılmıştır.

12. Aşağıdaki önermelerden hangisi sembolleştirildiğinde tümel evetleme eklemi ($\wedge$) kullanılamaz?

- A) Hem beni hem de babanı mutlu ettin.
B) Almanya, Fransa, İtalya Avrupa ülkeleridir.
C) İstanbul ve Ankara büyük şehirdir.
D) Ya bu sınavı kazanacaksın ya da kaybedeceksin.
E) Sevda ile Mustafa tatile gitti.

Sembolik Mantık - 3

1. “Önermenin sonuç bölümündeki doğruluk tablosunda tüm yorumlar “D” (doğru) değerini alıyorsa o önerme geçerlidir.”

Buna göre aşağıdaki önermelerden hangisi geçerli bir önermedir?

- A) $(p \vee q) \vee (p \Rightarrow q)$
B) $(p \vee q) \wedge (\sim q \vee \sim p)$
C) $(p \vee q)$
D) $(\sim p \Rightarrow q)$
E) $(p \wedge q) \vee (q \Rightarrow p)$

2. “Kar yağar ve yollar kapanırsa yolculuk yapamayız.” önermesinin doğru sembolleştirilmesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $p \Leftrightarrow (q \wedge r)$ B) $(p \wedge q) \Rightarrow \sim r$ C) $p \wedge (q \Leftrightarrow r)$
D) $(p \wedge q) \Rightarrow r$ E) $p \Rightarrow (q \wedge r)$

3. Akşam olursa hava kararır.

Hava karardı.

O hâlde akşam oldu.

Bu çıkarımın sembolik ifadesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $p \Rightarrow q, p \therefore q$ B) $p \Rightarrow q, \sim p \therefore \sim q$
C) $p \Rightarrow q, q \therefore p$ D) $p \Rightarrow \sim q, p \therefore \sim q$
E) $\sim p \Rightarrow q, q \therefore p$

4. Aşağıdaki önermelerden hangisinin doğruluk denetlemesi yapılamaz?

- A) $p \wedge q$ B) $p \wedge q \Leftrightarrow p$ C) $\sim[(p \wedge q) \vee p]$
D) $\sim p \Rightarrow q$ E) $(p \vee q) \wedge q$

5. “p = D (doğru), q = Y (yanlış), r = D (doğru)” ise aşağıdaki önermelerden hangisinin sonucu D (doğru) çıkar?

- A) $(p \Rightarrow q) \wedge r$ B) $(p \vee r) \Rightarrow q$
C) $(p \wedge q) \Leftrightarrow r$ D) $(p \vee q) \wedge r$
E) $\sim(p \Leftrightarrow r) \wedge q$

6. “p = D (doğru), q = Y (yanlış)” ise aşağıdaki önermelerden hangisinin sonucu Y (yanlış) çıkar?

- A) $\sim(p \Leftrightarrow q)$ B) $(p \vee q)$ C) $(p \Leftrightarrow \sim q)$
D) $(p \wedge \sim q)$ E) $p \Rightarrow q$

Sembolik Mantık - 3

7. Aşağıdaki önermelerden hangisinin doğruluk denetlemesi yapılabilir?

- A) $\sim[(p \wedge q) \vee r]$
B) $[\sim p \Rightarrow q \Leftrightarrow r]$
C) $p \wedge q \wedge r$
D) $p \Leftrightarrow q \vee r$
E) $q \Rightarrow r \Rightarrow s$

8. $(p \Rightarrow \sim q)$ önermesinin doğruluk değeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A)

D
Y
D
Y

 B)

D
D
D
D

 C)

Y
Y
Y
D

 D)

Y
D
Y
D

 E)

Y
D
D
D

9. $\sim(p \vee q)$ önermesinin doğruluk değeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A)

D
D
D
Y

 B)

D
D
Y
Y

 C)

Y
Y
Y
Y

 D)

Y
Y
D
D

 E)

Y
Y
Y
D

10.

p	q	$\sim p$	$\sim p \Rightarrow q$
D	D	Y	?
D	Y	Y	?
Y	D	D	?
Y	Y	D	?

Verilen doğruluk tablosunda soru işareti olan sütuna aşağıdaki doğruluk değerlerinden hangisi gelmelidir?

- A)

Y
Y
Y
D

 B)

Y
D
Y
D

 C)

D
D
D
Y

 D)

D
Y
D
D

 E)

Y
Y
Y
Y

11. Yandaki tablolarda I nolu önerme tutarlı, II nolu önerme tutarsızdır.

I	II
Y	Y
D	Y
Y	Y
Y	Y

Buna göre bir önermenin tutarlı olması için aşağıdakilerden hangisi yeterli koşuldur?

- A) Tüm yorumlarının yanlış olması
B) En az bir yanlış yorumunun olması
C) En az bir doğru yorumunun olması
D) Üç ya da daha fazla yanlış değer alması
E) Tüm yorumlarının doğru olması

12. Birden fazla önermenin bir arada tutarlı olması için aşağıdakilerden hangisi yeterli koşuldur?

- A) Önermeleri aynı anda yanlış kılan ortak bir satır bulunması
B) Önermeleri aynı anda doğru kılan ortak doğrulayıcı bir satır bulunması
C) Her önermenin ayrı ayrı en az bir doğrulayıcı yorumun bulunması
D) Her önermenin ayrı ayrı en az bir yanlışlayıcı yorumun bulunması
E) Her bir önermenin tüm yorumlarının doğru olması

Sembolik Mantık - 4

1. De Morgan Kurallarına göre " $\sim(p \Rightarrow q)$ " önermesinin eş değeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\sim p \vee \sim q$ B) $\sim p \wedge \sim q$ C) $\sim p \vee q$
D) $p \wedge \sim q$ E) $(p \wedge q) \vee (\sim p \wedge \sim q)$

2. Önermenin geçerliliği ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Tutarlı olan her önerme aynı zamanda geçerlidir.
B) Önermenin doğruluk değerlerinden bir tanesi doğru ise o önerme geçerlidir.
C) Her tutarsız önerme geçerlidir.
D) Doğruluk çizelgesindeki değerlerinin tamamı doğru olan önerme geçerlidir.
E) Geçerli olan bir önerme her zaman tutarlı olmayabilir.

3. "Önermelerin doğruluk tablosunun sonuç sütununda en az bir tane D (doğru) yorumu varsa o önerme tutarlıdır."

Buna göre aşağıdaki önermelerden hangisi tutarlı değildir?

- A) $p \Leftrightarrow \sim q$
B) $p \Rightarrow \sim q$
C) $(p \Rightarrow q) \vee (\sim p \vee q)$
D) $(p \Leftrightarrow q) \wedge (p \wedge \sim q)$
E) $(p \wedge q) \Rightarrow (\sim p \Leftrightarrow q)$

4. $(p \Rightarrow q)$ önermesi aşağıdaki durumların hangisinde yanlış olur?

- A) p yanlış q yanlış ise
B) p doğru q yanlış ise
C) $\sim p$ doğru q yanlış ise
D) p yanlış q doğru ise
E) p doğru q doğru ise

5. Aşağıdakilerden hangisi tutarlılık, geçerlilik ve eşdeğerlilikle ilgili yanlış bir yargıdır?

- A) En az bir doğru yorumu olan önerme tutarlıdır.
B) Aynı doğruluk değerlerine sahip olan önermeler eş değerdir.
C) Tüm yorumları yanlış olan bir önerme hem tutarsız hem geçersizdir.
D) Bir çıkarımın geçerli olması için sonucun değili öncüllerle tutarlı olmalıdır.
E) Doğruluk tablosunda en az bir satırda birlikte doğru değerleri olan önermeler birlikte tutarlı olurlar.

6. $(p \Rightarrow \sim q) \Leftrightarrow (\sim p \vee q)$ önermesinin doğru yorumu aşağıdakilerden hangisidir?

- A)

D
D
D
Y

      B)

Y
Y
D
D

      C)

Y
Y
D
Y

      D)

Y
Y
Y
Y

      E)

D
Y
D
Y

Sembolik Mantık - 4

7. Aşağıdakilerden hangisi çok değerli mantığın konusu olamaz?

- A) Bugün çok yağmur yağdı.
- B) Biraz borç verdi
- C) Azıcık aşı vardı.
- D) Kedi ölmüştür.
- E) Bu kapı biraz dardır.

8. Üç değerli mantık sistemine göre $p \wedge \sim p$ önermesinin alacağı değerler aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A)

$p \wedge \sim p$
Y
B
Y

 B)

$p \wedge \sim p$
D
D
D

 C)

$p \wedge \sim p$
Y
Y
Y
- D)

$p \wedge \sim p$
B
Y
B

 E)

$p \wedge \sim p$
D
B
Y

9. İki değerli mantıkta bir ifade ya doğrudur ya da yanlıştır, başka bir ihtimal yoktur. Üç değerli mantıkta ise doğru ve yanlış değerlerinin yanına belirsizlik değeri de eklenmiştir. Verilen bilgiler doğrultusunda aşağıdaki ifadelerden hangisi üç değerli mantığa bir örnek oluşturur?

- A) Sınıfta yirmi dört öğrenci vardır.
- B) Haftaya okulumuza müfettiş gelebilir.
- C) Öğle yemeğinde pilav vardı.
- D) Sınıfın kapısı kapalıdır.
- E) Nüfusu en kalabalık il İstanbul'dur.

10. I. Söylediklerinin çok azı doğru.
II. Araba çok ama çok hızlı gidiyor.
III. Gökyüzünde kuşlar uçuyor.
IV. Biraz yavaş konuşursan daha iyi anlaşılırsın.
V. Evin tüm pencereleri açık.

Bu ifadelerden hangisi yalnızca "çok değerli" mantığa aittir?

- A) Yalnız III.
- B) I ve II.
- C) III ve V.
- D) I, II ve IV.
- E) II, III ve IV.

11. Üç değerli mantık sistemine göre aşağıdakilerden hangisi sonuçta doğru değeri alır?

(D : Doğru Y : Yanlış B : Belirsiz)

- A) $(D \wedge B) \Rightarrow B$
- B) $B \Leftrightarrow (D \vee Y)$
- C) $(B \wedge B) \vee D$
- D) $(B \Rightarrow Y) \Leftrightarrow Y$
- E) $Y \wedge (D \Leftrightarrow D)$

12. Aşağıdaki önermelerden hangisi "belirsiz" değeri alır?

- A) Bu kalem siyahtır.
- B) Dünya yuvaraktır.
- C) Yarın yağmur yağacak.
- D) Elma vitaminli bir meyvedir.
- E) Su sıvıdır.

KAZANIM KAVRAMA TESTİ

12 Sınıf (B) Felsefe Grubu

Test 1	1. E	2. E	3. C	4. E	5. A	6. A	7. C	8. C	9. C	10. D	11. B	12. A
Test 2	1. D	2. D	3. A	4. A	5. A	6. E	7. E	8. E	9. C	10. A	11. A	12. D
Test 3	1. B	2. B	3. C	4. A	5. A	6. D	7. D	8. B	9. D	10. D	11. A	12. C
Test 4	1. C	2. C	3. C	4. D	5. D	6. A	7. C	8. C	9. D	10. E	11. B	
Test 5	1. A	2. D	3. B	4. C	5. E	6. C	7. A	8. E	9. D	10. B	11. E	12. A
Test 6	1. D	2. C	3. A	4. B	5. C	6. C	7. C	8. D	9. B	10. B	11. A	
Test 7	1. C	2. A	3. A	4. D	5. D	6. A	7. E	8. D	9. B	10. B	11. A	12. E
Test 8	1. B	2. D	3. C	4. B	5. B	6. B	7. E	8. A	9. D	10. C	11. E	12. D
Test 9	1. B	2. B	3. D	4. D	5. D	6. E	7. C	8. B	9. D	10. D	11. E	12. D
Test 10	1. B	2. E	3. A	4. C	5. B	6. A	7. E	8. B	9. C	10. E	11. B	
Test 11	1. C	2. A	3. C	4. E	5. C	6. B	7. B	8. E	9. A	10. B	11. C	12. E
Test 12	1. B	2. E	3. D	4. A	5. E	6. B	7. B	8. D	9. E	10. A	11. C	12. A
Test 13	1. C	2. D	3. C	4. E	5. E	6. D	7. E	8. A	9. D	10. E	11. B	12. E
Test 14	1. B	2. C	3. C	4. E	5. E	6. B	7. A	8. D	9. E	10. A	11. E	12. D
Test 15	1. B	2. A	3. E	4. E	5. D	6. D	7. C	8. C	9. E	10. B	11. C	12. E
Test 16	1. A	2. D	3. A	4. A	5. D	6. C	7. A	8. C	9. B	10. A	11. B	
Test 17	1. C	2. C	3. A	4. E	5. D	6. D	7. A	8. A	9. C	10. B	11. B	
Test 18	1. B	2. D	3. E	4. A	5. B	6. B	7. E	8. D	9. B	10. A	11. D	12. E
Test 19	1. D	2. A	3. E	4. C	5. B	6. A	7. C	8. A	9. D	10. D	11. B	
Test 20	1. A	2. E	3. B	4. B	5. D	6. A	7. B	8. A	9. A	10. A	11. C	12. E
Test 21	1. A	2. D	3. C	4. B	5. D	6. D	7. A	8. A	9. C	10. E	11. B	12. C
Test 22	1. D	2. C	3. D	4. A	5. A	6. C	7. B	8. D	9. B	10. A	11. E	12. A
Test 23	1. A	2. E	3. E	4. C	5. A	6. B	7. A	8. C	9. B	10. A	11. D	
Test 24	1. C	2. D	3. D	4. D	5. B	6. B	7. E	8. E	9. D	10. E	11. A	
Test 25	1. B	2. C	3. C	4. E	5. C	6. D	7. B	8. A	9. E	10. D	11. D	12. B
Test 26	1. A	2. D	3. C	4. E	5. C	6. C	7. E	8. B	9. A	10. A	11. D	12. E
Test 27	1. C	2. C	3. D	4. C	5. D	6. E	7. E	8. B	9. E	10. B	11. A	12. A
Test 28	1. E	2. E	3. A	4. A	5. C	6. E	7. B	8. D	9. D	10. C	11. B	12. A
Test 29	1. D	2. E	3. C	4. B	5. C	6. D	7. B	8. D	9. A	10. D	11. C	12. E
Test 30	1. C	2. A	3. D	4. D	5. E	6. A	7. C	8. D	9. D	10. E	11. B	12. C
Test 31	1. A	2. B	3. E	4. C	5. C	6. E	7. E	8. D	9. A	10. C	11. B	12. A
Test 32	1. C	2. C	3. C	4. D	5. C	6. D	7. D	8. C	9. A	10. D	11. E	12. B
Test 33	1. E	2. B	3. D	4. A	5. A	6. B	7. E	8. E	9. C	10. B	11. B	12. E
Test 34	1. D	2. C	3. E	4. A	5. B	6. A	7. C	8. D	9. B	10. B	11. C	12. C
Test 35	1. A	2. E	3. E	4. D	5. C	6. D	7. E	8. E	9. A	10. E	11. D	12. B
Test 36	1. D	2. C	3. B	4. C	5. B	6. A	7. B	8. E	9. B	10. E	11. E	12. D
Test 37	1. A	2. A	3. E	4. D	5. B	6. E	7. E	8. D	9. D	10. B	11. A	12. C
Test 38	1. B	2. B	3. D	4. B	5. A	6. D	7. E	8. C	9. B	10. D	11. E	12. C
Test 39	1. E	2. D	3. E	4. C	5. A	6. E	7. B	8. D	9. E	10. C	11. E	12. C
Test 40	1. D	2. D	3. E	4. B	5. C	6. B	7. A	8. E	9. C	10. D	11. A	12. E

KAZANIM KAVRAMA TESTİ

12 Sınıf (B)
Felsefe
Grubu

Test 41	1. C	2. A	3. A	4. C	5. E	6. C	7. C	8. B	9. E	10. D	11. C	12. D
Test 42	1. E	2. E	3. A	4. E	5. B	6. B	7. A	8. B	9. D	10. C	11. D	12. E
Test 43	1. A	2. E	3. B	4. C	5. E	6. B	7. B	8. C	9. E	10. D	11. B	12. E
Test 44	1. D	2. A	3. E	4. C	5. B	6. C	7. D	8. A	9. D	10. E	11. D	12. C
Test 45	1. B	2. E	3. E	4. E	5. C	6. B	7. A	8. A	9. E	10. C	11. D	12. C
Test 46	1. A	2. B	3. E	4. E	5. D	6. A	7. B	8. E	9. C	10. C	11. A	12. D
Test 47	1. A	2. B	3. C	4. B	5. D	6. E	7. A	8. E	9. E	10. C	11. C	12. B
Test 48	1. D	2. D	3. D	4. B	5. D	6. B	7. D	8. A	9. B	10. D	11. C	12. C